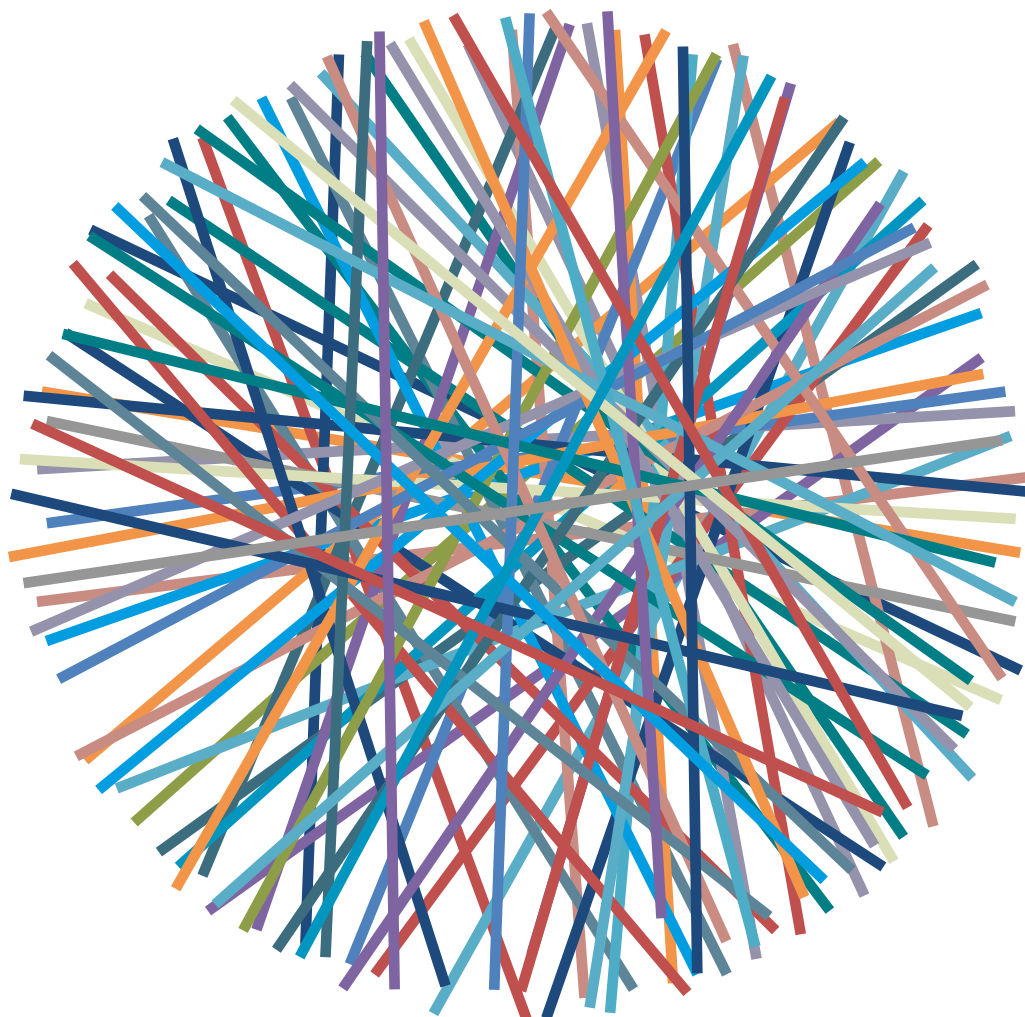

דוח אחריות תאגידית בישראל 2008

טבע תעשיות פרמצבטיות בע"מ

דברי נשיא ומנכ"ל טבע

אנו גאים להציג בפניכם את דוח האחריות התאגידית הראשון על אודות פעילות טבע למען הקהילה בישראל.

כחברה הגדולה והמובילה בתעשייה הישראלית, חשוב לנו לקחת חלק בבנייתה של חברה ישראלית איתנה ובריאה. שהרי עוצמתן של חברות נמדדת גם בחזון ובערכים שלאורם הן פועלות, ביחס היומיומי כלפי העובדים, בהתנהלות מול הספקים, בשיח עם המשקיעים, בהתמודדות עם האתגרים הכרוכים בשמירה על הסביבה ובתרומה לקהילה. אנו שואפים למנף את ההצלחה העסקית שלנו ואת היצירתיות והמצוינות בכל תחומי עשייתנו לטובת הקהילה שבה אנו חיים. אני תקווה כי נשמש מודל לחברות נוספות שתבחרנה לשלב מנהיגות עסקית עם אחריות סביבתית וחברתית.

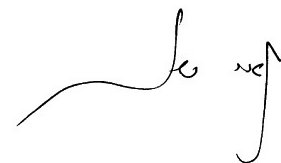
בד בבד עם תחושת האחריות שלנו כלפי עובדינו, לקוחותינו וציבור בעלי העניין בטבע, אנו מייחסים חשיבות ראשונה במעלה לאחריותנו כלפי המדינה והחברה בה אנו חיים. אף על פי שטבע היא החברה הגנרית המובילה בעולם, ופעילותה מתפרסת על פני יותר מ-60 ארצות - עבורנו, ישראל הייתה ותמיד תהיה נמל הבית.

מוטל עלינו בטבע להתפתח כחברה עסקית, לפתח את המוצרים והשירותים שאנו מייעדים לצרכני הבריאות שלנו, להשקיע במדינת ישראל ולשמור על המוניטין שלנו כחברה ישראלית גלובלית, כל זאת תוך שמירה על סטנדרטים גבוהים ביותר של שירות, איכות, יעילות והתמקדות בערכים של מצוינות ומובילות - הן ברמה התאגידית והן ברמה האישית.

זהו דוח נחשוני לטבע והוא שופך אור בראשונה על היבטים פחות מוכרים לציבור הרחב בדבר עשייתנו. ככזה, הוא מזמין אתכם, קוראיו, לשיח והידברות. אני מזמין אתכם להגיב על הכתוב ולחוות דעה על הדוח ועל הפעילות שהוא משקף.

קריאה נעימה,

שלמה ינאי

נשיא ומנכ"ל

טבע

תוכן עניינים

3	דברי נשיא ומנכ"ל טבע, שלמה ינאי
4	טבע בדרך האחריות
5	פרק א על אודות הדוח
11	פרק ב סביבת העבודה ותרבות ארגונית
31	פרק ג צרכני הבריאות והמוצרים
47	פרק ד איכות הסביבה
59	פרק ה טבע בקהילה
77	פרק ו חזון וערכים, אתיקה וזכויות אדם
81	פרק ז ממשל תאגידי וניהול אחריות תאגידית
89	מילון מונחים

פרק א על אודות הדוח

טבע בדרך האחריות

הכנתו של דוח בפעם הראשונה כרוכה בתהליך של ניסוי וטעייה. לעתים התהליך מעניין וחשוב לא פחות מהתוצאה הסופית, ונכון הדבר גם לגבי דוח זה המוצג בפניכם.

בחרנו להרחיב את מעגלי השיח שלנו עם הקהילות השונות בישראל, באמצעות הכנתו של דוח זה, המתאר את הפעילות החברתית-סביבתית של טבע בישראל. תהליך כתיבתו של הדוח, שהיו שותפים בו רבים מאנשי טבע, היה כשלעצמו תהליך של הגברת הפתיחות והשקיפות בתוך החברה, וככזה הוא תרם ליצירת מודעות גבוהה בקרב העובדים באשר להיבטים השונים של תחומי האחריות החברתית-הסביבתית.

תהליך כתיבת הדוח והפצתו, מעבר להיותו ביטוי משמעותי לשקיפות של טבע מול קהלי יעד רבים ומגוונים, הוא התחייבות וכלי בקרה גם יחד. דוח זה, על פעילותנו בשנת 2008, ישמש בסיס לדיווחים ולבקרה בעתיד. הגם שאינו עומד בכל כללי הדיווח של הארגון הבינלאומי, ה-GRI, הוא נעשה לאורם ובהשראתם.

אנו רואים בדוח זה סנונית המבשרת את הטמעתה של שפת הדיווח החברתי-התאגידי בחברה. עתה, כשהדוח מובא בפניכם, אנו מקווים כי יש בו כדי להעיד על העשייה הרבה של טבע בתחומים הרלבנטיים, עשייה המבטאת את חזון החברה וערכיה.

כאן המקום להודות לכל האנשים שתרמו להכנת הדוח, ולקוות כי פרי עמלם יאפשר לכם להתוודע אל העשייה המיוחדת של טבע בישראל בתחומים השונים.

אנו מזמינים אתכם לעיין בדוח ולחלוק עמנו את התרשמויותיכם.

בברכה,

אילה מילר
מנהלת אחריות תאגידית
טבע

אחריות תאגידית מהי?

אחריות תאגידית (Corporate Social Responsibility) היא תפיסת עולם ניהולית אסטרטגית שצוברת תנופה בשנים האחרונות, ומשלבת שיקולים כלכליים, חברתיים וסביבתיים בתהליכים של קבלת החלטות עסקיות, תוך הקפדה על התנהלות אתית הולמת.

המונח "אחריות" מתייחס לאחריותו של ארגון - חברות, עמותות ועסקים - ולהשפעותיו על כל אותם הגורמים שעמם הוא נמצא בקשר במסגרת פעילותו העסקית השוטפת. גורמים אלו כוללים עובדים, לקוחות, משקיעים, ספקים, משרדי ממשלה, ארגונים חברתיים וסביבתיים, קהילה מקומית ועוד. השם המאגד את כל הגורמים האלו הוא "מחזיקי עניין",* והם יכולים להשפיע באופן משמעותי על הביצועים העסקיים של הארגון באמצעות קבלת החלטות בנושאים כמו השקעות, מוטיבציה לעבודה, החלטות קנייה, מתן אישורים לפעילות, גביית מסים ועוד.

נטילת אחריות מצד ארגון מחייבת הבנה מעמיקה של אותן השפעות והתנהלות שיטתית ומובנית, במטרה ליצור השפעות שיש להן השלכות חיוביות עבור מחזיקי העניין. כך אפשר לנהל סיכונים בצורה טובה יותר, להדק את הקשר עם מחזיקי העניין, להגביר את תרומתם של העובדים, לשפר את המוניטין העסקי, למשוך משקיעים נוספים ואף לזהות הזדמנויות חדשות לקידום הארגון. התנהלות כזו היא ביסודה וולונטרית, אין היא מחויבת על-פי חוק והיא נמצאת מעבר לרף הציות* והוראות החוק המהווים את התשתית ההכרחית לכל עשייה.

ארגונים מובילים רבים בעולם בחרו לאמץ את תפיסת האחריות התאגידית במהלך 15 השנים האחרונות, והם מטמיעים אותה בתוך פעילותם העסקית. האחריות התאגידית זוכה לתהודה הולכת וגוברת, בין היתר, כיוון שהיא כבר הוכיחה את כדאיותה, אפשר למדוד אותה והיא גם נחשבת אטרקטיבית בעיני מחזיקי עניין שונים.

עם זאת, ארגון אינו יכול ליטול אחריות בלי להביא בחשבון את עקרון השקיפות*, שהוא כלי חיוני לבניית אמון בינו לבין כל מחזיקי העניין שלו. ארגונים רבים מפרסמים דוחות אחריות תאגידית, הגלויים לעיני כול, אך בפועל הם מיועדים, בראש ובראשונה, למחזיקי העניין השונים בהתאם לצורכיהם הייחודיים.

ארגונים מובילים רבים בעולם בחרו לאמץ את תפיסת האחריות התאגידית במהלך 15 השנים האחרונות, והם מטמיעים אותה בתוך פעילותם העסקית.

בסוף הדוח, בעמוד 89, תמצאו מילון מונחים. מונחים המופיעים במילון מסומנים בדוח בכוכבית אדומה*.

החברות המובילות בדיווח על אחריות תאגידית בתחום הפרמצבטיקה

שם החברה	שנת פרסומו של הדוח הראשון	מספר הדוחות שהתפרסמו עד כה
BAYERAG	1992	9
BRISTOL-MYERS SQUIBB	1995	11
ELI LILLY AND COMPANY	1995	12
F HOFFMANN-LA ROCHE LTD	1992	16
GLAXO SMITH KLINE	2000	8
JANSSEN PHARMACEUTICA NV	2003	5
MERCK KGAA	1995	11
NOVARTIS INTERNATIONAL AG	1996	12
NOVO NORDISK	1993	14
PFIZER INC	1999	5
SANOFI-AVENTIS GROUP	2004	5
SCHERING-PLOUGH CORPORATION	1998	5
SHIRE PLC	2003	5
TAKEDA PHARMACEUTICAL COMPANY	2005	4

דוחות אחריות תאגידית תורמים לבסיס המידע על אודות החברה, בנוסף למקורות המידע "המסורתיים"

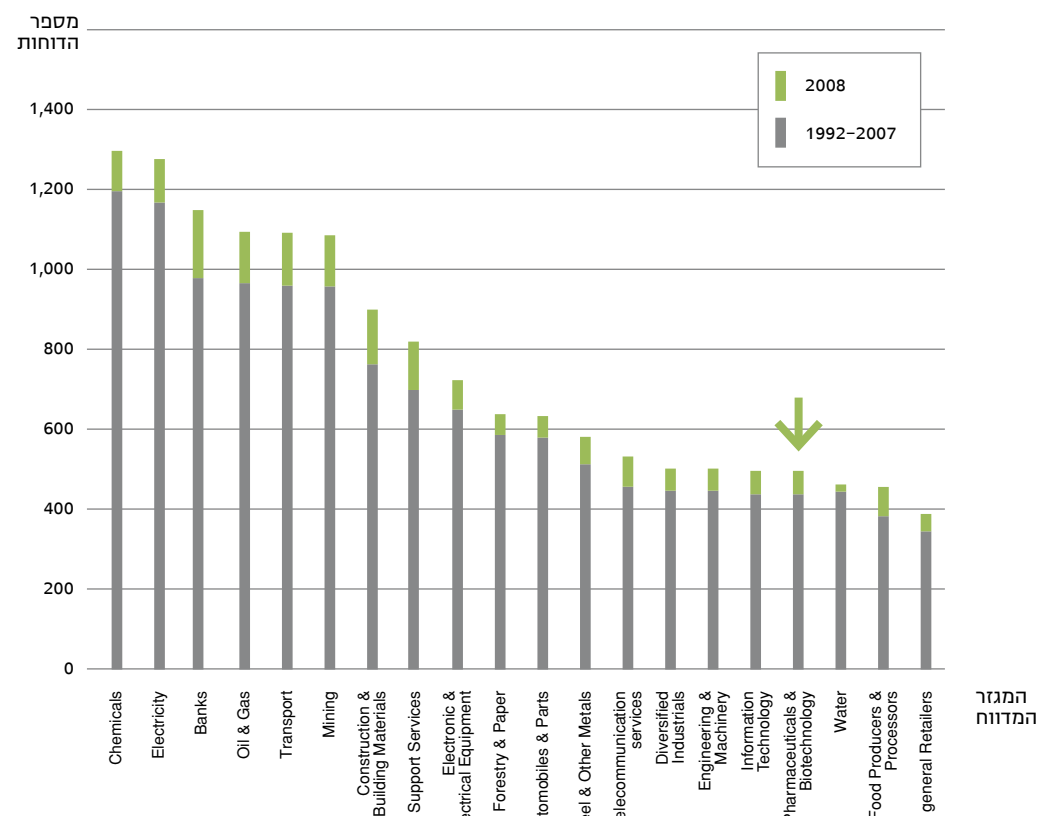
המגמה של גידול במספר הדוחות של אחריות תאגידית המתפרסמים על-ידי החברות, ולענייננו, החברות הפרמצבטיות, מעידה, כי יש להם ביקוש וכי הם מספקים ערוץ תקשורת ישיר בין החברות לבין קהלי היעד השונים.

דוחות אחריות תאגידית תורמים לבסיס המידע על אודות החברה, בנוסף למקורות המידע ה"מסורתיים", דוגמת דוח כספי שנתי או מידע עסקי, שיווקי ותדמיתי שאפשר למצוא בפרסומי החברה או באתר האינטרנט של החברה. דוחות אחריות תאגידית מכילים פרטים כמו תהליכי הממשל התאגידי של החברה, עולם הערכים הפנים-ארגוני והשפה האתית הנהוגים בה, השפעות החברה על סביבת עבודתה (לקוחות, ספקים, מידע על מוצרים, שיווק, מכירות ותהליכי שרשרת הספקה), וכן השפעותיה על מקום העבודה (עובדים ובני משפחותיהם), על הקהילה ועל הסביבה. כאשר חברה מפרסמת דוח אחריות תאגידית, היא שואפת לשקף באמצעותו את התנהלותה העסקית בצורה מאוזנת וייצוגית, ולתת ביטוי להשפעות של פעילויותיה בהיבטים כלכליים, חברתיים וסביבתיים.

כמובן שפרסום הדוחות, תוך הקפדה על עקרון השקיפות, נועד לסייע בידי מחזיקי העניין לקבל החלטות מושכלות מתוך מודעות לאינטרסים שלהם. כך למשל, יהיו

דיווח על אחריות תאגידית היה לכלי חשוב בהתנהלות עסקית אחראית, והוא הפך לחלק מהמציאות העסקית בקרב למעלה מ-70% מהארגונים העסקיים הגדולים בעולם. עסקים בכל רחבי העולם מפיקים זה מכבר דוחות אחריות תאגידית, המשמשים במה להצגת הדרכים השונות שבאמצעותן הם נוטלים אחריות להשפעות של פעילותם על מחזיקי העניין. בנוסף, דוחות אחריות תאגידית משמשים ערוץ להצגת דרכי התנהלותו של העסק באותם פרמטרים שאינם כלולים בדוחות הכספיים. כ-2,500 דוחות כאלו מתפרסמים מדי שנה, חלקם ברמת פירוט גבוהה וחלקם מפורטים פחות.

המגזר הפרמצבטי נמנה עם המגזרים המדווחים ברמת פירוט גבוהה - 500 דוחות התפרסמו על-ידי חברות פרמצבטיות ברחבי העולם ב-16 השנים האחרונות - כפי שאפשר לראות בטבלה הבאה:

מקור: CorporateRegister.com

פרק ב סביבת העבודה ותרבות ארגונית

11

**הוחלט לדווח
על פעילויותיה
של החברה
תוך מתן ביטוי
לערכיה, כפי
שהם משתקפים
בהתנהלות
עסקית אתית
ואחראית
בהיבטים
סביבתיים
וחברתיים.**

משקיעים שיחפשו בדוחות אחריות תאגידית מידע בדבר הקיימות (Sustainability)* של החברה בטווח הארוך, מעבר למידע הפיננסי השנתי המופיע בדוח הכספי. מטבע הדברים, כל דוח אחריות תאגידית הוא ייחודי בסגנונו, בתכניו, בהיקפו וברמת השקיפות שלו. כל ארגון עסקי מחליט מהם הנושאים המהותיים עבורו, ואילו מהם, מן הראוי שייכללו בדוח. הנושאים המהותיים מוגדרים בתוך הארגון, מתוך הבנת צרכי הארגון וצרכיהם של מחזיקי העניין שלו. עם זאת, קיימת כיום מסגרת דיווח אחידה המקובלת בכל העולם, והנותנת לארגונים ועסקים הנחיות כיצד לדווח באופן ברור, שיטתי ונהיר. מסגרת זו היא גוף בינלאומי, הפועל כזרוע ביצועית של סוכנות הסביבה של האו"ם (UNEP) - יוזמת הדיווח העולמית (Global Reporting Initiative, GRI)* - כאשר כיום כבר משתמשים בדור השלישי של ההנחיות (The G3 Guidelines).

טבע ואחריות תאגידית

בעשור האחרון התמקדה טבע באופן עקבי בקידום צמיחתה של החברה ובפיתוח ערכי מנהיגות ומצוינות אל מול מתחריה בתעשיית הפרמצבטיקה העולמית. החברה התרחבה, הן בזכות צמיחה אורגנית והן בעקבות סדרת רכישות אסטרטגיות משמעותיות ביותר. טבע כיום היא בעלת השפעה משמעותית בקהילה העסקית הישראלית והפכה לכוח גלובלי מוביל בתעשייה הפרמצבטית העולמית.

גישתה של טבע לעסקים הייתה מאז ומתמיד אתית ואחראית בהיבטים חברתיים וסביבתיים, והיא תמיד זכתה למלוא הכבוד כמובילה בתעשייה הישראלית.

ראוי להדגיש, כי הצורך בדוח אחריות תאגידית של טבע לא התערר בקרב משקיעים או מחזיקי עניין אחרים. אדרבא, די היה בערוצי התקשורת המסורתיים של טבע על מנת לרכוש את אמוןם של בעלי העניין בפעילויות העסקיות של החברה. עם זאת, במציאות של ימינו, נוכח התהפוכות הכלכליות שערערו את אמוןם של אנשים רבים ביציבות של העסקים הגלובליים, לאור ההתרחבות המתמשכת בעסקיה של טבע והיותה מובילה בתחומה במשק הישראלי, הוחלט לדווח על פעילויותיה של החברה תוך מתן ביטוי לערכיה, כפי שהם משתקפים בהתנהלות עסקית אתית ואחראית בהיבטים סביבתיים וחברתיים.

זהו, אם כן, דוח האחריות התאגידית הראשון של טבע תעשיות פרמצבטיות בע"מ המסקר את הפעילות של טבע בישראל, והוא כולל מידע נכון לשנת 2008.

טבע היא עובדיה ומנהליה

← טבע מחויבת לפיתוח סביבת עבודה ותרבות ארגונית, שבהן יכולים כל עובדיה לתרום להצלחת החברה. טבע מאמינה באותם ערכים המאפיינים את החברה הישראלית מאז החלה להתגבש - גמישות מחשבה, יצירתיות ויוזמה, פתיחות ושאיפה מתמדת למצוינות.

← שני גופים מרכזיים מופקדים על משאבי האנוש בחברת טבע:

- המטה הגלובלי של משאבי אנוש בטבע מפתח כלים ותהליכים אחידים לכל יחידות טבע בעולם, כולל ישראל, ומתמקד בנושאים כמו קידום תרבות אחידה, פיתוח וקידום מנהלים, קביעת מסגרות ותקנים לכישורים ניהוליים, תקשורת פנים-ארגונית ופיתוח התשתית לניהול משאבי אנוש.
- יחידת משאבי אנוש של טבע בישראל מתמקדת במתן מענה מקיף לצורכי העובדים בישראל באמצעות שלוש חטיבות: מרכזי מצוינות, מרכזי תפעול ושירות, שותפים עסקיים.

← להלן כמה נתונים על עובדי טבע, מאפייני העסקתם ומדיניות הגיוס של טבע:

- 45% מעובדי טבע בישראל הם נשים.
- טבע מקדמת את תפיסת הגיוון בכוח האדם, כולל גיוס מאוכלוסיות מיוחדות.
- טבע מאמינה בחופש ההתאגדות ומרבית עובדיה מועסקים במסגרת הסכם קיבוצי.
- טבע מתגמלת את עובדיה בחבילת תגמול - שכר יסוד+תוספות קבועות+תנאים מקיפים נלווים - כאשר העלות הממוצעת של שווי התגמול היא פי 2.7 בממוצע משכר היסוד במשק הישראלי.
- מרכז הגיוס והניוד של חברת טבע בישראל מגייס מדי שנה כ-1,000 עובדים חדשים לשורות החברה, הן ממקורות פנימיים (באמצעות פיתוח ושימור עובדים איכותיים) והן ממקורות חוץ - מפורטים מארגונים במשק, מחוסרי תעסוקה, אוכלוסיות מיוחדות ומדענים ישראלים חוזרים.

← חברת טבע פיתחה ומפעילה במקביל שתי תוכניות לפיתוח ארגוני:

- ברמה הגלובלית: תוכנית פיתוח המנהלים המכשירה את מאגר המנהלים המבטיחים ביותר בטבע לביצוע התפקידים האסטרטגיים והחיוניים בחברה בשנים הקרובות.
- בישראל: מערכת "טבע ידע" - גוף למידה משותף ליחידות טבע בישראל, שנועד לפתח את הידע המקצועי והניהולי של המנהלים בחברה.

← טבע מקדמת את התרבות הארגונית בארגון בכמה מישורים:

- שיח פנים-ארגוני עם העובדים במגוון ערוצים: "טבע שכזה" - עלון חדשות חודשיות; 15 אתרי אינטראנט ביחידות השונות; אתרים ייחודיים מקצועיים של משאבי אנוש, שיווק, מערכות מידע ועוד; האתר הראשי של טבע - Teva Connect - בשפות העברית והאנגלית.
- חבילת רווחה, מהמשופרות במשק הישראלי, מוענקת לעובדי טבע - מיום היקלטם לעבודה בחברה ועד יציאתם לגמלאות. הדאגה לרווחת העובדים נעשית באמצעות מערך סוציאלי מקצועי.
- בטיחות בעבודה בכל אתרי ומתקני טבע בעולם. מספר תאונות העבודה המתרחשות באתרי טבע בישראל יורד מדי שנה כתוצאה מהגברת המודעות אצל העובדים ושיפור בתהליכי הבטיחות.
- ניהול תחום הבטיחות מופקד בידי סמנכ"ל ביחידה עסקית בעל אחריות גלובלית בתחום.
- בכל אחד ממתקני טבע בישראל פועלות שתי ועדות: ועדת בטיחות ניהולית העוסקת בהיבטים של תכנון והקצאת משאבים ומופקדת גם על פעילותם של "מנהלי בטיחות" ו"נאמני בטיחות" וועדת בטיחות פריטטית הדואגת ליישום תוכניות הבטיחות.

פרק א | סביבת העבודה ותרבות ארגונית

סביבת העבודה בטבע

טבע מחויבת לפיתוח סביבת עבודה ותרבות ארגונית שבהן יכולים כל עובדיה לתרום, כל אחד בתחום התמחותו, להצלחת החברה.

טבע מעודדת את עובדיה להתפתח ולפעול בסביבה עסקית, המציעה להם הזדמנויות רבות, מקנה להם תחושת הזדהות עם מטרה משותפת בעלת משמעות ומעניקה להם מסגרת אתית ברורה וסביבת עבודה תומכת. כל אלו תורמים להתגבשות רגש הנאמנות לחברה, רמת מוטיבציה גבוהה, יעילות ויצירתיות, צמיחה והתפתחות אישית. בנוסף, עובדי טבע זוכים למרחב פעולה המאפשר קידום יוזמות אישיות. השילוב שבין יצירתיות, מרחב פעולה ויוזמה לבין תשתית של ערכי יסוד והתנהלות אתית קפדנית הוא הקרקע שעליה צומחים עובדי טבע - מחויבים, מצוינים, מנהיגים.

שלמה ינאי, מנכ"ל טבע, מדבר על מנהיגות:

"התכונה הבסיסית הראשונה שצריכה להיות למנהל היא מנהיגות: לשים לאנשים כיוון, חזון, יעדים; ולדעת לרתום את האנשים להשיג את היעדים. [...] אחד הדברים היותר חשובים למנהל זה לראות שלאנשים שלו יש ברק בעיניים. לאנשים שלי יש ברק בעיניים ואש בבטן".

כלכליסט, 5 בפברואר 2009

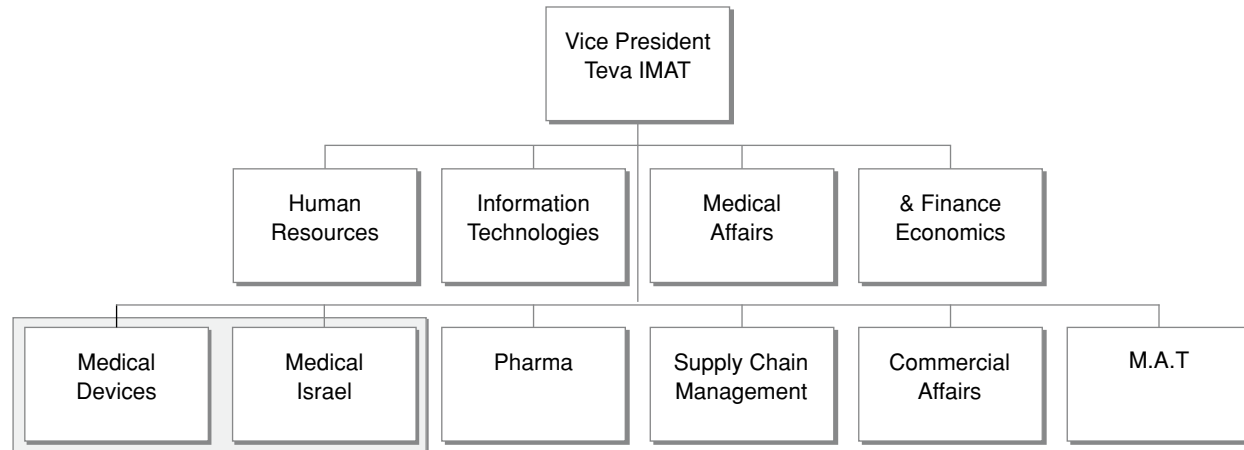
תפיסת הניהול הכוללת של טבע מעודדת ומקדמת ביזור סמכויות, ובכך ניתן חופש פעולה מרבי לכל יחידה עסקית. תפיסה זו מעצם טיבה מסתפקת בעבודת מטה מצומצמת באופן יחסי, העוסקת בעיקר בהובלת תהליכים חיוניים בכל היחידות העסקיות של החברה.

תפיסה זו נכונה גם בהיבט של ניהול משאבי אנוש, כאשר התהליכים היחידים המתנהלים ברמה הגלובלית הם פיתוח מנהלים בדרג בכיר, תכנון כוח אדם, מערך תגמול, תקשורת פנים-ארגונית, הערכת ביצועים ומשוב לעובדים וכן הטמעת תרבות אתית אחידה המבוססת על הקוד האתי להתנהגות עסקית נאותה (על הקוד ראו פרק ו: "חזון וערכים, אתיקה וזכויות אדם").

התהליכים הגלובליים חלים על כל היחידות העסקיות של טבע, כולל בישראל, כאשר במקביל היחידות השונות מנהלות את שאר התהליכים בתחום משאבי האנוש בהתאם לצורכיהן הייחודיים. תפיסת ניהול כזו מעודדת ערכים של יוזמה, יצירתיות, לקיחת אחריות ומיצוי הפוטנציאל הגלום בכל מנהלי טבע ועובדיה.

השילוב שבין יצירתיות, מרחב פעולה ויוזמה לבין תשתית של ערכי יסוד והתנהלות אתית קפדנית הוא הקרקע שעליה צומחים עובדי טבע.

פיתוח ארגוני ברמה הגלובלית

המטה הגלובלי של משאבי אנוש הוא שמופקד על פיתוח תהליכים וכלים אחידים עבור כל יחידות טבע ברחבי העולם, תוך התאמתם ליישום מקומי. המטה מתמקד בנושאים שתורמים ערך מוסף לארגון ולעובדים, מקדמים מטרות משותפות וממנפים את יתרון הגודל של טבע. הנושאים שנמצאים בראש סדר יומו של המטה הגלובלי של משאבי אנוש הם:

- **קידום תרבות אחידה** – הגדרת מסגרות לערכי ליבה ותהליכי הטמעה, לרבות הטמעת הקוד האתי להתנהגות עסקית נאותה של טבע;
- **פיתוח וקידום מנהלים** – תהליכי שימור ותכנון המשאבים הניהוליים (Talent management and succession planning);
- **קביעת מסגרות ותקנים לכישורים ניהוליים ברוח המנהיגות והמובילות** (Leadership competencies);
- **תקשורת פנים-ארגונית** – העברת מסרים אחידים ברמה הגלובלית;
- **פיתוח התשתית לניהול משאבי אנוש** – כינון תשתית יעילה באמצעות מסגרת של שירותים משותפים (HR Transformation).

כיוון שהמטה הגלובלי של טבע שוכן בישראל, פעילותה של החברה בארץ היא בבחינת מעבדת ניסוי, שבה נבחנים תהליכים, שירותים ומוצרים שבהמשך יופצו ויישמו באתרי החברה בעולם. כך גם אפשר להשוות את טבע בישראל לאינקובטור, שבו מתפתחים התהליכים של תחום משאבי אנוש בדומה לגישת הפיתוח בתחום הפרמצבטיקה.

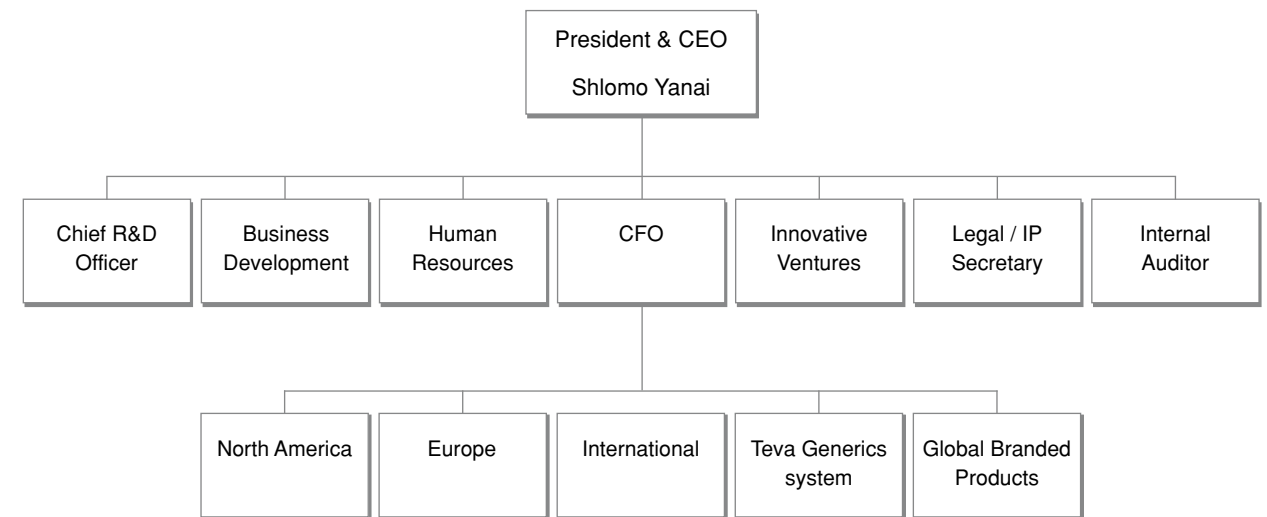
פיתוח ארגוני ברמה המקומית: מסגרת ניהול אחידה חדשה

חברת טבע החלה את דרכה כחברה מקומית לפני 107 שנה. בחלוף השנים צמחה החברה והתפתחה לכדי תאגיד גלובלי. במקביל לגידול העצום במספרם של העובדים

המבנה הארגוני של טבע בישראל

טבע מעסיקה מספר רב של בעלי תפקידים מגוונים בישראל בכל אתרי החברה, הפרוסים ברחבי הארץ, כולל אתר המטה בפתח תקווה. חלק מן העובדים עוסקים בתחומי פעילות התומכים ביחידות הגלובליות של טבע כמו למשל מחקר ופיתוח, משפטים, ניהול נכסים. חלק אחר של העובדים מועסקים במסגרת יחידה עסקית המשויכת למרחב אזורי מחוץ לישראל כמו למשל טבע בינלאומי.

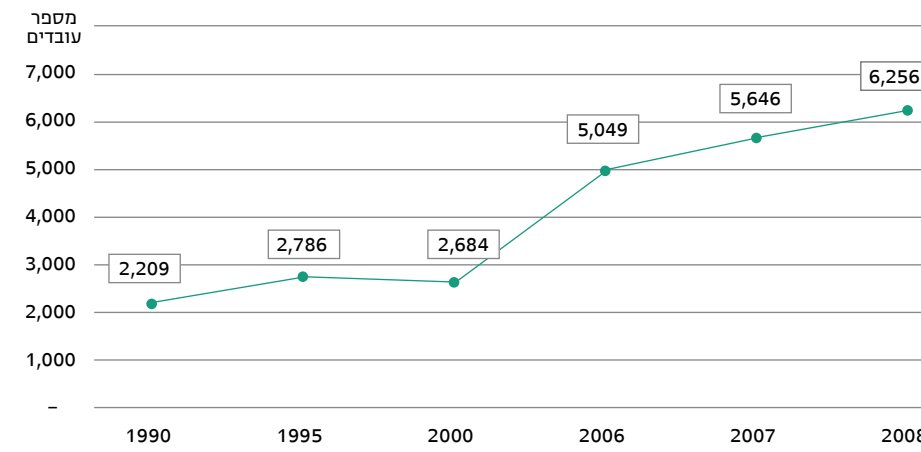
המבנה של חברת טבע והזיקה בין היחידות המקומיות לבין היחידות הגלובליות נכון לשנת 2008

כיוון שהמטה הגלובלי של טבע שוכן בישראל, פעילותה של החברה בארץ היא בבחינת מעבדת ניסוי, שבה נבחנים תהליכים, שירותים ומוצרים שבהמשך יופצו ויישמו במתקני החברה בעולם.

המועסקים מחוץ לישראל, גדל גם מספרם של עובדי החברה בתוך ישראל. ראוי לציין, כי למציאות העסקית הגלובלית, שטבע היא חלק ממנה, יש השלכות חיוביות גם בהיבט המקומי, שכן בד בבד עם הגידול בפעילות של טבע בעולם, מתרחבת פעילותה של טבע גם בישראל, וכפועל יוצא מכך היא מגייסת עובדים נוספים לשורותיה.

גיוס עובדים בשנים 1990-2008

המבנה הארגוני המסורתי שאפיין את חברת טבע בישראל ואת עובדיה במשך שנים רבות הוא של יחידות עסקיות שונות, כאשר כל אחת מהן מנוהלת בנפרד. עם הגידול בממדי החברה ובהיקף פעילותה, זיהו מנהלי טבע, צורך לעדכן מבנה זה, ולשם כך הוקמה בשנת 2008 יחידת משאבי אנוש של טבע בישראל. מטרת היחידה היא לתת מענה טוב יותר לכלל העובדים בישראל מתוך ראייה מקיפה של מכלול צורכיהם בחברה, כולל מדיניות העסקה, מדיניות תגמול, טיפוח ושימור עובדים, שיח פנים-ארגוני, רווחה וכדו'.

יחידת משאבי אנוש של טבע בישראל

מרכזי מצוינות	מרכזי תפעול משותפים	משאבי אנוש, שותפים עסקיים
<ul style="list-style-type: none"> תגמול איוש הדרכה תקשורת ורווחה 	<ul style="list-style-type: none"> מרכז תפעול ושירות מש"א ישראל מרכז שכר מרכז רווחה תפעול הגיוס שירותים אינטראקטיביים לעובד תהליכים, מידע וטכנולוגיה 	<ul style="list-style-type: none"> מו"פ ומוצרים ייחודיים טבע ישראל טבע טק תפעול מטה פתח תקווה

היחידה מורכבת משלוש חטיבות:

- **מרכזי מצוינות** - מופקדים על פיתוח תהליכים וכלים חוצי-ארגון בישראל בתחומי הליבה של ניהול משאבי אנוש (גיוס, איוש, תגמול, הדרכה, שיח פנים-ארגוני ורווחה) ומתן מענה מקצועי למטרות האסטרטגיות של טבע בישראל באמצעות המשאב האנושי.
- **מרכזי תפעול ושירות** - פועלים בשיתוף עם מרכזי מצוינות על מנת לתת מענה מקצועי לתשתית הניהול של כוח אדם בכל יחידה בישראל, בכל הקשור להפצת מידע בתוך הארגון, תקשורת ומתן תמיכה טכנולוגית בנושאי תפעול, תהליכים, אוטומציה ובקרה. מרכזי התפעול מנהלים באופן מרוכז את נושאי שכר העובדים, הרווחה, גיוס עובדים חדשים לטבע ותחזוקת צי הרכב של טבע.
- **שותפים עסקיים** - מנהלי משאבי אנוש ביחידות העסקיות השונות הם המופקדים על יישום תהליכים וכלים והובלת התרבות הארגונית. הם עובדים "בשטח" מול המנהלים והעובדים ומקשרים בין האסטרטגיה העסקית, האסטרטגיה של משאבי אנוש והצרכים בפועל.

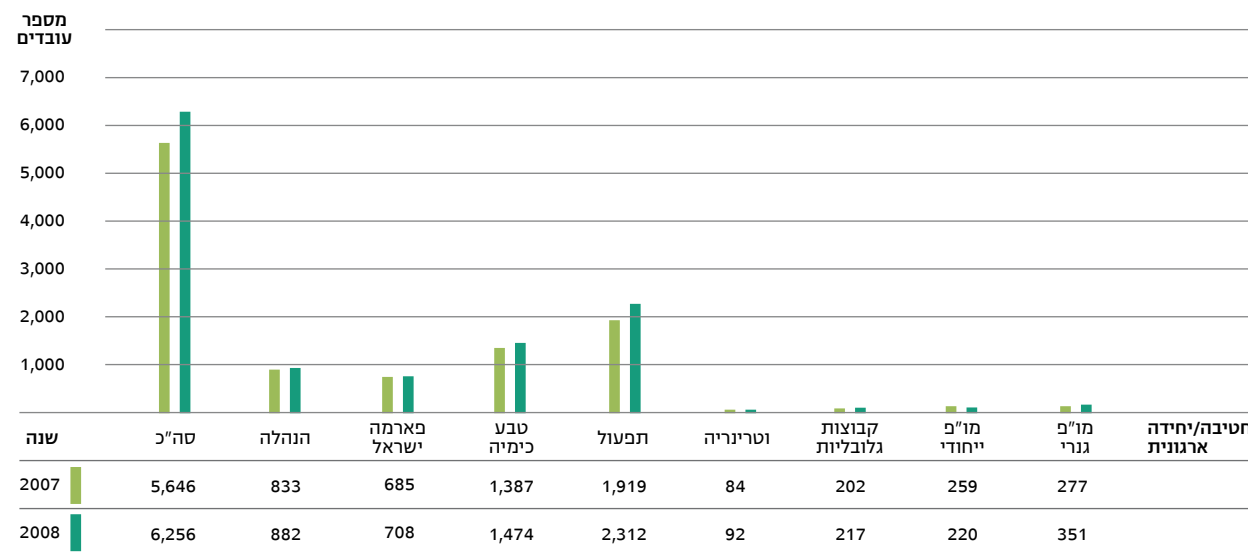

מרכזי תפעול ושירות פועלים בשיתוף עם מרכזי מצוינות על מנת לתת מענה מקצועי לתשתית הניהול של כוח אדם בכל יחידה בישראל.

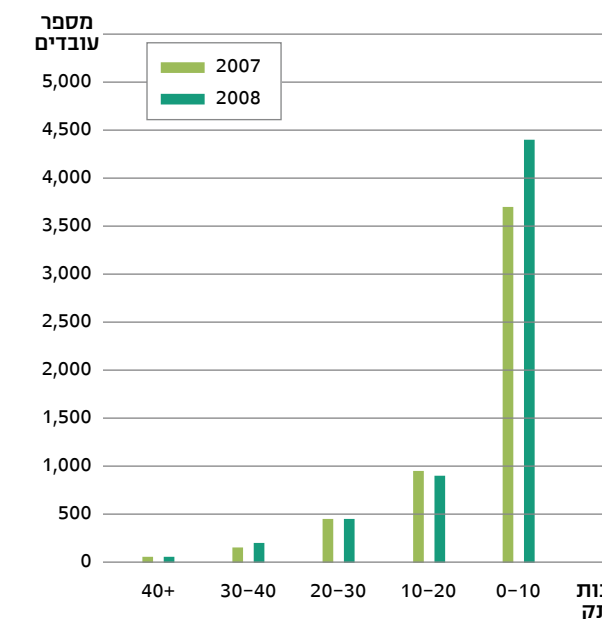
עובדי טבע בישראל

בשנת 2008 מונה מספרם של עובדי טבע בישראל 6,256 עובדים (לעומת 5,646 בשנת 2007), והם מועסקים בחטיבות וביחידות העסקיות השונות של טבע בישראל. 97% מכלל העובדים מועסקים במשרה מלאה.

התפלגות עובדי טבע בישראל לפי חטיבה/יחידה ארגונית

התפלגות עובדי טבע לפי ותק

נשים בטבע

טבע מחויבת להעסיק ולקדם נשים בכל תחומי פעילותה בישראל. 37.5% מכלל המנהלים הבכירים של טבע בישראל הם נשים, וזהו אחוז גבוה באופן יחסי, בקרב המגזר העסקי התעשייתי בישראל. כמו כן יש לציין, כי 45% מכלל עובדי טבע בישראל הם נשים.

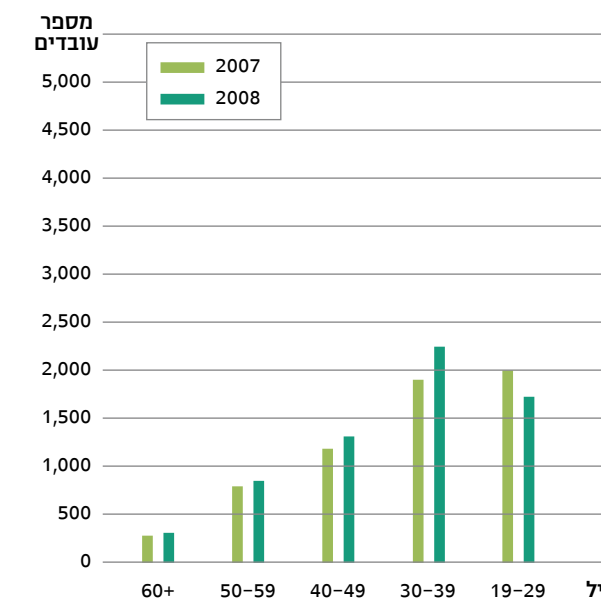
השכלה אקדמית

טבע מעודדת את עובדיה לרכוש השכלה בכלל והשכלה אקדמית בפרט, כדי לסייע להם להתפתח הן בהיבט המקצועי והן בהיבט האישי. התמקדות החברה במחקר ופיתוח - 250 מעובדי החברה מועסקים בתחום המו"פ הייחודי - מחייבת גיוס והכשרת עובדים, שהם הטובים מסוגם בישראל, בהשכלתם ובכישוריהם. בטבע ישראל ישנם למעלה מ-250 עובדות ועובדים בעלי תואר שלישי.

עובדי חברות כוח אדם

בטבע מועסקים באמצעות חברות כוח אדם 312 עובדים (כ-5% מכלל עובדי טבע בישראל) בתפקידי שירות בתחומים כגון מחשבים, תחזוקה וניקיון. טבע מקפידה על מתן תנאי עבודה הוגנים לעובדים אלו באמצעות חוזה התקשרות מפורט עם חברות כוח

התפלגות עובדי טבע לפי גיל

טבע מאמינה בחופש ההתאגדות ומקדמת זכות זו מתוך מודעות לנחיצותה, הן לעובדים והן לחברה.

האדם. כמו כן, טבע משלבת עובדים אלו בהדרכות בנושאי בטיחות בעבודה והתנהלות ראויה באתרי החברה.

יחסי עבודה

טבע מאמינה בחופש ההתאגדות ומקדמת זכות זו מתוך מודעות לנחיצותה, הן לעובדים והן לחברה. כל העובדים בטבע ישראל מועסקים במסגרת הסכם קיבוצי, למעט כ-800 עובדים המוגדרים כמנהלים או כעובדים בלתי-מקצועיים. כל אתר של החברה מיוצג באופן עצמאי בידי נציגות העובדים של אותו אתר, וכך מובטחת התייחסות עניינית וממוקדת לצורכיהם של עובדי האתר. טבע מקיימת קשר תקין עם האיגודים המקצועיים המייצגים את עובדי טבע, ומקפידה על פתיחות ושיתוף הפעולה עמם.

טבע מכבדת את כל ההסכמים הקיבוציים ללא יוצא מן הכלל, והיא אינה מחליטה על מהלכים הקשורים לתנאי העבודה של העובדים באופן חד-צדדי. גישה זו של החברה מקדמת מטרות עסקיות, כאשר במקביל היא מכבדת את צורכי העובדים ומתייחסת לבקשותיהם. התנהלות חיובית זו באה לידי ביטוי גם בעובדה שלא נרשמו במהלך שנת 2008 תביעות נגד החברה מצד עובדים שעזבו אותה, למעט שתי תביעות מינוריות הקשורות ליחסי עבודה.

במהלך שנת 2008 התנהלו יחסי העבודה בטבע באופן חיובי, למעט מקרה אחד שהתרחש באמצע השנה במפעל טבע טק שברמת חובב. במהלך המו"מ הקיבוצי על התנאים להסכמי השכר לשנים 2008-2009, החליט ועד העובדים של אתר טבע טק שלא לקבל את ההצעה לשיפור התנאים של חברת טבע ולפתוח בעיצומים נגד החברה. העיצומים נמשכו 12 ימים, ולאחר מכן חזרו הצדדים לשולחן הדיונים עד שהושגה ביניהם הסכמה מלאה, בעוד הדיון מתנהל ברוח טובה. מאז שבו היחסים בין הנהלת טבע לנציגות העובדים במפעל טבע טק לקדמותם, וכיום הם מתנהלים כתקנם בצורה שיתופית וחיובית.

עדכוני שכר

אחת לשנתיים נחתמים בחברת טבע הסכמי שכר במסגרת הסכמים קיבוציים. בשנת 2007-2008 נחתמו הסכמים שבהם הוגדרה תוספת שכר של כ-8% בממוצע לכל העובדים המיוצגים על-ידי איגודים מקצועיים. ראוי לציין, כי לגבי כל הסכם שכר הנקבע ברמה הקיבוצית הכוללת, מתנהל גם דיון באופן פרטני מול היחידה העסקית בישראל בהתאם לתקדימים ייחודיים ודרישות ועד העובדים של היחידה, וכמובן שבכל הסכם מובאים בחשבון מאפייניה הייחודיים של אותה יחידה.

רמות השכר בטבע נקבעות בהתאם לקריטריונים כמו רמת האחריות בתפקיד, ותק וניסיון. ההתייחסות לגברים ונשים היא שוויונית ומבוססת על שיקולים מקצועיים בלבד.

תגמול עובדים

טבע, כחברה הדוגלת בערכים של מובילות ומצוינות, רואה לנכון לתגמל את עובדיה ברוח ערכים אלו. חברת טבע מצייתת לכל הוראות הדין וחוקי ישראל בנושא תגמול עובדים, לרבות עמידה ברמת שכר המינימום שנקבעה במדינת ישראל לכל עובד. טבע אף מתגמלת את רוב עובדיה בשכר גבוה מזה שנקבע כשכר המינימום במשק.

מדיניות השכר בחברת טבע בישראל נועדה להעניק תגמול הוגן לעובדים עבור תרומתם להישגי החברה ולקידומה, וטבע תומכת בקידום היעדים העסקיים באמצעות גיוס העובדים הטובים ביותר בכל תחום, שימורם בשורות החברה לאורך זמן והנעתם למצוינות ומחויבות. טבע רואה בשכר המוענק לעובדים רכיב אחד בתוך מכלול רכיבים, והיא מתגמלת את עובדיה באמצעות חבילות תגמול אטרקטיביות, המורכבות משכר יסוד (כולל משכורת 13) ותוספות קבועות (כמו בונוס שנתי, פרמיות מדי רבעון), וכן תנאים מקיפים נלווים בהתאם למצב האישי והמשפחתי של כל עובדת ועובד. העלות הממוצעת של שווי התגמול שמקבלים עובדים בחברת טבע היא פי 2.7 בממוצע משכר היסוד במשק הישראלי. מובן שחבילת שכר זו מעניקה לטבע יתרון של ממש בשוק העבודה המקומי, ורבים הפונים המגישים את מועמדותם לכל משרה פתוחה בטבע.

גיוס עובדים

מדיניות הגיוס בטבע חלה על כל יחידות החברה ברחבי העולם, ובכלל זה ישראל. מדיניות זו מבוססת בראש ובראשונה על התאמה בין הצרכים העסקיים של החברה לבין היכולת, הכישורים, הניסיון המקצועי וההשכלה של כל מועמד/ת פוטנציאלי/ת.

חברת טבע נחשבת לאחד הארגונים המובילים בתחום גיוס כוח אדם במשק הישראלי, כאשר מדי שנה היא מגייסת כ-1,000 עובדים חדשים לשורותיה בישראל. במהלך שנת 2004 אף הוקם מרכז הגיוס והניוד של חברת טבע בישראל, המופקד על קליטת כל הפניות מצד מועמדים לעבודה ועל קידום תהליכי המיון והגיוס.

גיוס מאוכלוסיות מיוחדות

מתוקף מחויבותה לחברה הישראלית ולקהילה שבתוכה היא פועלת, חברת טבע מעודדת ומקדמת באופן יזום את גיוסם של עובדים מכל מגזרי האוכלוסייה בישראל, ללא קשר לדת, לאום, מוצא, גזע, צבע, מגדר, נטייה מינית, מצב משפחתי, נכות או גיל. לשם כך טבע מקדמת תהליכי גיוס ייחודיים, תוך מתן הזדמנות לאותם מועמדים שקרוב לוודאי לא היו נקלטים לשורותיה באמצעות מסלולי הגיוס השגרתיים.

גיוס ממקורות פנימיים

חברת טבע מייחסת חשיבות רבה לקיום מכרזים פנימיים, כחלק ממחויבותה לפיתוח העובדים וגם ככלי לקידום ושימור עובדים איכותיים. מכרזים אלו נועדו לאפשר לכל

11

**רמות השכר
בטבע נקבעות
בהתאם
לקריטריונים כמו
רמת האחריות
בתפקיד,
ותק וניסיון.
ההתייחסות
לגברים ונשים
היא שוויונית
ומבוססת
על שיקולים
מקצועיים בלבד.**

11

**חברת טבע
מעודדת ומקדמת
באופן יזום את
גיוסם של עובדים
מכל מגזרי
האוכלוסייה
בישראל, ללא
קשר לדת, לאום,
מוצא, גזע, צבע,
מין, נטייה מינית,
מצב משפחתי,
נכות או גיל.**

העובדים להתפתח בתוך החברה ולשקול הזדמנויות תעסוקה וקידום חדשות. עובדי טבע מתעדכנים לגבי משרות פתוחות באמצעות אתר האינטראנט הפנימי של החברה, Teva Connect, שלושה ימים לפני שהן מתפרסמות באמצעי תקשורת חיצוניים. מדי שנה נרשמות כ-100,000 כניסות לאתר האינטראנט של טבע. בשנת 2008 אוישו כ-25% מהמשרות הפתוחות בטבע בידי מועמדים פנימיים, לעומת כ-4% בלבד לפני הקמת מרכז הגיוס והניוד בשנת 2004.

תהליך הגיוס בטבע מתנהל בקפידה על מנת לספק שירות מקצועי, הן למנהלים המגייסים והן למועמדים פנימיים וחיצוניים. כך לדוגמה, קיים בטבע "קו חם", המאפשר למועמדים לקבל מידע עדכני על סטטוס פנייתם בכל עת, וגם להביע, במידת הצורך, אי-שביעות-רצון מן התהליך. במהלך שנת 2008 התקבלו 12 תלונות על חוסר יעילות או יחס פוגע מתוך למעלה מ-27,000 פניות, שבהן הוגשו קורות חיים ל-1,000 משרות פתוחות. גם אם תהליך הגיוס בטבע נדמה לעתים ארוך, זהו תהליך יסודי ביותר, הכולל ריאיון טלפוני, ראיונות פנים-אל-פנים, מבחנים ומרכזי הערכה.

אפשר לאפיין את גיוס העובדים לטבע על-פי מאפייני תפקידים:

מדענים – כולל משרות בתחומי מו"פ, פטנטים, אבטחת איכות ומעבדות;

הנדסה – כולל משרות בתחומי ניהול מערך הייצור בתפעול ובכימיה וניהול פרויקטים;

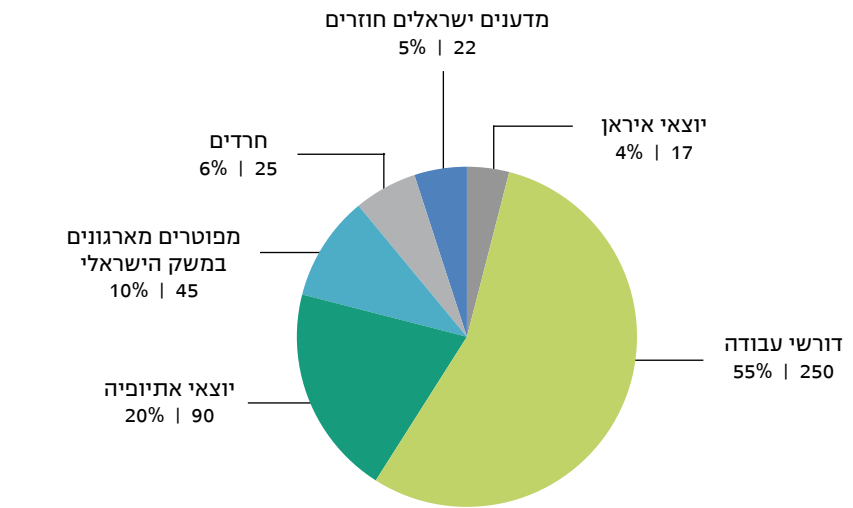
תפקידים בתחום הטכני – עם התמקדות במשרות של מפעילים בייצור.

גיוון כוח אדם

אחד הנושאים המהותיים בתפיסת האחריות התאגידית הוא גיוון* כוח אדם ומתן ביטוי למגזרי החברה השונים. ארגון עסקי יכול לבטא את מחויבותו לחברה ולקהילה שבהן הוא פועל באמצעות גיוס עובדים הבאים מתוכן. חברת טבע אימצה תפיסה זו והיא נותנת לה ביטוי בהתנהלותה היומיומית. טבע משתפת פעולה עם גופים ציבוריים, ארגונים ועמותות המייצגים מגזרים שונים בחברה הישראלית, כמו משרד הקליטה, ארגון ג'וינט ישראל, עמותת יוצאי איראן ועוד.

טבע אינה מתעדת מידע על אודות מוצא, רקע, לאום או כל נתון פרטי אחר של העובדים מעבר לנתונים הנדרשים על-פי חוק וכמתבקש בהתאם לחוק שוויון הזדמנויות. טבע מכבדת את רצון העובדים לשמור על פרטיותם. עם זאת, החברה מקפידה על איתור וגיוס של עובדים מאוכלוסיות מגוונות, כפי שאפשר ללמוד מנתוני הגיוס בין יוני 2007 לדצמבר 2008.

טבע משתפת פעולה עם המיזם של משרד הקליטה בישראל, שנועד להשיב ארצה ישראלים בוגרי פוסט-דוקטורט עם ניסיון בתעשייה הפרמצבטית

פעילות הגיוס של טבע מתמקדת בקרב האוכלוסיות הבאות: **מפורטים מארגונים שונים במשק** < מאז שנת 2005 טבע מקיימת תהליך מובנה מול חברות הנמצאות בתהליכי צמצום במשק, כדי לבחון אפשרות לגייס חלק ממפוטריהן. תהליך זה כולל קשר רציף עם מנהל משאבי אנוש של החברה המפטרט לאחר קבלת מידע על הכוונה לפטר עובדים, מפגש עם הנהלת החברה המפטרט והפקת "יום זרקור", המציג את חברת טבע על אפשרויות התעסוקה שבה בפני המועמדים המתעניינים, כולל ראיונות אישיים עמם. בהמשך, המועמדים המתאימים משתלבים בתהליך הגיוס הכללי של טבע, עד לקליטתם לעבודה. בשנים 2007-2008 גויסו באופן זה למעלה מ-45 עובדים מחברות תנובה, ECI, פולגת ועוד.

מחוסרי תעסוקה < טבע מגייסת מובטלים באמצעות שיתוף פעולה עם שר התמ"ת, מנכ"ל שירות התעסוקה ומנהל מחוז ירושלים של לשכת התעסוקה. בשנת 2007 נפתח מפעל חדש של טבע בירושלים, ובזכות שיתוף הפעולה עם משרד התעסוקה בירושלים גויסו לעבודה במפעל כ-250 מחוסרי תעסוקה.

אוכלוסיות נוספות < טבע עורכת מיזמים משותפים עם עמותות הפועלות בקרב מגזרים ייחודיים במשק הישראלי. כך למשל, שיתוף פעולה עם ארגון ג'וינט ישראל הוביל לקיום מפגש שאליו הוזמנו יוצאי אתיופיה, ובו הציג עובד טבע ממוצא אתיופי את סיפורו, המשמש מודל לחיקוי עבור מועמדים פוטנציאליים אחרים. בשנים 2007-2008 גויסו לטבע למעלה מ-90 עובדים יוצאי אתיופיה. פעילות נוספת הייתה פיתוח הקשר עם עמותת יוצאי איראן, שבעקבותיו גויסו לעבודה 17 עולים מאיראן. לצורך גיוס עובדים מקרב האוכלוסייה החרדית, פותחה תוכנית עבודה מיוחדת בשיתוף עם ארגון מפת"ח וחברת מנפאואר בראשית לצורך הכשרה ייחודית. בשנים 2007-2008 גויסו לטבע למעלה מ-25 עובדים חרדיים.

מדענים ישראלים חוזרים < טבע משתפת פעולה עם המיזם של משרד הקליטה בישראל, שנועד להשיב ארצה ישראלים בוגרי פוסט-דוקטורט עם ניסיון בתעשייה הפרמצבטית מתחומי המדעים, הפטנטים, אבטחת האיכות ומעבדות, המחקר והפיתוח ועוד. בשנים 2007-2008 גויסו לטבע למעלה מ-22 מדענים ישראלים חוזרים.

תחלופת עובדים

טבע ניצבת בפני אתגר רציני של צמצום תחלופה לא רצויה בד בבד עם שימור עובדים. תחלופת העובדים בטבע היא בשיעור 9.6%, והיא נמוכה בהשוואה לשיעור הממוצע של תחלופת עובדים בתעשייה הפרמצבטית בעולם, שהוא 13.5%. תחלופת העובדים בטבע בישראל היא בשיעור 7.6%, בעוד שיעור התחלופה במשק הישראלי הוא 9.2%.

טבע אינה מנהלת רישום מדויק של עזיבות מרצון ועזיבות שלא מרצון, אך מנהלי משאבי אנוש בכל יחידה עסקית עוקבים אחר המניעים לעזיבות, מאתרים בעיות וקשיים ומטפלים בהם לפי הצורך. בין הפתרונות המיושמים בחברה לצורך שימור העובדים:

- שיפור תהליכי הדיווח תוך שימוש במערכות ומיונים כלל-ארגוניים;
- בדיקת נתוני התחלופה על בסיס חודשי לפי מדינות;
- הגברת המודעות לתחלופת עובדים בקרב משאבי אנוש וההנהלה והצגת הסיבות העיקריות לכך;
- נקיטת צעדי מנע, כולל הנחיות למנהלים על המניעים והסיבות שבגינם עובדים מתפטרים;
- התמקדות במגמת התחלופה של עובדים בשנתיים הראשונות לעבודתם בחברה והתייחסות לאסטרטגיות הגיוס והשימור של אוכלוסיית העובדים שמתחת לגיל 30.

החברות שהכי טוב לעבוד בהן בישראל בשנת 2008

על-פי סקר Bdicode ו-TheMarker

שם החברה	2008	2009	שינוי
אינטל ישראל	1	1	
בנק הפועלים	6	2	↑
בנק לאומי לישראל	9	3	↑
פרטנר תקשורת	3	4	↓
טבע	8	5	↑
חברת החשמל	2	6	↓
סלקום	4	7	↓
שטראוס גרופ	7	8	↓
בזק	5	9	↓
קב' אלביט מערכות	13	10	↑
בנק דיסקונט לישראל	16	11	↑
יבמ ישראל	12	12	
מוטרולה ישראל	15	13	↑
היולט-פקרד (ישראל)	24	14	↑
מיקרוסופט	11	15	↓
סופר-פארם (ישראל)	20	16	↑
פלאפון תקשורת	10	17	↓
לאומי קארד	47	18	↑
רפאל מערכות לחימה	17	19	↓
התעשייה האווירית	21	20	↑
אל על	19	21	↓
תנובה	22	22	
CAL	42	23	↑
רד תקשורת מחשבים	28	24	↑
בנק מזרחי טפחות	33	25	↑
HOT מערכות תקשורת	38	26	↑
נס טכנולוגיות	26	27	↓
קוקה קולה	29	28	↑
YES	41	29	↑
הפיניקס אחזקות	31	30	↑

**"טבע ידע" -
גוף למידה
משותף ליחידות
טבע בישראל,
שמטרתו
לפתח את
הידע המקצועי
והניהולי של
מנהלים בחברה.**

חברת טבע מעודדת את עובדיה ליטול אחריות אישית, ליזום ולאמץ גישה של מצוינות ומובילות בכל מעשיהם. כל עובדי טבע לומדים ומתפתחים, הן ברמת הכישורים הנדרשים לביצוע תפקידיהם והן ברמת הכישורים האישיים המאפשרים להם להפיק את המרב בביצועיהם המקצועיים.

הדרכות מקצועיות הקשורות לביצוע התפקיד נערכות בידי כל חטיבה ויחידה בהתאם לתוכניות העבודה שלהן והצרכים בפועל. כל עובד משתתף בהדרכות אלו לפי הצורך. לא נעשה חישוב כולל של סך כל שעות ההדרכה ביחידות השונות של טבע בישראל, אך הן נאמדות ב-4-9 שעות ההדרכה לעובד מדי שנה.

תוכנית פיתוח מנהלים - פיתוח ברמה הגלובלית

במהלך שנת 2008 פותחה תוכנית פיתוח המנהלים המיועדת לרמה הגלובלית, והיא מצויה עתה בשלבי פיילוט מתקדמים לקראת יישומה בכל אתרי טבע בעולם במהלך שנת 2009. התוכנית כוללת שיחות אישיות, הערכה ומשוב, ליווי צמוד על-ידי מנהלים חונכים, הדרכות והכשרות ופיתוח מסלול קריירה. באמצעות תוכנית זו טבע מכשירה מאגר מנהלים מבטיחים ביותר, שהם בעלי פוטנציאל לביצוע התפקידים האסטרטגיים והחיוניים בחברה במהלך השנים הקרובות.

אלי הורביץ, יו"ר טבע, מדבר על קידום:

"... דרך נוספת להשיג נאמנות וקשר ארוך טווח היא באמצעות בניית תוכנית קידום. כשאנחנו בוחרים היום מנהל, נניח מנהל כספים בישראל, אנחנו לא רוצים שיימאס לו, אז אנחנו חושבים על אפשרויות הקידום שלו בהתאם לפוטנציאל. אם משהו נמצא באותו תפקיד לאורך זמן - זה יכול לשעמם אותו".

מגזין סטטוס, מרס 2003

"טבע ידע" - פיתוח מנהלים בישראל

בנוסף להשתתפותם של מנהלים מישראל בתוכניות הפיתוח הגלובליות, זה שנים מספר שחברת טבע מפעילה את מערכת "טבע ידע" - גוף למידה משותף ליחידות טבע בישראל, שמטרתו לפתח את הידע המקצועי והניהולי של מנהלים בחברה על-פי העקרונות המנחים הבאים:

- מתן מענה לצורכי הדרכה משותפים ליחידות טבע בישראל בתחום הניהול תוך ניצול יתרון הגודל של החברה;
- יצירת הזדמנויות לשיתוף בידע, הפריה הדדית ושיתוף פעולה בין מנהלים מיחידות שונות;
- בניית תוכניות הדרכה ופיתוח בארגון;
- הקמת מסד נתונים ומידע התומך בפעילות העסקית ובמטרות הארגון באמצעות הקניית ידע וכלים רלבנטיים.

**באמצעות ערוצי
שיח מגוונים
טבע מביאה
לידיעת עובדיה
ומנהליה את
תרבות הארגון
ומטרותיו,
מחברת אותם
לערכי החברה
ומהדקת את
הקשרים
ושיתופי הפעולה
בתוך החברה.**

מערכת "טבע ידע" מתעדכנת מדי שנה על בסיס סקר צרכים בקרב כל המנהלים וקביעת יעדי התוכנית בכל תחום בהתאם למטרות האסטרטגיות והתפעוליות-העסקיות. דוגמאות מתוכנית 2008 כוללות נושאי הכשרה כגון יכולת להוביל ולהתמודד עם תהליכי שינוי, שיפור התקשורת הפנים-ארגונית ועוד. לרוב מעבירים את ההדרכות מנחים מקצועיים חיצוניים, אך כ-10% מהקורסים מונחים על-ידי מנהלי טבע, התורמים מזמנם ומניסיונם כדי להקנות ידע וכלים לעובדיהם. כל מנהל משתתף בתוכנית "פרמצבטיקה בסיסית", כחלק מהיכרותו עם עולם התוכן של טבע כחברת תרופות.

במהלך שנת 2008 השתתפו 968 מנהלים ועובדים (חלקם יותר מפעם אחת) ב-56 קורסים, ובסיכום הכולל התקיימו באותה שנה 880 שעות הדרכה מונחות.

ערוצי שיח עם העובדים

טבע סבורה, כי עדכון העובדים על אודות המתרחש בחברה הוא מרכיב חשוב ביצירת ההזדהות שלהם עם המטרות העסקיות של החברה. באמצעות ערוצי שיח מגוונים טבע מביאה לידיעת עובדיה ומנהליה את תרבות הארגון ומטרותיו, מחברת אותם לערכי החברה ומהדקת את הקשרים ושיתופי הפעולה בתוך החברה.

תרבות השיח בטבע מיושמת גם במסגרת היחידות העסקיות השונות, כאשר בגישות צוות, דיונים פתוחים, מפגשים לרגל אירועים חגיגיים ועוד מתנהלים באופן קבוע ותורמים לאווירה של פתיחות והידברות מתמדת. עובדים בטבע מוזמנים להעלות בכל עת רעיונות חדשים וגם למתוח ביקורת בעת הצורך, והם גם זוכים למענה ולהתייחסות הולמת.

להלן כמה מערוצי השיח הפנים-ארגוניים בטבע:

- **"טבע שכזה"** < רבעון המופץ בקרב כל עובדי החברה בישראל.
- **חדשות חודשיות** < עלון חודשי הכולל את החדשות המקומיות הרלבנטיות לכל אתר, והמצורף מדי חודש לתלוש המשכורת.
- **אינטראנט** < בטבע קיימים למעלה מ-15 אתרי אינטראנט ייחודיים המתוחזקים היטב ועומדים לרשות העובדים ביחידות השונות. ערוץ האינטראנט מהווה ציר מרכזי לעדכון העובדים לגבי המתרחש בתוך החברה ולעדכון בתכנים מקצועיים, ניהוליים ואישיים. בנוסף, ישנם אתרים ייחודיים בנושאים כמו משאבי אנוש, נושאים משפטיים, שיווק, תרופות ייחודיות, מערכות מידע ועוד. האתר הראשי של טבע - Teva Connect בשפות העברית והאנגלית מיועד לעובדי טבע בארץ ובעולם והוא מכיל מידע על אודות טבע ועדכונים שוטפים על המתרחש בתחום ברמה העולמית. בימים אלו, במסגרת ההתמקדות באוכלוסיית העובדים המקומית, טבע מקימה אתר בית פנימי מקיף ומתקדם עבור עובדי טבע בישראל. אתר זה יאפשר מידה רבה יותר של אינטראקטיביות ומעורבות מצד העובדים.

הבילת הרווחה של טבע כוללת הטבות המיועדות לעובדים והטבות נוספות המיועדות לבני משפחותיהם.

טבע מאמינה ביחסים ארוכי-טווח עם קהילת עובדיה, והיא חשה מחויבות כלפיהם גם מחוץ לשעות העבודה. עובדי טבע בכל מעגלי חייהם – מיום היקלטם לעבודה בחברה ועד לאחר יציאתם לגמלאות – נמנים עם משפחת טבע הענפה. חברת טבע מעניקה לעובדיה את אחת מחבילות הרווחה המתקדמות והמשופרות ביותר במשק הישראלי, כאשר גם בני משפחותיהם של העובדים נהנים מחבילת רווחה זו.

שושן לוי, מנהל מרכז הרווחה:

“גישת הרווחה מבוססת על ראיית האדם בטבע כמשאב החשוב והמרכזי להגשמת החזון, הייעוד ומטרותיה של טבע, תוך שמירה על איזון בין צורכי האדם לבין צורכי טבע, וזאת באמצעות שאיפה למובילות מקצועית, שותפות בעשייה ומצוינות של תחום הרווחה בטבע והעוסקים בו”.

חבילת הרווחה של טבע כוללת הטבות המיועדות לעובדים והטבות נוספות המיועדות לבני משפחותיהם:

- **הטבות עבור ילדי עובדים** < מתנה לרגל לידת בת/בן או נכד/ה / מתנה לכל ילדי העובדים עם פתיחת שנת הלימודים בבית-ספר יסודי / טיול בת/בר מצווה לכל ילדי העובדים המגיעים לגיל המצוות / השתתפות בשכר הלימוד בבית-הספר התיכון / מתנות לילדי עובדים המתגייסים לצה"ל / מימון מלא לכל ילדי העובדים עבור לימודים אקדמיים לתואר הראשון / מענקים לסטודנטים מצטיינים באמצעות קרן מיוחדת המנוהלת על-ידי חברת טבע.
- **הטבות לעובדים הכוללות גם את בני המשפחה** < ביטוח בריאות מקיף לכל בני המשפחה של העובד/ת (השתתפות בשווי המס בלבד) / ביטוח שיניים / ביטוח תאונות אישיות / השתתפות בנופש השנתי / השתתפות באירועי יום המשפחה / השתתפות ב"מועדון הסרט הטוב" / השתתפות בפעילויות ספורט המאורגנות על-ידי חברת טבע.
- **הטבות נוספות לעובדים** < מתנה ל"יובלים", כאשר עובדים צוברים ותק של 5, 10, 15, 20, 25 שנים בחברה ועוד / מתנה ליום ההולדת / מתנות ומענקים כספיים לעובדים המשרתים במילואים / רכישת תרופות ללא מרשם של טבע במחירים מסובסדים / פרסים לעובדים מצטיינים ולעובדים התורמים לקהילה.

בנוסף על כל ההטבות המיועדות לכלל העובדים, ישנה פעילות ייחודית ביחידות השונות, המיועדת לעובדי היחידות בלבד.

רווחת הפרט: מערך סוציאלי

חברת טבע מפעילה מערך סוציאלי שנועד לתת תמיכה לאותם עובדי טבע הזקוקים לסיוע מסיבות שונות במהלך חייהם. מחלקת הרווחה בטבע מעסיקה שבע עובדות סוציאליות תעסוקתיות באתרים השונים של החברה, והן נותנות מענה לצרכים של העובדים בתחומים כגון רפואה תעסוקתית וסיוע בעת תאונות, מחלות ממושכות, הפניות לרופא תעסוקתי, תמיכה בעת משברים משפחתיים או אישיים שונים וסיוע

מטרת "טבע מכל הלב" היא להושיט סיוע כלכלי לעובדי החברה ובני משפחותיהם, במצוקה כספית על רקע משבר אישי, משפחתי או בריאותי.

בפתרון קשיים אישיים או חברתיים במקום העבודה. כמו כן, העובדות הסוציאליות דואגות לתת מענה לעובדים עם צרכים מיוחדים, לרבות הנגשת מקום העבודה.

רווחת הפרט: "טבע מכל הלב"

עמותת "טבע מכל הלב", שהחלה לפעול לפני כשלוש שנים, הוקמה על-ידי קבוצה של חברי הנהלה בטבע וכן עובדי טבע נוספים, ובהם אנשי רווחה, שהתנדבו לכהן כחברי הוועד של העמותה. מטרת העמותה היא להושיט סיוע כלכלי לעובדי החברה ובני משפחותיהם, הנתונים במצוקה כספית על רקע משבר אישי, משפחתי או בריאותי.

העמותה מתמקדת בעיקר בקידום ועידוד החינוך והספורט, והיא מקדמת ספורטאים מצטיינים ומסייעת להם בתשלום שכר לימוד במוסדות שונים. חשוב לציין, כי העזרה והתמיכה של העמותה אינן מהוות תחליף לתמיכה שעובד החברה זכאי לה מטעם גורמי מדינה או חברה ציבוריים, וכי העמותה נרתמת לעזרתם של מי שאינם מקבלים סיוע כלשהו, או במקרים מיוחדים, כאשר הגורם המערכתי הציבורי אינו נותן להם מענה הולם.

במהלך שנת 2008 טיפלה העמותה ביותר מ-30 עובדים, כאשר 21 מתוכם קיבלו סיוע ותמיכה בפועל מהעמותה. במהלך שנת 2008 העניקה עמותת "טבע מכל הלב" סיוע כספי בסכום כולל של 82,500 ש"ח.

דאגה לגמלאים

טבע דואגת לעובדיה בכל מעגלי חייהם ומייחסת חשיבות רבה לטיפוח הקשר עמם גם לאחר שפרשו לגמלאות. טבע מתהדרת ב-850 גמלאים, הממשיכים להיות חלק ממשפחת טבע ונהנים מקשר חם ומתמשך עם החברה. העובדות הסוציאליות באתרי טבע מנהלות קשר רציף עם גמלאי החברה וקשובות לצורכיהם.

גמלאי טבע נהנים מחלק גדול מחבילת הרווחה שטבע מעניקה לעובדיה, לרבות הזמנות לאירועים מיוחדים כגון השתתפות בנופש השנתי וב"מועדון הסרט הטוב", הרמת כוסית בחגי ישראל, תרופות של טבע במחירים מסובסדים ועוד.

בטיחות העובדים

חברת טבע, כחלק מתפיסתה כמעסיקה אחראית הדואגת לעובדיה בכל מעגלי חייהם, לרבות במקום עבודתם, שואפת ליצור סביבת עבודה בטוחה ובריאה עבור כל עובדיה בכל אתריה ומתקניה ברחבי העולם, ולשפר סביבה זו באופן מתמיד. טבע הציבה לעצמה יעד של "אפס" תאונות, תוך עמידה בסטנדרטים הנהוגים בחברות המובילות בעולם בהיבטים של בטיחות וגהות ויצירת סביבת עבודה בטיחותית.

טבע משקיעה משאבים רבים כדי לבנות תרבות ארגונית של בטיחות, כאשר בטיחות בעבודה מהווה אבן יסוד בכל תחומי העשייה של החברה ועובדיה. טבע מכשירה את העובדים והמנהלים ומקנה להם מיומנויות בטיחותיות ושיטות למניעת מצבים מסוכנים

ותאונות. טבע מקפידה לקיים את כל הוראות החקיקה בתחום הבטיחות, ובמקרים רבים היא משקיעה משאבים רבים נוספים בתחום הבטיחות מעבר לרף הציות.

ניהול תחום הבטיחות

תחום הבטיחות בטבע מנוהל בידי סמנכ"ל ביחידה עסקית, בעל אחריות גלובלית בתחום. בישראל מתקיים פורום בטיחות בהשתתפות כ-40 נציגים מכל היחידות. הפורום מיועד לעדכונים, דיווחים ולמידה משותפת, והוא התכנס חמש פעמים במהלך שנת 2008.

בכל אחד ממתקני החברה בישראל ישנן שתי ועדות:

- ועדת בטיחות ניהולית, העוסקת בגישה הכוללת, תכנון והקצבת משאבים לנושא;
- ועדת בטיחות פריטטית של האתר/המפעל הדואגת ליישום כל תוכניות הבטיחות.

היחידה המופקדת על תחום הבטיחות בטבע אחראית גם לפעילותם של הגורמים הבאים:

- מנהלי בטיחות < מופקדים על הטמעת תרבות של בטיחות באתרי החברה בישראל. טבע אף הציבה לעצמה רף גבוה בהשגת היעד של הכשרת מנהלים (25% מתוך כלל המנהלים שמנהלים 10 עובדים ומעלה) להקנות ידע בטיחותי בנוסף לתפקידם הייעודי. עד לסוף שנת 2008 הוכשרו 15 מנהלים בקורס בטיחות למנהלים.
- נאמני בטיחות < יעד נוסף של חברת טבע הוא הכשרת 15% מכלל כוח האדם בכל אתריה לתפקיד "נאמן בטיחות". במסגרת תפקידם נאמני הבטיחות עורכים סיורים יומיים ומעבירים את ממצאיהם לוועדות הבטיחות באתר.

בשנת 2008 הוכשרו 203 נאמנים, ונכון לסוף שנת 2008 מגיע מנינם של נאמני הבטיחות של טבע בישראל ל-989. בחלק מהאתרים מספרם של נאמני הבטיחות עולה על הרף שנקבע, בחלקם, מספרם של נאמני בטיחות טרם הגיע ליעד המבוקש של 15%.

תשתית הפעילות בתחום הבטיחות

תחום הבטיחות בטבע מנוהל על-פי תוכנית עבודה שנתית הכוללת מדדים בכל נושא ונושא. תחום הבטיחות זוכה לתקשור רב ביחידות החברה, על מנת להבטיח למידה והתפתחות מתמשכת בנושא.

בטבע משתמשים במדד תאונות המתבטא במונחים של (OSHA Occupational Safety and Health Administration)*. מדד OSHA הוא היחס שבין מספר התאונות בחברה כפול באתרי טבע בישראל יורד מדי שנה, כתוצאה מהגברת המודעות אצל העובדים ושיפור מתמיד של תהליכי הבטיחות. מאז שנת הבסיס 2002 נרשמה ירידה משמעותית ביותר של 65% בשיעור תאונות העבודה בטבע ישראל על-פי מדד ה-OSHA. בשנת 2008 היה מדד ה-OSHA 1.22 (במדד ה-OSHA הגלובלי חלה ירידה בשיעור 73% בהשוואה לשנת הבסיס, ובשנת 2008 היה המדד 0.79). במהלך שנת 2008 לא נרשמו מקרי מוות כתוצאה מתאונות עבודה בחברת טבע בישראל. הסיבות העיקריות לתאונות בטבע ישראל הן לפי ההתפלגות הבאה:

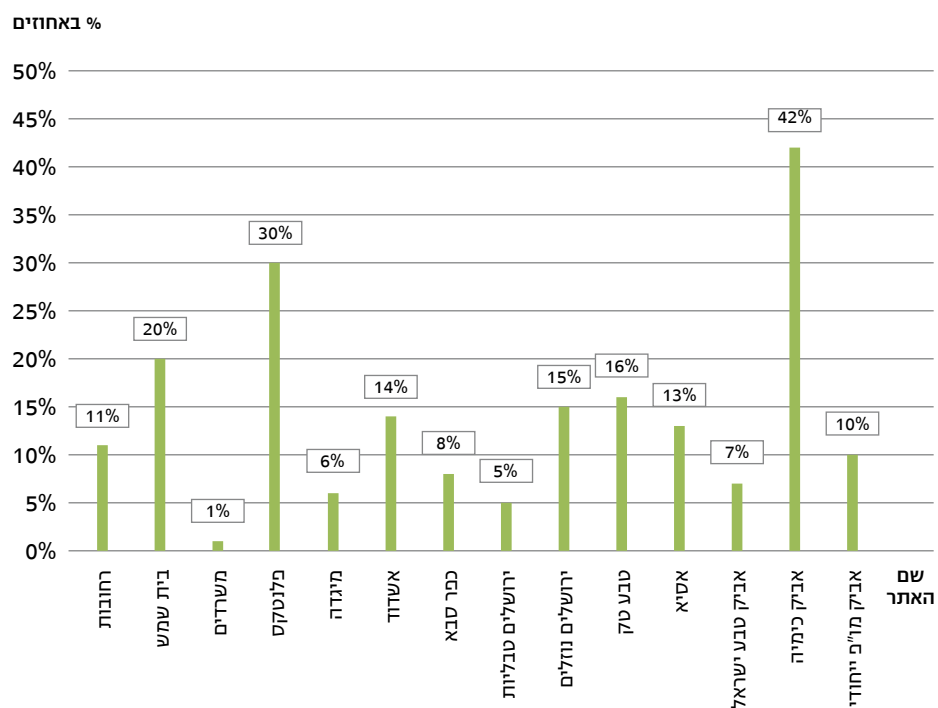
(1) סביבת העבודה - 48%; (2) טעויות אנוש - 38%; (3) סיבות טכניות - 14%.

בתחום הבטיחות בטבע בוחנים ומנתחים מדי שנה את הסיבות לתאונות, ובהתאם לכך נבנית תוכנית העבודה לשנה העוקבת. בשנת 2008 השיקה טבע תהליך נוסף של מדידת "כמעט תאונות" וזיהוי מפגעים. התהליך מתקיים במסגרת פיילוט ב-30% מאתרי החברה בישראל.

תחום הבטיחות בטבע מופקד על הטיפול בפעילויות הבאות:

- עריכת מבדקי בטיחות פנים-ארגוניים;
- עריכת סקרי בטיחות בידי מומחים חיצוניים;
- הגדרת תקנים ותהליכי עבודה בטיחותיים על-פי צרכים ייחודיים;
- הטמעה מהירה ומקיפה של תקנות וחוקים בתחום הבטיחות;
- הפקת תוכנית עם כלים ניהוליים בתחום הבטיחות המיועדת למנהלים;
- הדרכה ותקשורת בתחום הבטיחות לכל עובד: טבע הציבה לעצמה יעד של הקצאת שמונה שעות הדרכה לפחות בתחום הבטיחות לעובד מדי שנה. בשנת 2008 השתתף כל עובד ב-8.76 שעות הדרכה בממוצע.

שיעור (באחוזים) של נאמני הבטיחות בכל אתר

תחום הבטיחות זוכה לתקשור רב ביחידות החברה, על מנת להבטיח למידה והתפתחות מתמשכת בנושא

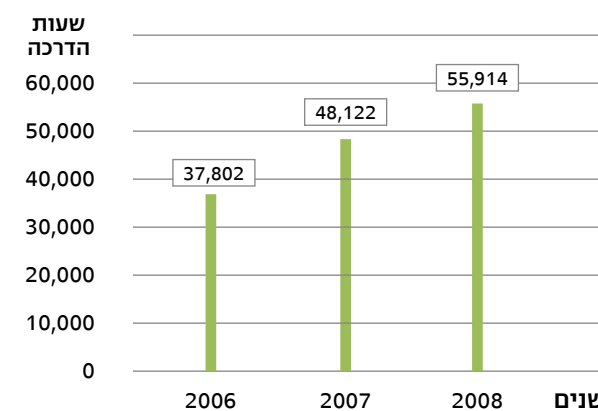
פרק ג צרכני הבריאות והמוצרים

תקשור והדרכה בתחום הבטיחות

- אתר אינטראנט בנושא בטיחות הכולל נהלים והנחיות לעבודה בטוחה;
- הקפדה על יישום נוהלי הבטיחות של טבע גם בקרב עובדי חברות כוח אדם וקבלני המשנה;
- עריכת כנס בטיחות קבלנים המיועד לקבלנים שעובדים עם טבע והנערך מדי שנה.

ממוצע שעות הדרכה בתחום הבטיחות בשנים 2006-2008

פעילות בתחום הארגונומיה

בריאותם של עובדי טבע מושפעת לא מעט מהתכנון הארגונומי של פריטי ציוד, כלי עבודה ידניים, מכונות, קווי ייצור, חדרי בקרה ותחנות עבודה. כחלק מדאגתה של החברה לבריאות עובדיה, טבע עורכת סקירות ארגונומיות תקופתיות של כל הפעילויות באתרי החברה. תכנון ארגונומי הוא חלק בלתי-נפרד מתוכנית הבטיחות בחברה.

בטיחות בדרכים

חברת טבע מייחסת חשיבות עליונה לשמירה על בטיחות בדרכים. מעבר לעמידה בכל דרישות החוק בנוגע לניהול צי כלי רכב, טבע מקפידה להטמיע תרבות של בטיחות בדרכים באופנים שונים. בביקורת הנערכת מטעם משרד התחבורה, טבע אף זוכה להערכה רבה על פעילותה, שהיא מעבר לרף הציות על-פי חוק, למען נהיגה בטוחה.

בשנת 2007 אירעו 54 תאונות דרכים שבהן היו מעורבים עובדי טבע.

חברת טבע מעמידה לרשות עובדיה שורת מוצרים ושירותים בתחום הבטיחות בדרכים:

- הדרכות בטיחות בנהיגה - מיועדות לכל מי שמקבלים לרשותם כלי רכב מחברת טבע;
- מעקב, דיווח ותקשור בנושאי בטיחות בדרכים, כולל איתור מגמות;
- תוכנית "איך אני נוהג?" - כל כלי הרכב של טבע נושאים על גבי הפגוש האחורי מדבקה עם הכתובת "איך אני נוהג?" ומספר טלפון לפניות והעברת משו.

11

מאז שנת
הבסיס 2002
נרשמה ירידה
משמעותית
ביותר של 65%
בשיעור תאונות
העבודה בטבע
בישראל.

טבע מחויבת לבריאות הציבור

טבע מחויבת לבריאות הציבור ולהנגשה של מגוון שירותים רפואיים עבורו. טבע רכשה מוניטין ישראלי ובינלאומי כמי שנותנת מענה לצרכים העולים מן השטח, ובמקביל, היא מקדמת ומובילה יוזמות ומיזמי פיתוח, ייצור והפצה של תרופות גנריות וייחודיות מן החדשניות והמעולות בעולם.

הקווים המנחים את מדיניות השיווק של חברת טבע בישראל כוללים חדשנות בפיתוח, איכות ללא פשרות, מגוון תרופות ושירותים ונגישות לתרופות של קהל צרכני הבריאות בישראל. טבע מקיימת שיח מתמיד עם צרכני הבריאות שלה: גורמים מוסדיים ורשתות שיווק, אנשי מקצוע - רופאים, רוקחים ומומחים וכמובן הציבור הרחב. במסגרת שיח זה היא מעסיקה מערך נציגים רפואיים, שמעבירים מידע עדכני על אודות מוצרי טבע ושירותיה, ועורכת ומקדמת כנסים מקצועיים בתחום.

חברת טבע בישראל אימצה ארבע מסגרות אתיות לשם קידום ושיווק מוצריה ושירותיה: הקוד האתי של חברת טבע, האמנה האתית המשותפת, הקוד האתי לשיווק בינלאומי של האיגוד העולמי של תעשיית התרופות ותקנות משרד הבריאות הישראלי.

מגוון המוצרים והשירותים של טבע בישראל כולל:

- תרופות מרשם - טבע משווקת תרופות מרשם מקוריות וגנריות בתחומים רפואיים כמו מחלות לב, מחלות נשימה, מחלות אונקולוגיות, מחלות נוירולוגיות ומחלות פסיכיאטריות.
- תרופות ללא מרשם (OTC) ומוצרי צריכה - טבע היא החברה המובילה בישראל בתחום זה עם מותגים מוכרים כמו אקמול, אקמולי, אופטלגין, סטילה, מרידול ואלמקס, פולטן פארמה ועוד ועוד.
- חברת אונקוטסט/אדבנטסט: שירותי אונקולוגיה קלינית - גישה אינטגרטיבית בתהליכי אבחון וחיזוי מחלות בתחומים של תסמונות גנטיות, גילוי מוקדם, אופטימיזציה בטיפולים ופרמקוגנטיקה.

- חברת טבע מדיקל בע"מ: מכשור וציוד רפואי - החברה המובילה בארץ בתחום של שיווק ואספקת מכשור וציוד רפואי למוסדות בריאות, כולל תחום הטיפולים התוך-ורידיים (IV).
- קופקסון ואזילקט: מוצרים ייחודיים - תרופת הקופקסון מהווה פריצת דרך עולמית בטיפול במחלת הטרשת הנפוצה. אזילקט הוא התכשיר המוביל כיום בעולם לטיפול במחלת פרקינסון.

טבע משווקת רק תרופות שקיבלו את אישור משרד הבריאות הישראלי ואת אישורן של רשויות הבריאות המוכרות בעולם. להלן מאפייני הפעילות של טבע בהיבטים של בטיחות ואיכות המוצר:

- עמידה בסטנדרטים המחמירים בעולם לגבי פיתוח, ייצור ובקרת איכות של כל המוצרים - כל מפעלי טבע עוברים ביקורת מטעם ה-FDA ורשויות בריאות בינלאומיות נוספות באופן שוטף.
- עמידה בסטנדרטים המתקדמים ביותר בעולם בתחום הניסויים הקליניים שטבע עורכת.
- ניטור תופעות לוואי וטיפול בתלונות איכות, כולל מעקב רפואי אחר התרופות שאושרו לשימוש.

להלן כמה נתונים על מערך הייצור, ההפצה והרכש של טבע:

- חברת טבע בישראל מפעילה תשעה מפעלים ואתרי ייצור ברחבי הארץ.
- ס.ל.א. היא זרוע ההפצה של טבע והיא פועלת בשני תחומים עיקריים: לוגיסטיקת הפצה פנים-ארגונית ולוגיסטיקת הפצה ללקוחות.
- מדיניות הרכש של טבע מתמקדת ברכש חומרי גלם ואריזות, רכש כללי של מוצרים, ציוד ושירותים שאינם חלק מרכיבי ייצור התרופות ורכש מעמותות. כל הרכש הכללי של טבע בישראל נעשה מספקים ישראלים בלבד.

פרק ג | צרכני הבריאות והמוצרים

מדיניות השיווק של מוצרי ושירותי טבע בישראל

חברת טבע בישראל חרתה על דגלה ערכים של הובלה ומצינות בתחום הבריאות בישראל. כחברה עסקית המלווה את המדינה מאז הקמתה ואף לפני כן, טבע מחויבת לבריאות הציבור ולהיצע מגוון של שירותים רפואיים עבורו. טבע רכשה מוניטין ישראלי ובינלאומי של חברה שנותנת מענה לצרכים העולים מן השטח, ובמקביל, היא יוזמת, מקדמת ומובילה יוזמות ומיזמי פיתוח, ייצור והפצה של תרופות גנריות וייחודיות מן החדשניות והמעולות בעולם.

חברת טבע בישראל מוקירה את לקוחותיה, צרכני הבריאות, ויודעת היטב, כי הם בסיס כוחה והכוח המניע להמשך פעילותה. לפיכך, טבע מובילה מהלכים של קידום הנגישות לרפואה ולתרופות. לקוחות טבע מביעים את אמונם בחברה, יום-יום ושעה-שעה, כאשר הם משתמשים בהתמדה במוצריה ושירותיה.

חברת טבע בישראל מוקירה את לקוחותיה, צרכני הבריאות, ויודעת היטב, כי הם בסיס כוחה והכוח המניע להמשך פעילותה. לפיכך, טבע מובילה מהלכים של קידום הנגישות לרפואה ולתרופות. לקוחות טבע מצדם מביעים את אמונם בחברה, יום-יום ושעה-שעה, כאשר הם משתמשים בהתמדה במוצריה ושירותיה.

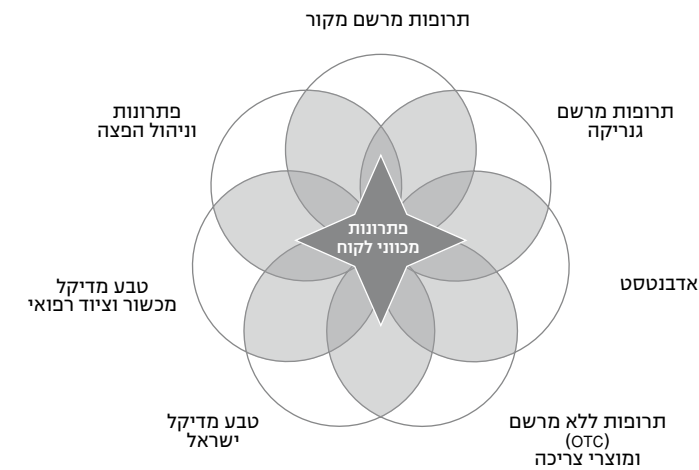
הקווים המנחים את חברת טבע בישראל בתחומי פעילותה ועשייתה למען צרכניה הם:

- חדשנות בפיתוח** - חברת טבע משקיעה את מרב המאמצים והמשאבים כדי להעניק לצרכניה את המוצרים והשירותים הרפואיים מן המתקדמים בעולם.
- איכות ללא פשרות** - שמם של מוצרי טבע ושירותיה יצא למרחוק בזכות רמתם הגבוהה ועמידתם בסטנדרטים הגבוהים והמחמירים ביותר בעולם.
- מגוון תרופות ושירותים** - חברת טבע מציעה לצרכניה מגוון רחב של מוצרים ושירותים רפואיים עם התאמה מרבית לצרכיהם הייחודיים.
- נגישות לתרופות** - טבע, מתוקף היותה ספק מוביל עולמי בתחום הגנריקה, יכולה להנגיש את מוצריה ושירותיה הרפואיים המתקדמים והאיכותיים ביותר לציבור הרחב בישראל.

המוצרים והשירותים בישראל

טבע משווקת בישראל עשרות מותגים שונים ואלפי פריטים ייחודיים. טבע מחזיקה ב-30% מנתח השוק בישראל בתחומים שבהם היא פועלת, ובלמעלה מ-20% מנתח שוק התרופות ללא מרשם (OTC). טבע היא המשווקת הגדולה ביותר בישראל בתחום זה. למעלה מ-2,000,000 צרכני בריאות בישראל רוכשים את מוצרי החברה ושירותיה מדי יום.

המוצרים של טבע בחלוקה על-פי תחומים

תרופות מרשם

טבע היא גורם מוביל בשוק התרופות בישראל עם מגוון רחב של פתרונות לתחומים רפואיים כגון מחלות לב, מחלות נשימה, מחלות אונקולוגיות, מחלות נוירולוגיות ומחלות פסיכיאטריות. טבע משווקת בישראל תרופות מרשם מקוריות ותרופות גנריות, חלקן פרי פיתוחה וחלקן פותחו באמצעות הסכמי ידע עם חברות רב-לאומיות.

תרופות ללא מרשם (OTC) ומוצרי צריכה

טבע היא החברה המובילה בשוק התרופות ללא מרשם (OTC) בישראל, עם ייצוג בולט של תרופות הנותנות מענה טיפולי יעיל למרבית התסמינים כגון חום, כאבים, הצטננות, שפעת, שיעול, נשירת שיער, כאבי אוזניים, אלרגיות, בעיות עיכול, דלקות עיניים ועוד. טבע זוקפת לזכותה מותגים ותיקים ואהודים, דוגמת **אקמול**, **אקמולי**, **אקמול צינון**, **אופטלגין**, **אלרין**, **סטילה** ורבים נוספים. בנוסף, חברת טבע משווקת מוצרי צריכה מבוססי ידע רפואי כגון **מרידול** ו**אלמקס** להיגיינת הפה, **עדינול** לתפוחית חיתולים ו**פולטן פארמה** לבריאות השיער. באחרונה החלה טבע ישראל לשווק תוספי תזונה ייחודיים, המאופיינים ונבדלים בכך שנבדקו במחקרים קליניים ספציפיים - **פימראל** להפחתת תסמיני גיל המעבר ו**פיטוגארד** להפחתת שומנים בדם. התרופות ללא מרשם ומוצרי הצריכה של טבע זוכים לפופולריות רבה ואפשר להשיגם בבתי-המרקחת, ברשתות הפארם ובחנויות המורשות לכך.

מידע נוסף על התרופות ללא מרשם של טבע אפשר למצוא בכתובת:

<http://www.teva-israel.co.il/otc>

11

טבע היא החברה המובילה בשוק התרופות ללא מרשם בישראל, עם ייצוג בולט של תרופות הנותנות מענה טיפולי יעיל למרבית התסמינים כגון חום, כאבים, הצטננות, שפעת, שיעול, נשירת שיער, כאבי אוזניים, אלרגיות, בעיות עיכול, דלקות עיניים ועוד.

אונקוטסט / אדבנטסט: שירותי אונקולוגיה קלינית

חברת אונקוטסט (Oncotest) הוקמה במטרה לייעל את השיטות לטיפול במחלות ממאירות באמצעות אימוץ גישה אינטגרטיבית ומקיפה לתהליכי האבחון (דיאגנוזה) וחיזוי מהלך המחלה (פרוגנוזה). החברה נעזרה בשירותיהן של מעבדות מובילות בארה"ב. בשנת 2003 נרכשה הפעילות של אונקוטסט על-ידי חברת טבע, והיא הפכה ליחידה בתוך טבע. שירותי אונקוטסט-טבע כללו מגוון בדיקות מעבדה שנבחרו בקפידה על מנת לאפשר התאמה אישית של הטיפול, הן לחולה והן לתסמיני מחלתו. בשנת 2007, עם הרחבת הפעילות של טבע לתחומים נוספים, השתלבה אונקוטסט-טבע בתוך יחידה גדולה יותר של טבע בשם אדבנטסט (Advantest). פעילותה של אדבנטסט מתמקדת בארבעה תחומים עיקריים:

- תסמונות גנטיות (הערכת סיכונים);
- גילוי מוקדם;
- אופטימיזציה של טיפולים;
- פרמקוגנטיקה.

אדבנטסט מספקת סל מורחב של שירותי אונקולוגיה קלינית, בנוסף לשירותים חדשים בתחומים נוספים כמו מחלות לב וסוכרת. פעילות זו היא ייחודית בישראל והיא ניצבת בקדמת הידע בתחום הבריאות.

מידע נוסף על אדבנטסט אפשר למצוא בכתובת:

<http://www.advantesteva.co.il>

טבע מדיקל בע"מ: מכשור וציוד רפואי

חברת טבע בישראל מקדמת את הטכנולוגיות החדשות ביותר בתחום המכשור הרפואי ומעניקה פתרונות פורצי-דרך למוסדות הבריאות ולחולים הזקוקים לכך. גם בתחום זה חברת טבע שואפת להוביל ולספק את הפתרונות המיטביים למרב החולים. פעילות טבע בישראל בתחום זה מתבצעת באמצעות טבע מדיקל (שיווק) בע"מ.

טבע מדיקל היא החברה המובילה בישראל בתחום של שיווק ואספקת מכשור וציוד רפואי למוסדות הבריאות ובתחום הטיפולים התוך-ורידיים (IV). שירותי טבע מדיקל מגיעים, הן אל בתי המטופלים והן אל המוסדות הרפואיים בקהילה. החברה מתמחה בטיפולים כגון דיאליזה, טיפול נמרץ, פגיות, הזנה תוך-ורידית ואספקת מכשור וציוד רפואי. בשנים האחרונות הרחיבה טבע מדיקל את פעילותה גם לתחומי האבחון (דיאגנוסטיקה) המעבדתי, אופטיקה ועוד. טבע מדיקל מספקת את מרבית תמיסות העירוי לבתי-החולים ולמוסדות הבריאות האחרים, וכן ישירות לחולים המטופלים בביתם.

טבע מדיקל מעסיקה צוות של כ-40 אנשי מקצוע מיומנים, מרביתם עם רקע וניסיון קליני, המקדמים את מוצריה בבתי-החולים, מכשירים את הצוותים המקצועיים בבתי-החולים בהפעלת הציוד הרפואי של החברה ודואגים להנגשת הטיפולים למי שנזקק להם. טבע מדיקל מקפידה על איכותם הגבוהה של המוצרים ובה בעת על

רמת מחירים סבירה התואמת את צורכי מערכת הבריאות. מדי יום כ-25,000 חולים בישראל זוכים לטיפול רפואי מקצועי ואיכותי בזכות המוצרים והשירותים של טבע מדיקל.

פעילותה של טבע מדיקל בתחום של טיפולי דיאליזה בבית החולה או במרכזים קהילתיים ראויה להתייחסות מיוחדת, שכן מדובר במהלך פורץ-דרך בישראל; אלפי חולים זוכים לקבל טיפול דיאליזה מורכב בנוחות, בבתייהם או במרכזי טיפול סמוך למקום מגוריהם. נוסף על היתרון שבקבלת טיפול בתנאים ביתיים נוחים, פתרון זה גם מפחית את העלויות של מוסדות הבריאות, ובכך "משחרר" תקציבים עבור חולים רבים נוספים הזקוקים לטיפול ותרופות.

לצורך פעילות זו הקימה טבע מדיקל בע"מ בשותפות עם קופת-חולים כללית חברה משותפת בשם "נפרומור בע"מ", חברה לניהול מרכזים קהילתיים לדיאליזה. חולים שאינם מסוגלים לקבל את טיפול הדיאליזה הנחוץ להם בבית, יכולים לפנות למרכזים מסוג זה, 20 במספר, הפרוסים בכל רחבי הארץ, ולקבל את הטיפול תוך זמן קצר ובנוחות מרבית. כ-1,500 חולים הזקוקים לטיפול דיאליזה מטופלים במרכזים אלו, הנמצאים, בין היתר, בחיפה, כרמיאל, מחניים, אבן יהודה, ראשון לציון, חולון, רמת גן, פתח תקווה, באר שבע, נתיבות, דימונה ואשדוד.

חברת טבע מדיקל מקדמת טיפול דיאליזה ביתי, שהחולה יכול לבצע בביתו. אנשי מקצוע של החברה מדריכים את החולה ואת בני משפחתו במשך יומיים, ולאחר מכן החולה יכול לבצע את הטיפול בכוחות עצמו. בנוסף, לרשות החולה עומדים צוותים מקצועיים של טבע מדיקל, העונים על כל שאלה המופנית אליהם ומעניקים למטופל ליווי צמוד לאורך זמן. החולה אף יכול לנסוע לחו"ל ולקבל את הטיפול הנדרש בכל זמן ומקום בעולם בהתאם לצורך. הדיאליזה הביתית מאפשרת לחולה להמשיך לנהל אורח-חיים תקין, בלי להיזקק לקבלת טיפול בבית-החולים. כיום, כאשר 400 חולים בקירוב, הזקוקים לדיאליזה, כבר מטופלים בביתם, ברור לכול, כי לפתרון זה יש השפעות חיוביות מרחיקות לכת על איכות חייהם של החולים.

טבע מדיקל אף מקדמת פיתוח של טכנולוגיות מצילות חיים לאותם חולים הזקוקים לטיפול ייחודי שמתבצע רק בבתי-החולים, כגון דיאליזת כבד, או הנשמה ייחודית למטופלים שההנשמה הקונבנציונלית אינה משפרת את מצבם. הפתרונות הטכנולוגיים שטבע שוקדת עליהם הם פרי מחויבותה לכלל הציבור בישראל, ולמען קידום פתרונות רפואיים מתקדמים, גם כאשר מספר המטופלים הזקוקים לכך הוא קטן באופן יחסי (במקרים של דיאליזת כבד והנשמה ייחודית זו מדובר בכ-50 חולים בלבד מדי שנה).

טבע מדיקל תומכת בארגוני חולים ומסייעת להם בפעילויות רווחה למען החולים, במידע מקצועי ובשיתוף פעולה בתחומים אחרים לטובת החולים בכל רחבי הארץ.

פרטים נוספים אפשר למצוא באתרים של טבע מדיקל ונפרומור:

http://www.teva-medical.co.il/home_ie.asp

<http://www.nephromor.co.il>

11

הפתרונות הטכנולוגיים שטבע שוקדת עליהם הם פרי מחויבותה של החברה לכלל הציבור בישראל, ולמען קידום פתרונות רפואיים מתקדמים, גם כאשר מספר המטופלים הזקוקים לכך הוא קטן באופן יחסי.

כיוון שתחום הטיפול הביתי הוכיח את עצמו כמוצלח ומבוקש, בשנת 2008 הקימה חברת טבע מרכז חדש להכנות רוקחיות באשדוד. המרכז, שהוא הגדול והמוביל בתחומו בישראל, נקרא על שם אהרון אגמון ז"ל, מי ששימש כמנכ"ל טבע ישראל ומנכ"ל טבע מדיקל בעיר וזכור כיוזם וחלוץ הטיפול הביתי בטבע. במרכז מועסקים כ-50 עובדים מקצועיים, המכינים מוצרי הזנה לווריד ומנות טיפול עבור החולים המטופלים בביתם ובמרכזים הקהילתיים והרפואיים. באחרונה סוכם על שיתוף פעולה עם האוניברסיטה העברית בירושלים, ובמסגרתו המרכז לוקח חלק בהכשרה בתחום ההזנה בבית-הספר לרוקחות.

11

קופקסון הוא מוצר ייחודי לטיפול בטרשת נפוצה, וגם התרופה הראשונה שהומצאה אי-פעם בישראל. פיתוח הקופקסון נעשה בידי מדענים ישראלים.

מוצרים ייחודיים: קופקסון ואזילקט

קופקסון (Copaxone®) – התרופה הראשונה שהומצאה אי-פעם בישראל
זהו מוצר ייחודי לטיפול בטרשת נפוצה (Multiple Sclerosis, MS), וגם התרופה הראשונה שהומצאה אי-פעם בישראל. פיתוח הקופקסון נעשה בידי מדענים ישראלים וחברה ישראלית – החל משלב ההמצאה בידי מדענים במכון ויצמן למדע וכלה בפיתוח, בייצור ובשיווק שנעשה במעבדות המחקר והפיתוח הייחודי בטבע – וארך למעלה מ-10 שנים. תרופת הקופקסון אושרה לשיווק בארה"ב בשנת 1997, וכיום היא משוקקת ב-47 מדינות בעולם. המכירות העולמיות של התרופה מסתכמות בלמעלה מ-2 מיליארד דולר בשנה. קופקסון היא כיום הטיפול המוביל בעולם למחלת הטרשת הנפוצה.

תרופת הקופקסון היא פריצת-דרך עולמית בטיפול במחלת הטרשת הנפוצה. היא מאטה את קצב התפתחות של המוגבלות הנוירולוגית אצל החולים, מקטינה את שכיחות ההתקפים אצל חולי טרשת נפוצה מהסוג ההתקפי (RRMS) ומשפרת את תפקודי החולים.

בישראל ישנם כ-4,000 אנשים החולים במחלת הטרשת הנפוצה, ומתוכם, למעלה מ-50% מטופלים במסגרת תרופתית. טבע ממלאת תפקיד מוביל בישראל בטיפול בחולים אלו באמצעות קופקסון. טבע תומכת זה למעלה מ-10 שנים בעמותת הטרשת הנפוצה בישראל, הן בתמיכה כספית והן בליווי פעילויות האגודה, הכלולות קייטנות ילדים, נופש משפחות, קבוצות תמיכה ועוד.

אזילקט (Azilect®) – טיפול ייחודי לחולי פרקינסון

אזילקט הוא התכשיר החדש הראשון לטיפול במחלת פרקינסון שהושק בשנים האחרונות בעולם. צוות של חטיבת המחקר והפיתוח הייחודי של חברת טבע פיתח את אזילקט במשך למעלה מ-10 שנים, על בסיס המצאה ובשיתוף עם מדענים מהטכניון. זהו תכשיר המהווה מעטב פוטנטי של האנזים מונואמין אוקסידאז (MAO-B), ובכך הוא מעלה את פעילותו של חומר בשם דופמין (Dopamine) במוח, שבאופן רגיל פעילותו יורדת אצל הלוקים במחלת הפרקינסון. אזילקט מצמצם את תסמיניה של המחלה. בשנת 2005 אושר התכשיר לשיווק בישראל ובאירופה, וכיום הוא מאושר לשימוש ב-29 מדינות בעולם. הוכח כי השימוש באזילקט כטיפול תרופתי יחיד מוביל לשיפור משמעותי, המתבטא בצמצום של תסמיני המחלה העיקריים. כמו כן באחרונה הצטברו עדויות מחקריות לא מעטות, המצביעות על האפשרות, כי תכשיר האזילקט אף יכול,

בשנת 2005 אושר האזילקט לשיווק בישראל ובאירופה, וכיום הוא מאושר לשימוש ב-29 מדינות בעולם.

באופן פוטנציאלי, לשנות את מהלך המחלה, כפי שאף תכשיר מלבדו אינו מסוגל לכך לעת עתה.

בישראל מטופלים כיום באמצעות אזילקט כ-1,000 חולי פרקינסון מתוך כולל 15,000 הלוקים במחלה. בשלוש השנים הקרובות אמורים לקבל את התכשיר עוד כ-4,000 חולים, ובכך יגיע מספרם הכולל של המטופלים באמצעות אזילקט לשליש מכלל הלוקים במחלה בישראל.

אזילקט מיוצר באופן בלעדי בישראל עבור כל החולים בפרקינסון ברחבי העולם.

הפעילות של טבע בנושא אזילקט בשוק הישראלי כוללת:

- ניסויים קליניים בתכשיר במרכזים רפואיים מובילים;
- שיתוף פעולה מתמשך וצמוד עם האיגוד הנוירולוגי בישראל;
- עבודה מתמשכת עם הארגון המייצג את החולים במחלה, "עמותת פרקינסון בישראל", תוך מתן סיוע ותמיכה, הגברת המודעות למחלה, לרבות תמיכה בהקמת אתר העמותה באינטרנט;
- תמיכה בפורום הנערך בחסות עמותת פרקינסון בישראל לסיעור מוחות של כל מובילי הדעה בתחום ולמציאת כיווני מחקר פורצי-דרך;
- תקשור התוצאות החיוביות של המחקר בנושא המחלה בקרב אמצעי התקשורת.

בשנת 2008 השקיעה טבע כ-80,000 ש"ח בתמיכה בעמותת פרקינסון בישראל ובפעילויות שונות למען חולי פרקינסון.

איכות ובטיחות המוצרים

חברת טבע מייחסת לאיכות מוצריה ולתרומתם לבריאות לקוחותיה, צרכני הבריאות, ערך עליון. טבע משווקת תרופות, אך ורק לאחר שקיבלו את אישורו של משרד הבריאות הישראלי, ואם מדובר בתכשירי ייבוא - רק לאחר שקיבלו אישור מקדים (טרם האישור של משרד הבריאות הישראלי) של אחת מרשויות הבריאות המוכרות בעולם, כמו למשל:

- רשות המזון והתרופות האמריקנית, ה-FDA
- הרשות הרגולטורית לתרופות ומוצרי בריאות באנגליה, ה-MHRA
- סוכנות הבריאות האירופית, ה-EMA

טבע שואפת לעמוד בכל הסטנדרטים המחמירים בעולם לגבי פיתוח, ייצור ובקרת איכות של כל מוצריה. מפעלי טבע עוברים ביקורת מטעם רשות המזון והתרופות האמריקנית, ה-FDA ורשויות בריאות בינלאומיות נוספות באופן שוטף, והעמידה בביקורת זו היא עדות נוספת לכך שטבע מקפידה על הסטנדרטים המתקדמים ביותר הקיימים בתעשייה הפרמצבטית. מפעלי טבע פועלים בהתאם לתקן האיכות "תנאי ייצור נאותים" (Good Manufacturing Practice, GMP) וה-Teva Quality Manual.

במקרים רבים טבע מקדימה את רף הסטנדרטים הנדרשים במדינה זו או אחרת, וזאת על מנת להבטיח, כי התרופות והתכשירים שהיא משווקת יענו במקביל על כל הסטנדרטים המתבקשים בכל רחבי העולם.

האחריות להבטחת איכותו של כל מוצר, היוצא ממפעלי טבע, מופקדת בידי כל אחד מהעובדים בשרשרת הייצור, ולכן בכל שלב ושלב טבע מקפידה על עבודה מדויקת לפי הנהלים, תוך גילוי אחריות ואמינות. כל הפעולות הנעשות במפעלי טבע מתבצעות על-פי אישור של התקנים ISO 9001 ו-ISO 13485 * (תקן ISO 9000 מתייחס לתהליכי איכות ותקן ISO 13485 מתייחס למכשירים רפואיים).

טבע מתייחסת במלוא הרצינות לתלונות המופנות אליה מצד לקוחות בישראל בנושאים הקשורים לאיכות מוצריה. בשנת 2008 הוגשו כ-760 תלונות מוצדקות. טבע חוקרת כל תלונה בקפידה, ביעילות ובאחריות, ומפיקה לקחים מכל אירוע על מנת למנוע את הישנות התקלה בעתיד.

טבע אף משקיעה רבות בתחום ההדרכות בנושאים הקשורים לאיכות הייצור והמוצר המוגמר. כל עובדי המפעלים משתתפים בהדרכות האיכות של טבע.

רוב רובם של המוצרים המשווקים על-ידי חברת טבע בישראל עומדים בכל קריטריוני הבטיחות של ה-FDA, וכולם עומדים בקריטריונים הנדרשים על-ידי כל רשויות החוק בישראל. במקרים רבים טבע אף מקדימה את רף הסטנדרטים הנדרשים במדינה זו או אחרת, וזאת על מנת להבטיח, כי התרופות והתכשירים שהיא משווקת יענו במקביל על כל הסטנדרטים המתבקשים בכל רחבי העולם. מיותר לציין כי לכל התרופות והתכשירים המשווקים על-ידי טבע מצורף עלון מידע מפורט בשפות הנדרשות על אודות המוצר, אופן השימוש בו, תופעות לוואי רלבנטיות וכל מידע נוסף הנדרש על-פי חוק.

ניסויים קליניים

לניסויים קליניים בתרופות נודעת חשיבות רבה בהבטחת יעילותן ובטיחותן עבור המטופלים הצורכים אותן. חברת טבע מקפידה על עמידה בכל הסטנדרטים המתקדמים ביותר בעולם בתחום זה, שכן היא מייחסת חשיבות עליונה לבטיחותם ולבריאותם של המטופלים הפוטנציאליים בתרופות החדשות, וגם לבטיחותם ובריאותם של אלו הלוקחים חלק בניסויים הקליניים.

בניסויים הקליניים הנערכים במיטב המרכזים הרפואיים בישראל בידי טובי החוקרים והקלינאים נבדקת בטיחותה של התרופה, תופעות הלוואי שלה ומידת יעילותה לעומת תרופות אחרות הקיימות בשוק. כל הניסויים הקליניים מתבצעים בהתאם לחוק ונעשים על-פי הנחיות "הצהרת הלסינקי" (Declaration of Helsinki) הבינלאומית המסדירה את התחום. חברת טבע מקפידה לפעול בהתאם להנחיות אלו, והיא אף מבצעת בדיקות מעמיקות מקדימות, כולל סקירת מחקר רפואי קיים, כדי להבטיח שאכן יש צורך אמיתי בניסויים נוספים. טבע עורכת בישראל 30-40 ניסויים מדי שנה, ובהם משתתפים במקביל כ-1,000 נבדקים.

ההנחיה הקיימת בעולם בנוגע לפרסום של תוצאות מחקר קליני מחייבת לפרסם את תוצאות המחקר, לא יאחר משנה לאחר סיום המחקר. כאמור זהו סטנדרט בינלאומי, ומשרד הבריאות הישראלי וחברת טבע מאמצים אותו במלואו. במקביל, טבע דוגלת

טבע דוגלת במדיניות של שקיפות מלאה לגבי תוצאות הניסויים שהיא עורכת, והיא נוהגת לפרסמן בהודעה לעיתונות, מיד עם גיבוש המידע והסקת המסקנות הראשוניות לגבי תוצאות המחקר. כמו כן היא מיידעת גם את צוות החוקרים/הרופאים שהיו מעורבים בביצוע המחקר.

ניטור תופעות לוואי וטיפול בתלונות איכות

כחלק מהחשיבות העליונה שטבע מייחסת לבטיחות של לקוחותיה, צרכני הבריאות, ולא פעם גם מעבר לדרישות החוק בנדון, בחרה חברת טבע בישראל באופן וולונטרי להוביל את התחום של ניטור תופעות הלוואי של תרופותיה (Pharmacovigilance, PV). באמצעות פעילות זו החברה ממשיכה לבצע מעקב רפואי גם לאחר שהתרופות אושרו למכירה ושימוש בשוק, על מנת לאתר תופעות לוואי שלא התגלו במהלך הניסויים הקליניים הקודמים, ולטפל בהן. בנוסף, טבע מפעילה יחידה גלובלית המרכזת את הטיפול בכל תלונה הקשורה לאיכות תרופותיה של טבע בישראל, במסגרת יחידת תלונות האיכות הכפופה למנהל הרפואי של טבע בישראל. היחידה מטפלת בתלונות שיש להן השלכות על איכות המוצר או על בריאות הציבור. כל תלונה המופנית לחברת טבע בישראל בהקשר זה נבדקת לעומקה במסגרת המנהל הרפואי, וננקטים כל הצעדים הנחוצים על מנת למנוע את הישנות התקלה בעתיד. למנהל הרפואי יש סמכות בלעדית להחליט על הורדתה של תרופת טבע כלשהי מהמדפים עקב בעיית איכות או כל בעיה אחרת הקשורה לבריאות הציבור. זאת על מנת להבטיח שקבלת החלטה מעין זו תהיה מבוססת על שיקולים בטיחותיים/איכותיים בלבד, ללא עירוב של שיקולים מסחריים.

מעריך הייצור, ההפצה והרכש של טבע בישראל

המפעלים ואתרי הייצור של טבע פרוסים ברחבי ישראל מקריית שמונה ועד רמת חובב. טבע בחרה ובחרת פעם אחר פעם בישראל כבסיס לפעילותה. חברת טבע דוגלת בחיזוק תשתית הייצור בישראל, תוך התמקדות דווקא באזורי הפריפריה, ומתוך מחויבותה ארוכת-השנים לאזרחי המדינה ולכלכלתה.

חברת טבע בישראל מפעילה תשעה מפעלי ייצור הממוקמים באתרים שונים ברחבי הארץ.

מפעלי טבע בישראל

מספר עובדים (בקירוב)	מוצרים עיקריים	עיר
1,170	מפעל טבליות: ייצור קפסולות, קפלויות, אבקות מפעל סטרילי: ייצור מזרקים, ויאלים, טיפות.	כפר סבא
820	מפעל טבליות: ייצור טבליות, קפסולות, קפלויות, אבקות מפעל נוזלים ירושלים: ייצור סירופים, טיפות מפעל צפא: ייצור צפאלוספורינים	ירושלים
220	מפעל טבע מדיקל: ייצור שקיות עירווי ואינפוזיות, נוזלים אנטיספטיים מרכז להכנות רוקחיות: הכנת עירויים	אשדוד
850	טבע טק: ייצור חומרים פעילים לתעשיית הפרמצבטיקה	רמת חובב
320	מפעל פלנטקס: ייצור חומרים פעילים לתעשיית הפרמצבטיקה	נתניה
170	מפעל מיגדה: ייצור מכשירים לעירויים	קריית שמונה
330	טבע אסיה: מרכז מו"פ ומתקן פיילוט לחומרים פעילים	פתח תקווה
3,880		

לוגיסטיקת הפצה

חברת טבע מקפידה על הסטנדרטים הגבוהים ביותר גם בתחומי הלוגיסטיקה - בטיחות הייצור, איכות המוצר, שירות ודאגה לאיכות הסביבה ושמירה על אתיקה מקצועית.

תחום הלוגיסטיקה בטבע בישראל מתחלק לשניים:

לוגיסטיקת הפצה פנים-ארגונית

אחסון ושינוע של חומרי גלם, מוצרים לא-מוגמרים ומוצרים מוגמרים בין מחסני טבע ועד לחברת ההפצה של טבע.

לכל אתר ומפעל של חברת טבע בישראל יש מחסן תפעולי המשמש לצורכי פעילות שוטפת לטווח הקצר (עד שבועיים). בנוסף, ישנם מחסנים נוספים המשמשים לאחסון חומרי גלם וחומרי אריזה.

בשנת 2008 החלה היערכותה של חברת טבע בישראל לקראת ריכוז והעברת הפעילות הלוגיסטית ממספר רב של מחסנים קטנים ל-2-3 ספקים מרכזיים, תוך התאמת המחסנים לכל דרישות האיכות, הבטיחות, הביטחון והביטוח. במחסנים חיצוניים אלו מאוחסנים כ-25,000 משטחים של חומרי גלם וחומרי אריזה. בשנת 2010 תעבור כל הפעילות הלוגיסטית הזו למרכז הלוגיסטי החדש של טבע בישראל בשוהם.

המרכז הלוגיסטי המרכזי החדש של טבע בשוהם

חברת טבע רכשה 77 דונם באזור התעשייה חבל מודיעין שליד שוהם תמורת 105 מיליון שקל. הקרקע תשמש את טבע להקמת המרכז הלוגיסטי המרכזי החדש שלה, שיחליף את המחסנים ומרכזי ההפצה של החברה באתרי הייצור בכפר סבא, ירושלים ונתניה.

מרכז ההפצה של ס.ל.א. פועל על-פי הסטנדרטים הגבוהים ביותר של בטיחות ואיכות, כאשר בקרת איכות מתבצעת באופן מתמיד, הן על-ידי מערכת הבקרה הפנימית והן על-ידי הלקוחות החיצוניים, בממשק טכנולוגי.

לוגיסטיקת הפצה ללקוחות – ס.ל.א.
 הפצה של חומרי גלם פעילים (מוצרי Active Pharmaceutical Ingredient, API) ומוצרים מוגמרים המיועדים למגוון רחב של לקוחות בכל רחבי ישראל.
 כל מוצרי טבע בישראל מופצים בידי ס.ל.א. (על שמם של מייסדי טבע – סלומון, לזין ואלשטיין), הממוקמת בנתניה. ס.ל.א. פועלת כחברה בע"מ בנפרד מחברת טבע, אך היא נמצאת בבעלותה המלאה של טבע. החברה מעסיקה כ-170 עובדים ומאחסנת למעלה מ-7,000 מוצרים על פני כ-13,000 משטחי מוצרים בשטח של כ-12,000 מטר מרובע. חברת ס.ל.א. מספקת כ-2,000 הזמנות מדי יום לכ-5,000 לקוחות מגוונים בישראל. בשנת 2008 הפיצה ס.ל.א. למעלה ממאה מיליון יחידות בתחום המוצרים הפרמצבטיים והתרופות ללא מרשם (OTC). מערכות המידע התומכות בפעילות ס.ל.א. הן מהמתקדמות ביותר והחברה משיגה התאמת מלאי בשיעור 99.9933%. מרכז ההפצה של ס.ל.א. פועל על-פי הסטנדרטים הגבוהים ביותר של בטיחות ואיכות, כאשר בקרת איכות מתבצעת באופן מתמיד, הן על-ידי מערכת הבקרה הפנימית והן על-ידי הלקוחות החיצוניים, באמצעות ממשק טכנולוגי.

בנוסף להפצת מוצרי טבע, חברת ס.ל.א. מפיצה את מוצריהן של עוד כ-25 חברות פרמצבטיקה, ציוד רפואי, ויטמינים ומוצרי OTC רבים בישראל ובעולם, ומספקת להן שירותי אחסון והפצה מקצועיים, יעילים ואיכותיים. החברות שנהנות משירותי ס.ל.א. כוללות בין היתר:
 בישראל < פארמה לוג'יק, ארומה לייף, אהבה, מורז, מדיליין ועוד.
 בעולם < ג'ונסון אנד ג'ונסון, סנופי אונטיס, שרינג פלאו, אסטרא-זנקה, באייר ועוד.

חברת טבע באמצעות חברת ס.ל.א. מרחיבה את היקף פעילותה וחלקה בתחום הבריאות בישראל, ומאפשרת לצרכניה הישראלים נגישות מרבית למגוון רחב של מוצרי בריאות. ס.ל.א. מציעה ללקוחותיה אפיקים מגוונים להעברת הזמנות באופן יעיל ועל-פי צורכיהם הייחודיים. למעלה מ-50% מההזמנות מבוצעות בטלפון ובאמצעות הודעות קוליות בקו חינום. ס.ל.א. מוכרת במשק הישראלי כספק מצטיין, ומסקר שנערך בשנת 2008 עולה, כי 68% מהלקוחות מציינים את ס.ל.א. כחברה המובילה והאיכותית ביותר בתחום של הפצת מוצרי בריאות.

מדיניות הרכש

הרכש של חברת טבע מתבצע בשני תחומים עיקריים: רכש של חומרי גלם ואריזות ורכש כללי. בכל הממשקים עם הספקים, טבע נוהגת בהגינות ותוך שיתוף פעולה, מתוך כוונה לכוון קשרים המבוססים על אמון הדדי לאורך זמן. כל ספק, העומד בקריטריוני האספקה של החברה, מוזמן להשתתף במכרזים לאספקת מוצרים ושירותים. ההחלטות על הזוכים במכרזים מתקבלות במסגרת ועדות רכש בהתאם לתחום. חברת טבע מנהלת שיח מתמיד עם הספקים, כדי ללמוד מקרוב על צורכיהם ולבחון את ביצועיהם במהלך ההתקשרויות עמם.

רכש של חומרי גלם ואריזות

טבע נמצאת בקשר שוטף עם כ-330 ספקים של חומרי גלם וחומרי אריזה, מתוכם

מחויבותה של טבע לכלכלה הישראלית באה לידי ביטוי גם בתחום הרכש, שכן חברת טבע בישראל בוחרת לבצע את הרכש הכללי אצל ספקים ישראלים בלבד.

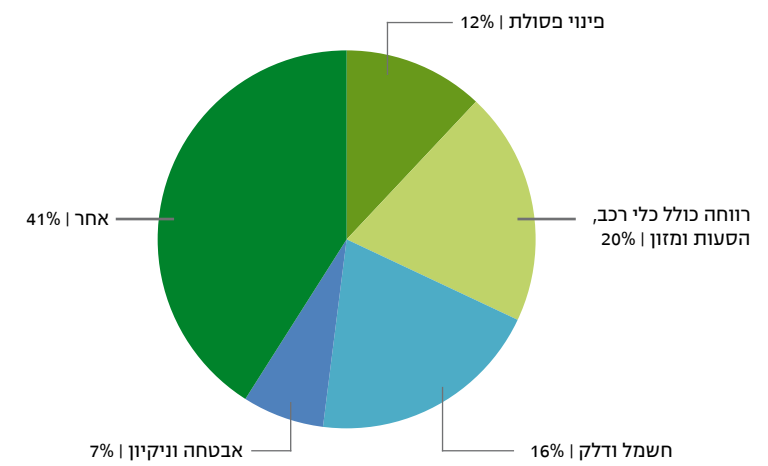
כ-51% הם ספקים מקומיים. בחירת הספקים נעשית לאחר בדיקה קפדנית של הספקים ויכולתם לעמוד בדרישות האיכות והכמות הנחוצות למפעלי טבע.

רכש כללי

הרכש הכללי של טבע כולל מוצרים, ציוד ושירותים שאינם חלק מרכיבי הייצור (כמו חומרי גלם ואריזות). רכש זה מתבצע באופן מרוכז עבור כל אתרי טבע בישראל, ומסתכם בהוצאה כספית של מיליארד ש"ח מדי שנה. מחויבותה של טבע לכלכלה הישראלית באה לידי ביטוי גם בתחום זה, שכן חברת טבע בישראל בוחרת לבצע את כל הרכש הכללי אצל ספקים ישראלים בלבד.

טבע עובדת עם כ-6,000 ספקים! מתוכם כ-300, הם ספקים העובדים עם טבע בקנה מידה גדול ועם מחזור שנתי הנאמד בלמעלה ממיליון ש"ח.

התפלגות תחומי הרכש הכללי בחברת טבע בישראל

חברת טבע בישראל מקדמת בברכה ספקים פוטנציאליים והם יכולים להציע הצעות בכל תחומי הרכש במסגרת מכרזי החברה. כל הצעה מועברת לוועדת רכש שמקבלת החלטות בנושא לפי קריטריונים ברורים וענייניים. חוזי התקשרות עם הספקים נסגרים לרוב לתקופה של שלוש שנים. טבע מקפידה על ביצוע התשלומים לספקים במועד.

חברת טבע בישראל מנהלת שיח מתמיד עם הספקים המקומיים, עורכת ישיבות סיכום מדי שנה, וגם פגישות רבעוניות עם חלק גדול מהספקים על מנת לדון ברמת השירות, בשיתופי פעולה ובכל מה שיכול לתרום להתנהלות יעילה בביצוע משימות משותפות. בנוסף, טבע עורכת סקרי שביעות רצון שנתיים בקרב צרכני השירותים של טבע, מעדכנת את הספקים לגבי התוצאות ואף בונה עמם תוכנית לשיפור השירות במידת הצורך.

כ-75% מכלל מוצרי טבע מיוצרים בידי חברת טבע במפעליה ברחבי ישראל, הממוקמים בערים במרכז ובפריפריה, ועד רמת הובב.

בכל התקשרות עם ספקים נותני שירותים, טבע מחויבת להעניק מסגרת עבודה הוגנת לעובדי הספקים, וזהו חלק בלתי-נפרד בחוזה ההתקשרות. תנאי הסף להתקשרות מסוג זה הם הסכמה לתשלום שכר מינימום ומתן תנאים סוציאליים הוגנים לכל עובדי הספקים. טבע בודקת תלושי שכר באופן מדגמי ומנהלת שיחות עם עובדי הספקים על מנת לבדוק את עמידת הספקים בתנאי זה.

רכש מעמותות

מדי שנה טבע רוכשת מתנות לחגים או לאירועים אחרים באופן מרוכז מארגונים ללא מטרות רווח. כך היא תורמת לחיזוק הקהילה ומעניקה לעובדיה מתנות ייחודיות שהן גם בעלות ערך ומשמעות חברתיים. סכומי הרכש בתחום זה מסתכמים בכ-250,000 ש"ח מדי שנה.

שיווק בישראל

כ-75% מכלל מוצרי טבע מיוצרים בידי חברת טבע במפעליה ברחבי ישראל, הממוקמים בערים במרכז ובפריפריה, מקריית שמונה ועד רמת הובב. שאר המוצרים, המשווקים אף הם בישראל, מיוצרים ממפעלי טבע בעולם. בנוסף, יצרה החברה שותפויות עם חברות נוספות על מנת להשלים את סל המוצרים והפתרונות הרפואיים המקיפים, שהיא מציעה ללקוחותיה, צרכני הבריאות בישראל. כיום יש לחברת טבע קשר בלעדי עם למעלה מ-40 יצרנים ומשווקים, מהמוכרים והמתקדמים ביותר בעולם, כולל שותפויות עם חברות ישראליות הפועלות ומיצרות בישראל בצפון הארץ, וביניהן אינזימוטק וסה-קור.

צרכני הבריאות של טבע בישראל

הלקוחות העיקריים של טבע בישראל

טבע בישראל		
שירותי הבריאות ומרכזים רפואיים	בתי-חולים בתי-מרקחת בתי-אבות חנויות שונות	רשתות הפארם ומוצרי צריכה
אנשי מקצוע בתחום הבריאות רופאי משפחה רופאים מומחים רוקחים		
צרכני הבריאות		

טבע מקיימת שיח ישיר, מתמשך ושוטף עם קהל לקוחותיה - הצרכנים. שיח זה מבוסס בחלקו על פרסום באמצעי התקשורת השונים ובנקודות המכירה, אך זהו ברובו שיח בעל אופי חינוכי-הסברתי, הכולל אתרי אינטרנט ומוקדי מידע שטבע מפעילה. שטבע מפעילה.

השיח עם הצרכנים

במרכז העשייה של טבע מתנהל שיח מתמיד עם כל סוגי הלקוחות הרוכשים, הרושמים והמוכרים את מוצרי טבע בכל ערוצי הבריאות וערוצי המכירה.

השיח עם גורמים מוסדיים ורשתות שיווק

טבע מקדמת ומשווקת את מוצריה ושירותיה בקרב ארגונים מובילים, המעניקים שירותי בריאות לציבור הישראלי (בתי-חולים, קופות-חולים, מרכזי טיפול בקהילה, בתי-אבות), וכן בקרב רשתות הפארם ומוצרי הצריכה השונות. פעילות זו מתמקדת בהסברה והיא הכרחית על מנת שטבע תקבל את הסכמת הגורמים המוסמכים להכליל את מוצריה בסל התרופות המוחזקות בבתי-החולים, בבתי-המרקחת, ובמקרה של הרשתות - בתחום התרופות ללא מרשם (OTC) - כדי להגיע להסכמים להספקת מוצרי טבע לחנויות ולקידום המכירות שלהם.

השיח עם אנשי מקצוע: רופאים, רוקחים ומומחים

במקביל לשיח עם הגורמים המוסדיים ורשתות השיווק, טבע מנהלת מערך הסברה נרחב בקרב רופאים, רוקחים ומומחים אחרים, במטרה להציג בפניהם את מוצרי טבע ויתרונותיהם, וגם כדי לשמוע את דעותיהם והערותיהם. ברור שמלאכת הסברה זו נעשית במטרה לעודד את הרופאים והרוקחים לרשום מרשמים הכוללים את מוצרי טבע, וזאת תוך הקפדה על הכללים הנקבעים על-ידי ארגוני הבריאות או רשתות המסחר שעמם הם נמנים. במסגרת פעילות זו טבע מקפידה לציית לחוק, ונמנעת מלהשפיע בצורה לא אתית על הציבור המקצועי האחראי. הפעילות מיועדת להגברת המודעות ולמתן מידע חיוני לרופאים ולרוקחים.

השיח עם הצרכנים

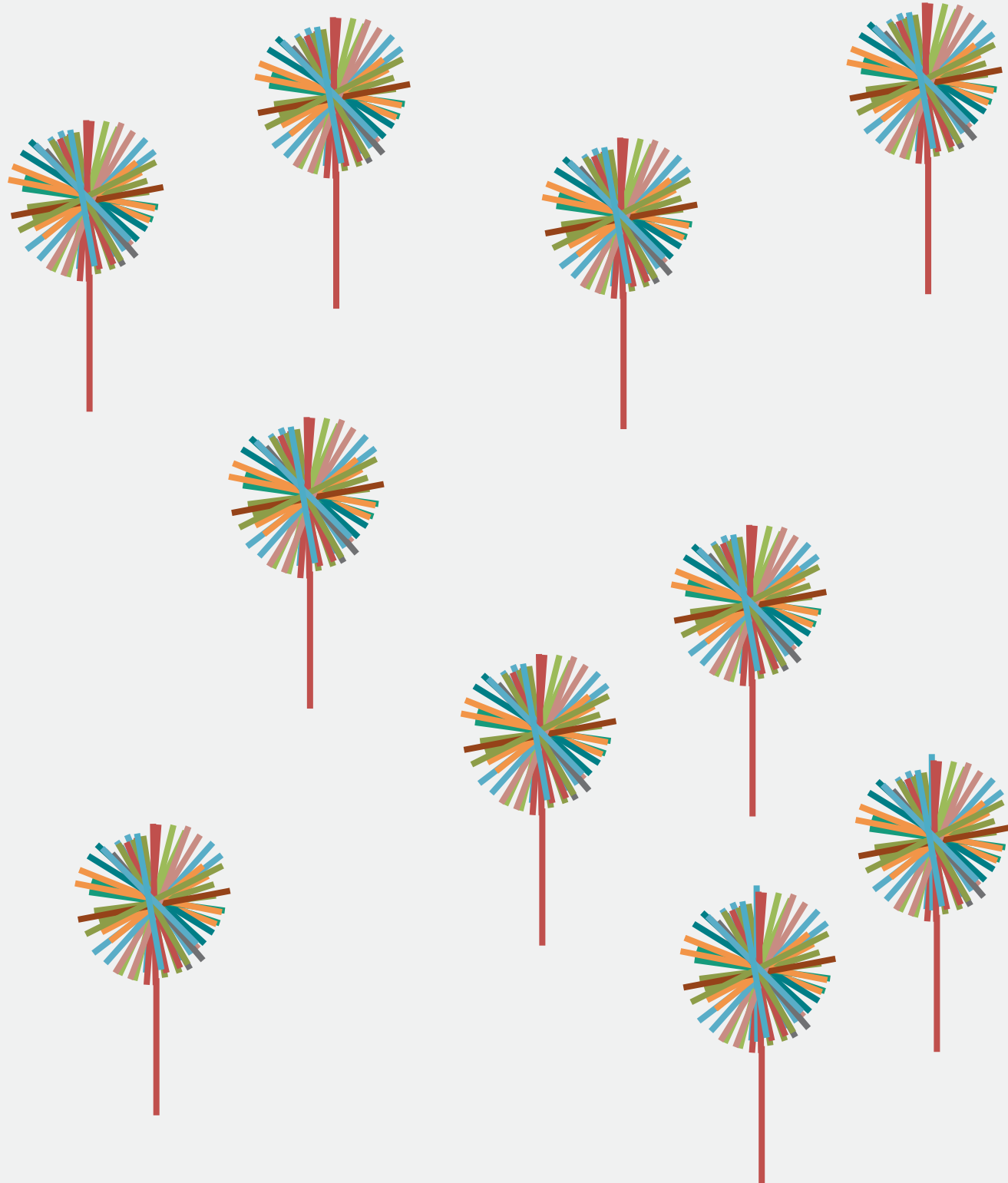
טבע מקיימת שיח ישיר, מתמשך ושוטף עם קהל לקוחותיה - הצרכנים. שיח זה מבוסס בחלקו על פרסום באמצעי התקשורת השונים ובנקודות המכירה, אך זהו ברובו שיח בעל אופי חינוכי-הסברתי, הכולל אתרי אינטרנט ומוקדי מידע שטבע מפעילה. כמו כן טבע מפיקה ומפיצה עלוני מידע לטובת הצרכנים בתחומים כגון היגיינת הפה, גיל המעבר, מחלות חום בילדים, השמנת יתר, מיגרנה ועוד.

מערך הנציגים הרפואיים (תועמלנים)

חברת טבע בישראל מעסיקה צוות מיומן של כ-50 נציגים רפואיים מקצועיים (תועמלנים), המופקדים על קיום השיח של החברה עם אנשי המקצוע - רופאים, רוקחים ומומחים. חלק נכבד מתפקידם של הנציגים כולל פגישות בתדירות גבוהה עם אנשי המקצוע בתחום הבריאות - כ-60,000 ביקורים מדי שנה! - בעיקר אצל רופאים. כל הנציגים הרפואיים של טבע מקבלים הכשרה מקצועית במסגרת החברה, ובנוסף לכך, הם מקבלים הדרכה מעשית פרוטלטית, הדרכה באמצעות האינטרנט ובאמצעות פורטל פנימי של המינהל הרפואי של טבע, שגם מפקח על עבודתם לפי הצורך.

הנציגים הרפואיים גם מקבלים מעת לעת הדרכות משלימות על המוצרים החדשים של טבע ויתרונותיהם, חלקן מתקיימות באמצעות תוכנות למידה ממוחשבות. הנציגים

פרק ד איכות הסביבה

הרפואיים נדרשים לעבור מבחן ידע על כל מוצר בסל של טבע, וזאת כדי להבטיח, מצד אחד מקצוענות ומצד אחר אמינות ודיוק במידע המועבר לקהילה המקצועית. הנציגים הרפואיים של טבע מגיעים לכל חלקי הארץ. חלקם מעבירים את המידע על אודות מוצרי טבע בהתאם לשפות האם של הרופאים, לרבות רוסית, ערבית, אנגלית ועברית.

חברת טבע בישראל מקפידה לקדם את מוצריה ושירותיה בהתאם לסטנדרטים האתיים הגבוהים ביותר. לשם כך היא מסתייעת בארבע מסגרות אתיות:

- הקוד האתי של חברת טבע - הקוד להתנהגות עסקית נאותה המבוסס על חוק סרבנס אוקסלי (Sarbanes Oxley Act, SOX)*
- האמנה האתית המשותפת - אמנה אתית ראשונה מסוגה שנחתמה בשנת 2004 בין ההסתדרות הרפואית וחברות התרופות בישראל ומסכמת את מחויבות התעשייה והרופאים לכללי התנהלות אתית נאותה.
- הקוד האתי לשיווק בינלאומי של האיגוד העולמי של תעשיית התרופות, ה-IFFMA
- תקנות משרד הבריאות הישראלי.

כחלק מההקפדה של חברת טבע על ההיבטים האתיים בעבודתם של הנציגים הרפואיים, שופרו בשנת 2008 תהליכי ההטמעה שהם עוברים במסגרת החברה. טבע גיבשה תוכנית חדשה, הכוללת הרצאה פרונטלית על אודות העקרונות האתיים שעליהם יש להקפיד במפגש עם אנשי מקצוע, לומדה מסכמת, ממוחשבת ואינטרנטית בנושא אתיקה ובסיומה מבחן שכל הנציגים הרפואיים צריכים לעבור. כמו כן עומד לרשות הנציגים הרפואיים פורטל אינטראקטיבי, שבו אפשר להציג דילמות אתיות ולקבל מענה בעניינן. כל הדילמות המועלות בפורטל מקוטלגות ונגישות לנציגים הרפואיים ולכל הגורמים הרלבנטיים בטבע בישראל.

עריכת כנסים מקצועיים

חברת טבע בישראל יוזמת, מקדמת ועורכת כנסים מקצועיים בתחום המוצרים והשירותים הרפואיים. כנסים אלה מיועדים לרופאים ורוקחים והם מהווים חלק משמעותי בפעילות ההסברה של טבע ובקידום מוצריה ושירותיה. במהלך שנת 2008 ערכה חברת טבע בישראל מאות מפגשים עבור רופאים וצוותים מקצועיים בארגוני הבריאות ברמה אזורית וסניפית, בבתי-חולים ובבתי-מרקחת. כל מפגש מסוג זה הוא הזדמנות, הן לטבע שמביאה למידע אנשי המקצוע את היתרונות של מוצריה והן לצורך קבלת משוב על התרופות והתכשירים ולהבנה עמוקה יותר של צרכי החולים. כמו כן, במהלך שנת 2008 נתנה חברת טבע בישראל את חסותה לעשרות כנסים נוספים.

11

הנציגים הרפואיים נדרשים לעבור מבחן ידע על כל מוצר בסל של טבע, וזאת כדי להבטיח, מצד אחד מקצוענות ומצד אחר אמינות ודיוק במידע המועבר לקהילה המקצועית.

טבע מחויבת לשמירה על איכות הסביבה

← **חברת טבע מכירה בחשיבות השמירה על איכות הסביבה כאחד ממרכיבי הפעילות העסקית שלה. לשם כך היא נוקטת מגוון רחב של פעילויות, הן במישור המעשי באמצעות מחקר ופיתוח, מחזור וחיסכון, ניטור ואימוץ תקנים ירוקים והן במישור של תרבות ארגונית באמצעות הקניית ערכים, עריכת קורסים וימי עיון וקיום שיח מתמיד עם העובדים.**

← **הקווים המנחים את חברת טבע בתחום איכות הסביבה הם:**

- עמידה בכל דרישות החוק בנושא איכות הסביבה בכל הפעילויות ובכל המפעלים;
- צמצום ההשפעות הסביבתיות (הפחתת פליטות שפכים, זיהום אוויר ופסולת מוצקה ומחזור);
- יישום הטכנולוגיות המתקדמות ביותר בטיפול ביולוגי לשפכים אורגניים;
- הכשרת מפעלי טבע לקראת הפיכתם למפעלים ירוקים;
- הגנה על המשאבים הטבעיים שבהם טבע משתמש.

← **ניהול תחום איכות הסביבה בטבע בישראל מופקד בידי סמנכ"ל בטיחות ואיכות הסביבה.**

- בנוסף קיימות בטבע ישראל כמה מסגרות בתחום איכות הסביבה:
- **מערכת הניהול הסביבתית של טבע** - מודדת את ההישגים וההשפעות בתחום איכות הסביבה ומבוססת על ממשק אינטרנטי שבאמצעותו מדווחות היחידות למטה.
- **פורום איכות הסביבה וימי עיון מקצועיים בנושאים סביבתיים.**
- **ועדת איכות סביבה מפעלית/אתרית** - מנתחת אירועים סביבתיים חריגים, מיישמת מדיניות בעלת השלכות בנושאי איכות הסביבה ומפיקה לקחים למניעת אירועים חריגים בעתיד.
- **צוותי שיפור** - בוחנים יוזמות ופתרונות חדשים בתחומי איכות הסביבה ודרכים ליישומם בשטח.
- **נאמני איכות סביבה מפעליים** - מופקדים על הטמעת נושא ההגנה על הסביבה, כולל בקרה של תנאי איכות הסביבה ביחידתם ופעילות לשיפורם במידת הצורך.

- **מו"פ אקולוגיה** - יחידה לתכנון תהליכי ייצור ידידותיים לסביבה, הפועלת להפחתת תוצרי הלוואי המשפיעים על הסביבה ונותנת סיוע ליחידות האקולוגיה בחטיבה הכימית (בעיקר בישראל).

← **טבע פועלת לצמצום הפליטות לסביבה, השפכים והפסולת והמדרך הפחמני שלה באמצעות:**

- מחזור רחב-היקף: כולל מחזור פלסטיק וניילון, משטחי עץ, ברזל, חביות מתכת, קרטונים ונייר.
- טיפול נאות בשפכים: שפכים סניטריים מועברים לטיפול הרשויות המקומיות ושפכים מורכבים יותר מטופלים במתקנים ביולוגיים מתאימים.
- ירידה במדרך הפחמני: בשנת 2008 חלה ירידה בשיעור 14% לעומת שנת 2007.

← **להלן כמה דוגמאות לטכנולוגיות הסביבתיות שטבע בישראל מיישמת בפעילותה:**

- **מפעל טבע טק ברמת חובב** - שילוב מיזמים רבים בפעילות השוטפת של המפעל דוגמת מתקן לטיפול בשפכים סניטריים, טיפול ביולוגי ממברנלי בשפכים וטיפול במערכת להסמכת בוצה.
- **פיתוח תהליכי ייצור ידידותיים לסביבה** - מתקן חמצון תרמי לטיפול בפליטות לאוויר וטיפול בשפכים נוזליים בחטיבת הכימיה.
- **GREEN IT** - שימוש באנרגיות מתחדשות באמצעות מחזור פסולת אלקטרונית.
- **פעילויות סביבתיות** - שימוש חוזר במכלי פסולת נוזלית, פרויקט הפרדת פסולת במקור ועוד.
- **דיאלוג עם מחזיקי העניין** - באמצעות "פורומים קהילתיים מיעצים".

פרק ד | איכות הסביבה

המדיניות הסביבתית של טבע

חברת טבע מכירה בחשיבות השמירה על איכות הסביבה כאחד ממרכיבי הפעילות העסקית שלה. לשם כך היא נוקטת מגוון רחב של פעילויות, הן במישור המעשי באמצעות מחקר ופיתוח, מחזור וחיסכון, ניטור ואימוץ תקנים ירוקים והן במישור של תרבות ארגונית באמצעות הקניית ערכים, עריכת קורסים וימי עיון וקיום שיח מתמיד עם העובדים.

כל פעילויותיה של טבע בתחום איכות הסביבה נועדו למזער את השפעותיה הישירות והעקיפות השליליות על הסביבה. לשם כך חברת טבע "חושבת ירוק". היא שוקדת על מציאת דרכים ופתרונות יעילים למימוש מחויבותה לסביבה. עובדי החברה מקפידים על ביצוע מבדקי איכות סביבה במטרה לגלות נקודות הטעונות שיפור, ולתת להן מענה הולם. כמו כן, מתבצעים מבדקי הנהלה ומבדקי לקוחות ייעודיים בתחום איכות הסביבה. במקרים שבהם נדרשים פתרונות ודרכים לשיפור, החברה מקפידה לשתף בהם את העובדים.

חברת טבע מבצעת באופן קבוע תהליכי ניטור ובקרה, עורכת תחקירים ומפיקה לקחים מאירועים סביבתיים על-פי מתודולוגיה מעמיקה ואחידה, המיושמת בטבע בישראל ובכל רחבי העולם.

חברת טבע אימצה את קווי המדיניות הבאים בתחום איכות הסביבה, והיא פועלת כדי ליישם בעשייתה היומיומית:

- עמידה בכל דרישות החוק בנושא איכות הסביבה בכל הפעילויות ובכל המפעלים;
- צמצום ההשפעות הסביבתיות של טבע (הפחתת פליטות שפכים, זיהום אוויר ופסולת מוצקה ומחזור);
- יישום הטכנולוגיות המתקדמות ביותר בטיפול ביולוגי לשפכים אורגניים;
- הכשרת מפעלי טבע לקראת הפיכתם למפעלים ירוקים;
- הגנה על המשאבים הטבעיים שבהם טבע משתמש.

ניהול תחום איכות הסביבה בישראל

הגורם המרכזי את תחום איכות הסביבה בטבע בישראל הוא סמנכ"ל בטיחות ואיכות הסביבה. בטבע הוקמו כמה מסגרות בתחום איכות הסביבה, המהוות בסיסי ידע עבור אנשי הארגון ומאפשרות קבלת עדכון שוטף, העברת מידע בין הגורמים השונים העוסקים באיכות הסביבה בחברה וקבלת החלטות. להלן פירוט המסגרות:

11

חברת טבע
"חושבת ירוק".
היא שוקדת
על מציאת
דרכים ופתרונות
יעילים למימוש
מחויבותה
לסביבה.

מערכת הניהול הסביבתית של טבע

בטבע מופעלת מערכת ניהול כלל-עולמית המודדת את ההישגים וההשפעות בתחום איכות הסביבה והמבוססת על ממשק אינטרנטי שבאמצעותו מדווחות היחידות למטה. הנתונים המוזרמים למערכת הניהול משמשים את המטה, כאשר הוא עורך ניתוחים וסקירות גלובליים. בנוסף, במערכת הניהול הסביבתית ישנה גישה לנהלים ולתקנים שונים של טבע במגוון נושאים, לתוכניות עבודה וליעדים המוגדרים על-פיהן. מערכת ניהול זו היא מהמתקדמות מסוגה והיא אף מחמירה יותר מתקן ISO 14001*.

פורום איכות הסביבה וימי עיון מקצועיים בנושאים סביבתיים

הפורום נועד לאגד את כל העוסקים באיכות הסביבה במפעלים ובאתרים השונים של טבע בישראל, לרבות מנהלים שנושא איכות הסביבה נכלל בתחומי אחריותם. הפורום מתכנס אחת לרבעון, מתעדכן בשינויי חקיקה ותקנות, שיטות מניעה של אירועים סביבתיים חריגים, תנאים לרשיון עסק ועוד, וכן מאזין להרצאות מקצועיות בתחומים שונים של איכות הסביבה.

ועדת איכות סביבה מפעלית/אתרית

בוועדה זו חברים מנהל המפעל או האתר, מנהלי היחידות או המחלקות הכפופים אליו ונציגי עובדים, והיא עוסקת בניית תוכן אירועים סביבתיים חריגים, ביישום מדיניות בעלת השלכות בנושאי איכות הסביבה ובהפקת לקחים למניעת אירועים חריגים בעתיד. הוועדה מתכנסת אחת לחודש.

צוותי שיפור

הצוותים בוחנים יוזמות או פתרונות חדשים בתחומי איכות הסביבה ומציעים כיצד ליישםם בשטח.

נאמני איכות סביבה מפעליים

חברת טבע בישראל הפקידה 130 נאמני איכות סביבה על המשימה החשובה של הטמעת נושא ההגנה על הסביבה. נאמני איכות הסביבה פזורים במפעלי טבע ובאתריה השונים ברחבי הארץ ותפקידו של כל אחד מהם ביחידתו הוא לעמוד על תנאי איכות הסביבה באותה יחידה, ולפעול לשיפורם. השיפור בא לידי ביטוי בתחומים כמו הפחתת פליטות ושפכים בתחנות העבודה, מחזור, הפרדה והפחתה של פסולת בשטח המפעל, שימוש נכון במים ועוד.

נאמני איכות הסביבה עורכים סקרי מפגעים סביבתיים ביחידה ומדווחים על ליקויים. בנוסף, הם עורכים בדיקות סביבתיות מקומיות ומלווים כל גורם חיצוני המבצע בדיקות כאמור בשטח המפעל. הם גם מקיימים הדרכות להטמעת ערכי איכות הסביבה והשמירה עליה בקרב עובדי המפעל והיחידה שהם משתייכים אליה.

לאן משיבים משאבים

ולמה?

מיחזור, הפיכת פסולת לאנרגיה, טיהור מים - כל אלו הן פעולות שבהן אפשר להשיב לשימוש חומרים, הנחשבים כפסולת. השבת החומרים מונעת בזבוז של משאבי הטבע, מפחיתה את הזיהום הסביבתי ומסייעת בשמירה על איכות הסביבה.

מו"פ אקולוגי לפיתוח תהליכים ידידותיים לסביבה

כחלק מחטיבת המחקר והפיתוח הכימי בטבע הוקמה בשנת 2006 יחידה לתכנון תהליכי ייצור ידידותיים לסביבה, בכוונה להפחית את תוצרי הלוואי המשפיעים על הסביבה. יחידה זו, הממוקמת במעבדות המו"פ הכימי במפעל טבע טק בנגב, מתמקדת בפיתוח תהליכים, קיימים וחדשים, ובהבנת המשמעויות הסביבתיות שלהם. היחידה מבצעת בדיקות היתכנות לטכנולוגיות סביבתיות חדשות ובוחנת את אופן שילובן במפעלים השונים. המו"פ האקולוגי נועד לתת סיוע ליחידות האקולוגיה בחטיבה הכימית, בעיקר בישראל, ולהיות מעורב בתהליכי פיתוח מוצרים ידידותיים לסביבה. תחומי פעילותו כוללים:

- פתרונות לטיפול בפליטות לאוויר;
- שיפורים במעלה הזרם להפחתת כמות פסולת;
- פיתוח תהליכי השבת ממיסים אורגניים;
- פיתוח המוצרים, עזרה בבחירת ראגנטים וממיסים בעלי השפעה סביבתית פחותה (רעילות, פריקות ביולוגית).

ההשפעות הסביבתיות של טבע

לתהליכי הייצור של חברת טבע יש השפעות סביבתיות ישירות, כתוצאה מהשימוש במשאבים טבעיים, יצירת אנרגיה וצריכתה, ייצור פסולת, שפכים ופליטות לאוויר. טבע מודדת את השפעותיה אלה מתוך כוונה לצמצם אותן, והיא מדווחת עליהן למחזיקי העניין שלה.

להלן דוגמאות אחדות הממחישות כיצד טבע פועלת לצמצום השפעותיה הישירות:

חיסכון בחומרים והשבת משאבים* < חיסכון בצריכת חומרים - חומרי גלם וטיפול בפסולת לסוגיה - המתבטא גם בחיסכון כספי.

בחירה בחומרים בעלי השפעה פחותה על הסביבה < העדפת חומרים ידידותיים לסביבה.

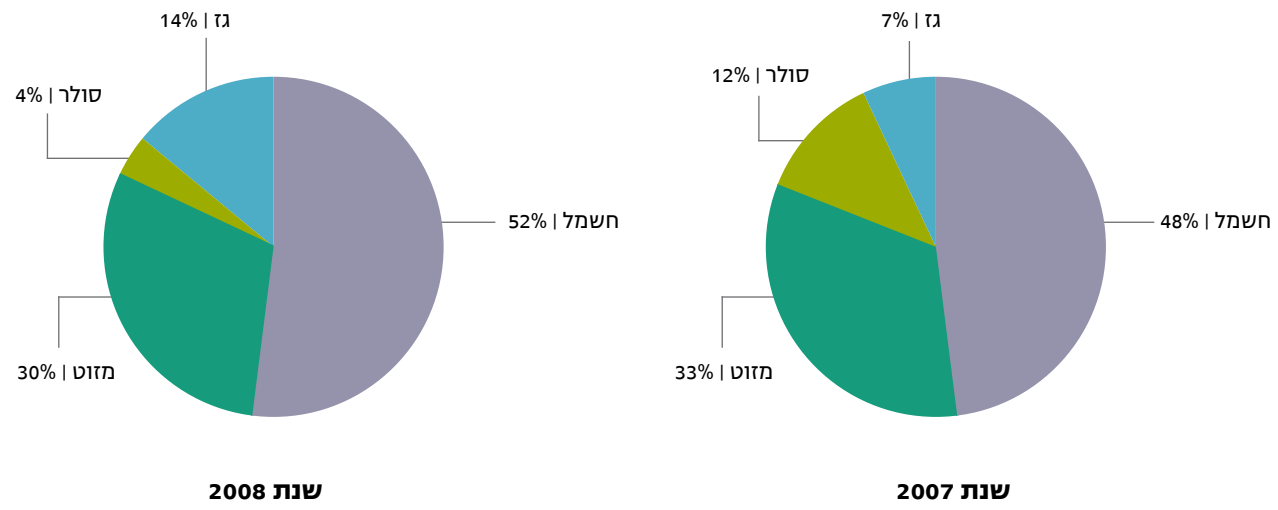
צמצום בצריכת אנרגיה ויעילות אנרגטית < מעבר למקורות אנרגיה ידידותיים לסביבה בתחומי התאורה, מיזוג האוויר ומערכות הקירור.

צריכה יעילה וחיסכון במים < מים משמשים במפעלי ואתרי טבע בעיקר לצורכי ייצור ושטיפה בין סבבי ייצור במפעלים ה"רטובים" (מפעלים שבהם מים הוא אחד מחומרי הגלם בייצור). כמו כן נעשה שימוש במים לצרכים סניטריים במפעלים ה"יבשים"

ובמשרדים. חיסכון במים ושימוש חוזר במים מצמצמים את עלויות המים ואת עלויות הטיפול בשפכים. החיסכון מושג, בין היתר, באמצעות איסוף מי עיבוי של תהליכים תעשייתיים, הפעלת מתקן להורדת רמת המליחות במים המשמשים לקיטור, התורם

להגברת נצילותם ובקרה רצופה בכל המתקנים שבהם נעשה שימוש במים.

התפלגות צריכת האנרגיה של טבע בישראל בשנים 2007-2008

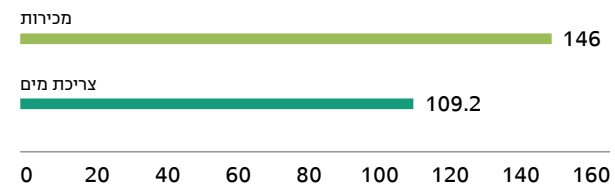
מהגרף שלעיל ניכרת עלייה משמעותית בשימוש בגז שהוא ידידותי יותר לסביבה במקום השימוש במזוט וסולר (בנתונים כמותיים).

מים

בשנת 2007 צרכו מפעלי ואתרי טבע בישראל 891,000 קו"ב מים, לעומת 973,000 קו"ב מים בשנת 2008. נתונים אלו מלמדים על עלייה בשיעור 9.2% בצריכה בשנת 2008 לעומת שנת 2007, כפי שאפשר לראות להלן:

צריכת המים של טבע בישראל בשנים 2007-2008 (באלפי מ"ק בשנה)*

* נתוני שנת 2007 מהווים 100%.

למה כדאי לאסוף מי עיבוי?
 מי עיבוי נוצרים כתוצאה מעיבוי אוויר לח על-ידי הורדת הטמפרטורה של המים. במקום שמים אלו יישפכו לריק, אפשר לאגור אותם במכלים לצורך שימוש חוזר. בנוסף, מים שהם תוצר של עיבוי אוויר אינם מכילים מלחים, ולכן הם מתאימים לצורכי השקיה, גם אם מוהלים אותם עם מים רגילים.

מדדי הביצוע הסביבתיים

במהלך שנת 2008 יזמה טבע בישראל פעולות רבות על מנת לייעל את השימוש במשאבי הטבע באופן יחסי לתהליך הייצור המוגדר במונחי מכירות. חשוב לציין, כי העלייה במכירות כתוצאה מהייצור במפעלי טבע בישראל משנת 2007 לשנת 2008 הסתכמה ב-46%. יש להביא בחשבון עלייה זו במכירות, כאשר בוחנים את הפרמטרים הסביבתיים השונים דוגמת צריכת אנרגיה, מים וכדו'. להלן מובא פירוט הצריכה של משאבי אנרגיה בטבע ישראל בשנים 2007-2008:

אנרגיה

בשנת 2008 צרכו מפעלי ואתרי טבע בישראל כ-342.09 מיליוני קוט"ש חשמל, לעומת 349.28 מיליוני קוט"ש בשנת 2007. נתונים אלו מלמדים על הפחתה בצריכת האנרגיה הכוללת בשיעור של כ-2% לעומת השנה הקודמת. על רקע הגידול המשמעותי במכירות בשנת 2008, נתונים אלו מלמדים על ירידה ניכרת בצריכת האנרגיה, כפי שאפשר לראות בטבלה הבאה ובגרפים שאחריה:

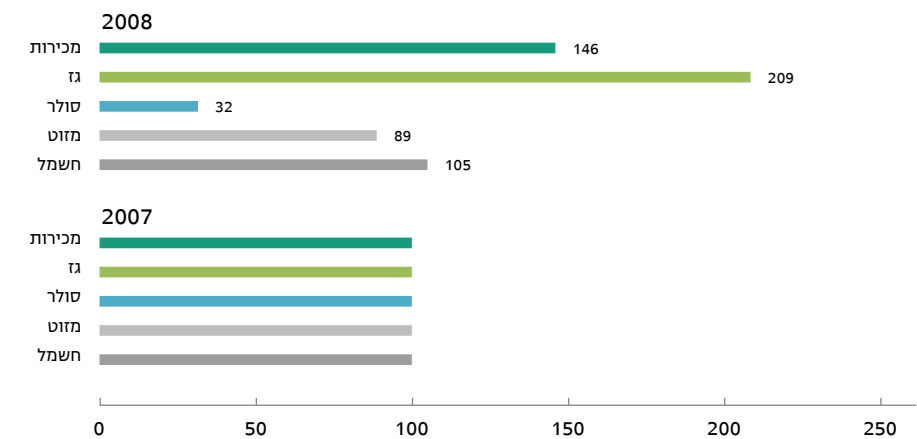
צריכת האנרגיה של טבע בישראל בשנים 2007-2008 (במיליוני קוט"ש)*

	2008	2007
חשמל	177.61	168.86
מזוט	103.46	116.03
סולר	13.25	41.52
גז	47.77	22.87
סה"כ	342.09	349.28

* כל נתוני שנת 2007 מהווים 100% ונתוני שנת 2008 מושווים אליהם.

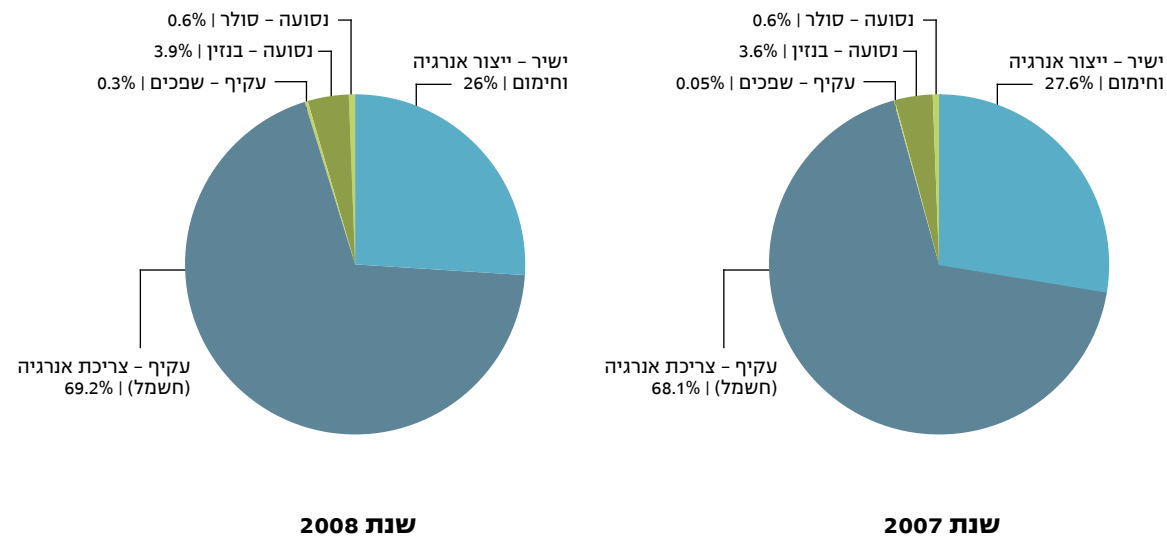
צריכת האנרגיה של טבע בישראל בחלוקה למקורות בשנים 2007-2008*

* נתוני שנת 2007 מהווים 100%.

שיעור התרומה היחסית של טבע בישראל למדוך הפחמני בשנים 2007-2008*

* באלפי טון פחמן דו-חמצני

פליטות לאוויר

לחברת טבע בישראל יש אתרים רבים, שבמסגרת פעילותם גורמים לפליטות של חומרים לאוויר. מדובר בכמה ארובות הפולטות חומרים מסוגים שונים ובספיקות משתנות. טבע עומדת בכל התקנים הקשורים לאיכויות האוויר השונות.

הנתונים מלמדים, כי בשנת 2008 חלה עלייה בשיעור 17.7%-14% בפליטת NOX ובפליטת SO₂ בהתאמה, לעומת שנת 2007. ההסבר לכך טמון בעלייה בנפח הפעילות העסקית.

ההשקעות הסביבתיות של טבע

טבע משקיעה משאבים נכבדים על מנת לרכוש ולהטמיע באתריה ומפעליה את הטכנולוגיות הסביבתיות, מהמתקדמות ביותר בעולם, במטרה לשפר את השפעותיה הסביבתיות ולתרום לקידום סביבה נקייה.

מפעל טבע טק ברמת חובב הוא דוגמה להשקעות הסביבתיות של טבע בישראל, כאשר במסגרת פעילותו השוטפת שולבו בו מיזמים רבים דוגמת מתקן לטיפול בשפכים סינטיטיים, טיפול ביולוגי ממברנלי בשפכים (MBR) וטיפול במערכת להסמכת בוצה.

נסועה (קילומטר) שנתית של הרכבים המסחריים

בשנת 2008 הסתכמה הנסועה בטבע בישראל ב-3,092,000 ק"מ, לעומת 2,650,000 ק"מ בשנת 2007. נתונים אלו מלמדים, כי חלה עלייה בשיעור 16.7% בשנת 2008 לעומת השנה הקודמת. ההסבר לכך טמון בעלייה בנפח הפעילות העסקית. הנתונים מתייחסים לרכבים המסחריים בלבד.

צמצום הפליטות לסביבה, השפכים והפסולת

כל אתרי ומפעלי טבע ברחבי ישראל מקפידים על טיפול נאות בשפכים שאותם הם מייצרים. שפכים סינטיטיים מועברים לטיפול הרשויות המקומיות כמקובל. שפכים מורכבים יותר מטופלים במתקנים ביולוגיים מתאימים, והפסולת מועברת לטיפול "החברה לשירותי איכות סביבה" ברמת חובב ולמתקנים מורשים אחרים ומשונעת באמצעות קבלן מורשה לשינוע חומרים מסוכנים.

פסולת מוצקה

בשנת 2008 חלה עלייה בשיעור 1.2% לעומת שנת 2007 בכמות הפסולת המוצקה הנשלחת להטמנה. פסולת זו מורכבת מפסולת בניין שנוצרה כתוצאה מתהליכי שיפוץ ובנייה המתרחשים כל העת באתרי החברה השונים, והיא מועברת באופן מסודר להטמנה באתרים מורשים. רכיב פסולת נוסף הוא הפסולת האפורה - סוג של פסולת תעשייתית המוטמנת באתר מורשה ברמת חובב ופסולת של אדמה הנוצרת כתוצאה מעבודות בנייה והרחבה.

בטבע נעשות פעולות מחזור רחבות-היקף הכוללות מחזור פלסטיק וניילון, משטחי עץ, ברזל, חביות מתכת, קרטונים ונייר. בשנת 2008 הועברו כ-8.5% מסך כל כמות הפסולת המוצקה למחזור.

פסולת מסוכנת

בשנת 2008 חלה עלייה בשיעור 15% לעומת שנת 2007 בכמות הפסולת המסוכנת המיוצרת בטבע. רכיבי הפסולת העיקריים הם: פחם, בוצה ממתקני שפכים, פסולת תעשייתית, ממיסים אורגניים, פסולת אורגנית נוזלית ופסולת תרופתית. ראוי להזכיר, כי עלייה זו היא פועל יוצא של הגידול בשיעור 46% בשנת 2008 בהיקף הייצור של טבע.

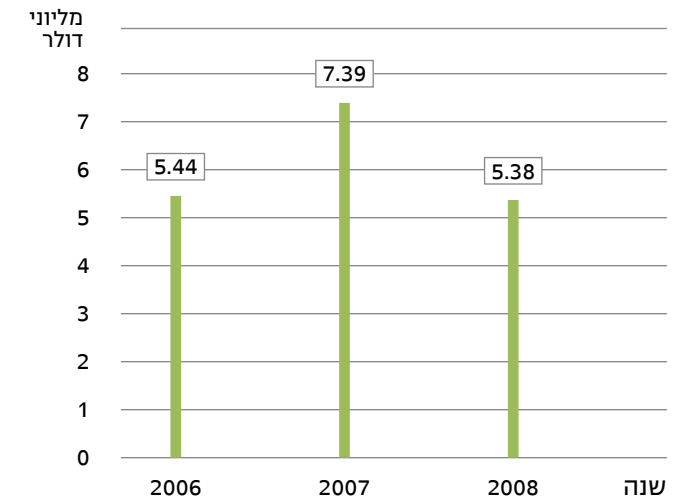
צמצום המדוך הפחמני

חברת טבע בישראל פועלת על מנת לצמצם את המדוך הפחמני (Carbon footprint)* שלה. החברה מיישמת מגוון רחב של שיטות ותהליכי שיפור והתייעלות אנרגטיים, ובמקביל, היא בוחנת כל העת דרכים לשימוש באנרגיה ממקורות מתחדשים.

בשנת 2008 חלה ירידה בשיעור 14% במדוך הפחמני של טבע לעומת שנת 2007, כפי שנמדד בשווה-ערך של אלפי טון פחמן דו-חמצני. לירידה זו נודעת חשיבות רבה בהתחשב בעלייה בהיקף הייצור כפועל יוצא של גידול במכירות.

מדוך פחמני מהו?
 בשנת 1990 המציאו שני חוקרים קנדים, ווקרנג'ל (Wackernagel) וריס (Rees), את מדד טביעת הרגל האקולוגית. הם התבססו על העובדה שאפשר לכמת, הן את המשאבים שבני-אדם צורכים והן את הפסולת שהם מייצרים, וגם אפשר "לתרגם" אותם למידות של שטח. בהמשך פותח שאלון שבו המירו את הנתון הראשוני בכמות הפחמן הדו-חמצני שבני-אדם מייצרים, והוא מכונה מדוך פחמני (Carbon footprint).

ההשקעות הסביבתיות של טבע במפעל טבע טק בשנים 2006-2008 (במיליוני דולרים)

יישום חקיקת ה-REACH בטבע

כחברה המייצאת לאירופה ומייצרת בה, טבע נערכה למיפוי ורישום חומרים בהתאם לתקנות ה-REACH* באתרי הייצור באירופה. יש לציין, כי תקנות אלו אינן מחייבות רישום של מוצרים תרופתיים, אלא רק של חומרי גלם ומוצרי ביניים היוצאים מהמפעל.

מפעלי הכימיה (TAPI) אירופה, סיימו את תהליך הרישום המוקדם (Pre-registration) של החומרים המיוצרים בכמות של מעל טון אחד בשנה. במקביל, התבקשו הספקים לבצע את הרישום המוקדם למוצרים המסופקים לטבע בכמויות של טון אחד בשנה. בהמשך, טבע תמשיך להטמיע את תקנות ה-REACH במפעליה באירופה ובקרב הספקים של מפעלים אלו על מנת לעמוד בדרישות ובלוח הזמנים שהוגדר לשם כך.

פעילות נוספת מתמקדת במעבר לפורמט REACH בגיליונות הבטיחות (MSDS). טבע התאימה את גיליונות הבטיחות לפורמט הנדרש על-פי תקנות ה-REACH. בשלב ראשון יוסבו גיליונות הבטיחות של מוצרי טבע המיוצרים באתרי אירופה לפורמט ה-REACH ובהמשך יועברו כל גיליונות הבטיחות של טבע לפורמט זה.

היערכות טבע ליישום "חוק אוויר נקי"*

מפעל טבע טק השוכן ברמת חובב שבנגב הוא אחד מקבוצת מפעלים ראשונה בישראל, שבהם עומד להיות מיושם "חוק אוויר נקי" שעבר בכנסת בשנת 2008. חוק זה משנה באופן משמעותי את ההיבטים הקשורים בניהול התנאים הסביבתיים של מפעל, ומתנה את מתן הרישיון לעסק בקיום תנאים סביבתיים מוגדרים ובהסתמך על היתרי פליטה ספציפיים ומכסות מוגדרות לכל מפעל. מפעל טבע טק נתון בתהליכי היערכות מתקדמים לקראת הפעלתו של חוק זה, ובייחוד בתהליכי התאמת מערכות הניהול שלו לגישת ה- (IPPC Integrated pollution prevention and control), ולפיה בודקים איזה טכנולוגיות מתקדמות ביותר אפשר ליישם במפעל. כמו כן מתבצע במפעל סקר פליטות

חקיקת ה-REACH*

מסדירה את בקרת הכימיקלים המיוצרים והנסחרים באיחוד האירופי. בין מטרותיה העיקריות אפשר למנות הגנה על בריאות האדם והסביבה, הגברת התחרותיות בתעשייה הכימית במדינות האיחוד האירופי והגברת השקיפות.

לא מוקדיות ועוד. היערכות דומה נעשית באתרי טבע שונים נוספים שגם עליהם יחול "חוק אוויר נקי".

GREEN IT: מחשוב וסביבה בטבע

חברת טבע, כמתבקש מאופי פעילותה, היא חברה עתירת-טכנולוגיה מיחשוב, ופעילות זו צורכת אנרגיה רבה. ברוח גישת GREEN IT, בחרה טבע בישראל לקדם את הפיתוח והשימוש בטכנולוגיות המפחיתות את ההשפעות השליליות על איכות הסביבה בתחומי העיצוב, הפיתוח של תוכנות ומערכות מידע, הייצור והשימוש במחשוב ובמחשבים ובכל ציוד אלקטרוני. להלן שורת הצעדים שטבע נוקטת על מנת לצמצם את השפעותיה על הסביבה:

- מסר ירוק בהודעות הדוא"ל של טבע;
- משלוח פקס באמצעות הדוא"ל;
- משלוח חשבוניות אלקטרוניות בטלפון נייד;
- שימוש במדפסות מרכזיות.

מרכזי נתונים/חוות שרתים

בספטמבר 2008 החלה טבע בישראל ליישם מדיניות של Virtual Machines. כל מערכת מידע חדשה מותקנת כברירת מחדל בסביבה המכילה שרתים וירטואליים. טכנולוגיה זו מאפשרת לאחסן מספר רב של יישומים על כמות קטנה באופן יחסי של שרתים פיזיים, בלי להתפשר על איכות השירות. כמו כן, החלה טבע לאחד סביבות פיתוח ובדיקות על מכונות וירטואליות. איחוד זה מיתר את הצורך בשרתים פיזיים ובכך מוביל לחיסכון באנרגיה ובציוד הדורש טיפול סביבתי בסוף חייו.

חדשנות תעשייתית סביבתית

חברת טבע מפתחת תהליכי ייצור ידידותיים לסביבה, שנועדו להפחית את תוצרי הלוואי המשפיעים על הסביבה. להלן כמה דוגמאות:

טיפול בשפכים נוזליים בחטיבת הכימיה

השפכים נובעים מארבעה מקורות: שפכי תהליכים כגון מי שטיפת הריאקטורים; שפכים של שירותי תעשייה כגון מי ניקוז של מגדלי קירור ודודי קיטור; מי שטיפות לצורכי ניקיון; מי נגר עילי המצטברים בעקבות ירידת גשמים.

מתקן חמצון תרמי לטיפול בפליטות לאוויר*

מתקן החמצון הוקם על מנת לתת פתרון כולל לבעיות של פליטות גזים לאוויר, מטרדי ריח ושימור אנרגיה. המתקן מטפל בפליטות ממתקני הייצור, מתנורי הייבוש ומהמתקן הביולוגי לטיפול בשפכים, ומכין את מפעלי טבע לעמידה בתקני הפליטה המחמירים העתידיים (TA-LUFT 2002)*. מתקנים אלו מצויים באתר טבע טק ברמת חובב, באתר כפר סבא ובירושלים.

פרקה טבע בקהילה

פעילויות סביבתיות ברחבי הארץ

ירושלים > שימוש חוזר במכלי אלכוהול. עד שנת 2008 רכשה חברת טבע מכלי פלסטיק חדשים למטרות השמדת פסולת תרופתית נוזלית ואורגנית מיחידות האיסוף שאינן מחוברות למערכת הניקוז המרכזית. אל מפעל הטבליות של טבע בירושלים מגיעים מדי חודש כ-300 מכלי אלכוהול. בתום השימוש במכלים ניתן אישור לעשות בהם שימוש חוזר לאחסון פסולת נוזלית. המכלים משמשים, הן עבור מפעל הטבליות והן עבור מפעל הנוזלים בירושלים. הפסולת היומית שמועברת להשמדה בשני המפעלים נאמדת בכ- 1,000-800 ליטר מדי יום. יש לציין שהמכלים ראויים לשימוש נוסף (לאחר שטיפתם), בין 3-4 פעמים.

כפר סבא > שימוש חוזר בחלוקים. מעבר לשימוש בחלוקים רב-פעמיים במקום חלוקים חד-פעמיים שנזרקים לאשפה בסוף כל שימוש.

טבע טק > חיסכון במי השקיה, שינוי סוגי הצמחייה באתר; מכירת פסולת ברזל. **נתניה** > צמצום נפח הפסולת באמצעות שימוש בדחסן; מחזור זכוכית; שימוש בשקי ביג באג במקום בחביות עבור פסולת להשמדה.

ירושלים > פרויקט הפרדה במקור. הפרדת סוגי הפסולת השונים במקום הייצור והמעבדות והעברתם אל אמצעי איסוף שונים. בכך נמנעת שפיכת הפסולת למערכת הביוב המפעלית.

מדברים עם הסביבה על הסביבה: שיח עם מחזיקי העניין

חברת טבע מאמינה, כי עשייה מתוך אחריות סביבתית, משמעה גם קיום שיח מתמיד עם מחזיקי העניין.

חברת טבע תומכת בתוכנית לניהול שיח עם מחזיקי העניין באמצעות פורומים קבועים המכונים "פורומים קהילתיים מיעצים" (Community Advisory Panels, CAP). בישראל כבר הצטרפו לתוכנית למעלה מ-30 חברות, מהן רק 10 חברות הקימו פורומים, וכולם ממוקמים בדרום הארץ ופועלים בשיתוף עם עמותת "נגב בר-קיימא". מטרת הפורום שהוקם בטבע טק היא לספק לנציגי הציבור מידע על חומרים, פעילויות ותהליכים. טבע פועלת זה שנים אחדות במסגרת פורום זה.

בכפר סבא החל שיח דומה, ובנוסף, נציגי ארגוני איכות הסביבה הישראליים מוזמנים דרך קבע לפורום איכות הסביבה של חברת טבע ומציגים את עמדותיהם בסוגיות שונות שעולות לסדר היום.

עמותות

"נגב בר-קיימא"

"נגב בר-קיימא" היא עמותה רשומה שהוקמה בשנת 1998 במטרה לגבש עקרונות לתכנון ולפיתוח בר-קיימא בנגב וליישם, דרך השפעה על מקבלי ההחלטות והציבור כולו. העמותה עוסקת בהגברת המודעות הציבורית לנושאי הסביבה ומניעת הפגיעה במשאבים הטבעיים, וכן היא מסייעת לגופים הפועלים בתחומים דומים. העמותה, שהיא בלתי-פוליטית בעליל, הגדירה את תחום פעילותה למרחבי הנגב; עם זאת, בנושאים הכלל-ארציים שיש להם השלכה לנגב, היא פועלת גם ברמה הארצית.

מנהיגות ומצוינות לחברה בריאה ומתקדמת בישראל

← **ערכי הליבה של טבע - מצוינות, מנהיגות וחדשנות - הם שמנחים אותה בעסקיה וגם בפעילותה למען הקהילה. בכל שלב בתולדותיה של המדינה אפשר למצוא את טבע עושה, מתפתחת ותורמת את חלקה לחברה.**

← **המטרות החברתיות שחברת טבע בישראל בחרה לקדם בשנת 2008 הן:**

- הגדלת הנגישות של ילדים למדע;
- קידום לימודי מדעים בתיכון;
- חיזוק המדע הישראלי;
- טיפוח בריאות;
- עידוד מצוינות בתרבות ובאמנות;
- סיוע לצרכים חברתיים מקומיים;
- תמיכה בהתנדבות עובדים.

← **המעורבות החברתית של טבע באה לידי ביטוי בשלושה ערוצי פעילות:** שותפויות חברתיות, מעורבות והתנדבות עובדים וסיוע ותרומות כספיות לארגונים חברתיים.

← **ניהול תחום המעורבות בקהילה מופקד בידי מנהלת אחריות תאגידית** הנושאת באחריות לקביעת המדיניות, הנהלים והכוונת העשייה בתחום בעבודה משותפת עם רכזת קשרי קהילה, מנהלי משאבי אנוש ומובילות קשרי קהילה באתרי טבע, מנהלים ועובדים.

← **חברת טבע פועלת על-פי הליך מובנה של ניהול התרומות,** כאשר ועדה למעורבות חברתית של הדירקטוריון מפקחת על מתן תרומות אלו. הקצאת סכומי התרומות נעשית בכפוף לתוכנית עבודה שנתית, בהתאם למטרות ויעדי החברה ובכפוף לקריטריונים המופיעים באתר החברה.

← **העשייה החברתית של טבע בישראל נעשית בכמה מישורים:**

- **שותפויות חברתיות מתמשכות** - מיזמים המקדמים חינוך למדע כמו "חווידע טבע", ושיתוף פעולה עם מוזיאון המדע ע"ש בלומפילד בירושלים; מיזמים המקדמים בריאות ואיכות חיים כמו מיזם "טבע זהב" ומיזמי רפואת שיניים לילדים; מיזמים המקדמים את המדע בישראל כמו "פרס המייסדים", מענקי מחקר ואודיסיאה - מגזין חדש בנושאי מדע, פילוסופיה ותרבות; מיזמים המעודדים מצוינות בתרבות ובאמנות כמו מו"פ מחול ופרס טבע לשירה.
- **תמיכה בפרויקטים חברתיים** - תמיכה בתחומי חינוך למדע כמו "טכנודע חדרה"; תמיכה בתחומי קידום הבריאות כמו באגודה הישראלית לטרשת נפוצה; תמיכה בתחומי קידום המדע כמו העמותה לקידום החינוך, הרווחה והבריאות ביפי; תמיכה בתחומי מצוינות בתרבות ובאמנות כמו בית הספר למשחק ואומנויות הבמה בנגב ותיאטרון גשר; פרויקט סביבתי בנגב: "יער טבע".

← **חברת טבע מעודדת מעורבות והתנדבות של עובדי החברה ומפתחת מיזמים** כמו לדוגמא:

- תוכנית "עובדים מתנדבים לחברה בריאה" - טבע מתמרצת באמצעות תמיכה כספית את העובדים ובני משפחותיהם הבוחרים להתנדב ולפעול במסגרת ארגונים חברתיים.
- ערכת "זה הטבע שלי" - ערכה המסייעת לעובדי טבע להציג את החברה, פעילותה וערכיה בפני ילדים.
- מיזמים נוספים הקשורים ל"סולידריות חברתית" - מעורבות בקהילה שבסמוך לאתרי טבע.

פרקה | טבע בקהילה

מדיניות ההשקעה החברתית של טבע בישראל

חברת טבע בישראל רואה במעורבות החברתית ובטיפוח קשרי הקהילה נדבך אחד בתפיסה הכוללת של אחריות חברתית בניהול עסקים. ערכי הליבה של טבע - מצוינות, מנהיגות וחדשנות - הם שמנחים אותה בעסקיה וגם בפעילותה למען הקהילה. נוסף לכך, תחושת הסולידריות והמחויבות העמוקה וארוכת-השנים של טבע למדינה ולחברה בישראל הפכו אצלה לטבע שני, כאשר בכל שלב בתולדותיה של המדינה אפשר למצוא את טבע עושה, מתפתחת ותורמת את חלקה לחברה.

ערכי הליבה של טבע - מצוינות, מנהיגות וחדשנות - הם שמנחים אותה בעסקיה וגם בפעילותה למען הקהילה.

כחלק ממחויבותה למדינת ישראל, לחוסנה ולשגשוגה, קיבלה טבע החלטה אסטרטגית לקדם מהלך ארוך-טווח בתחומי החינוך למדע ולבריאות. טבע יוזמת, מפעילה ומקדמת תוכניות ומיזמים חינוכיים וחברתיים בקרב אוכלוסיות מגוונות בישראל, בידעה כי ההשקעה בקהילה באמצעות טיפוח ההון האנושי, החינוך לאהבת המדעים, הקניית ערכים ומיומנויות למידה, קידום התרבות והאמנות המקומיות והשקעה בבריאות, כל אלו יובילו בהכרח ליצירת חברה ישראלית חזקה ובריאה יותר. בצד אלו טבע מעודדת, תומכת ומברכת את אנשיה, עובדי החברה על פעילותם הענפה, המגוונת והמסורה לטובת הקהילה.

המטרות החברתיות שטבע מקדמת

הנושאים שטבע בחרה לקדם למען עתידה ורווחתה של החברה הישראלית בשנת 2008: **הגדלת הנגישות של ילדים למדע** - טבע פועלת כדי לקרב ילדים ללימודי מדעים וטכנולוגיה באמצעות הגדלת הנגישות למדע, בייחוד באזורי הפריפריה. **קידום לימודי מדעים בתיכון** - טבע מעודדת את לימודי הכימיה והמדעים, במטרה לקדם לימוד מדעים בתיכון ובלימודי ההמשך. **חיזוק המדע הישראלי** - טבע מקדמת את המדע באמצעות הענקת מלגות, מענקי מחקר ופרסים, הן לחוקרים מובילים ומצטיינים והן לחוקרים בראשית דרכם, וכן באמצעות קליטת מדענים ישראלים חוזרים. **טיפוח בריאות** - טבע משקיעה בתחום הבריאות והבטיחות של הקשישים החיים בקהילה, כדי לפתח מודעות לחיים בריאים גם בגיל השלישי. כמו כן טבע תומכת בארגונים העוסקים בשיפור איכות החיים של חולים. **עידוד מצוינות בתרבות ובאמנות** - טבע מעודדת יצירה ישראלית מקורית במחול ובשירה ותומכת במצוינות אמנותית בישראל. **סיוע לצרכים חברתיים מקומיים** - טבע קשובה לקהילות שבהן היא פועלת ומסייעת להן בהתאם לצורך.

מבנה ארגוני והגדרות תפקידים של תחום המעורבות בקהילה בטבע ישראל

רכזת קשרי קהילה

רכזת קשרי קהילה מנהלת את הקשר, התכנון והביצוע של המיזמים המיושמים בשיתוף עם הארגונים החברתיים השותפים לפעילות קשרי הקהילה המתמשכת. כמו כן היא משמשת יועצת מקצועית למובילות קשרי הקהילה באתרי טבע ומלווה את התהליכים המתרחשים בהם בתחום קשרי הקהילה.

מובילות קשרי קהילה באתרי טבע

מובילות קשרי קהילה פעילות באתרים בתחום המעורבות בקהילה, בהנחיית קשרי קהילה במטה יחד עם מנהלות משאבי אנוש ובהנחיית מנהלי העסקים. המובילות אחראיות על קביעת אופי הפעילות בהתאם למסגרת מדיניות אחידה ותהליך מובנה ומוגדר.

פורום קשרי קהילה

בשנת 2007 הוקם פורום קשרי קהילה במטרה ליצור מסגרת משותפת לכל העוסקות בתחום זה בטבע. הפורום משמש צוות חשיבה, אתר ללמידה משותפת ומרחב ליצירת תשתית למדידה והערכה של קשרי הקהילה.

מדיניות התרומות הכספיות

חברת טבע פועלת על-פי הליך מובנה של ניהול התרומות, כאשר ועדה למעורבות חברתית של הדירקטוריון מפקחת על מתן תרומות אלו. הקצאת סכומי התרומות נעשית בכפוף לתוכנית עבודה שנתית, בהתאם למטרות ויעדי החברה ובכפוף לקריטריונים המופיעים באתר החברה.

המטרות החברתיות של טבע הן שמגדירות באופן מובהק את מדיניות התרומות. לפיכך, עיקר ההשקעה של טבע בתרומות היא במתן פרסים, מענקי מחקר ומלגות, קיום כנסים מקצועיים בתחום הרפואי, בחינוך למדע ובריאות, בתחומי תרבות ואמנות ובמיזמים המעודדים סולידריות חברתית.

הפורום משמש צוות חשיבה, אתר ללמידה משותפת ומרחב ליצירת תשתית למדידה והערכה של קשרי הקהילה.

תמיכה בהתנדבות עובדים – טבע מקדמת בברכה התנדבות של עובדיה לטובת הקהילה, הן באופן פרטי והן במסגרת פעילויות החברה.

ערוצי המעורבות החברתית

חברת טבע בחרה לתעל את מעורבותה ותרומתה לקהילה באמצעות שלושה ערוצי פעילות, שכל אחד מהם מבטא היבט אחר של מחויבותה לחברה הישראלית:

שותפויות חברתיות

טבע יוזמת מגוון תוכניות חינוכיות וחברתיות ומקדמת ארגונים חברתיים מובילים בישראל, החפצים לשתף עמה פעולה תוך מחויבות להשקעה מתמשכת. טבע מתמקדת בסיוע לארגונים העוסקים בחינוך מדעי, בריאות, רווחה, איכות הסביבה ואמנות מקומית באמצעות תרומות בכסף ובשווה-ערך כספי. הפעילות מתקיימת ברמה הארצית תוך קיום שיח מתמיד עם הארגונים. בין שותפיה של טבע לעשייה החברתית אפשר למצוא את פר"ח – פרויקט חונכות, החברה למתנ"סים, עמותת הכוריאוגרפים, מוזיאון המדע ע"ש בלומפילד בירושלים.

פרטים נוספים אפשר למצוא בכתובת: <http://hebrew.tevapharm.com/social>

מעורבות והתנדבות עובדים

התנדבות עובדי טבע למען הקהילה היא אחד מערוצי הפעילות של טבע בקהילה. טבע גאה בפעילות זו, תומכת בה ומעודדת התנדבות בקרב עובדיה. בקרבת כל אחד מאתרי טבע, בקהילה הסמוכה למפעל, נרקמת פעילות התנדבותית מקומית מגוונת, בהתאם לצורכי הקהילה ועל-פי נטיית לבם של העובדים המתנדבים, פעילות זו מלווה על-ידי רכז קשרי קהילה של טבע.

סיוע ותרומות כספיות לארגונים חברתיים

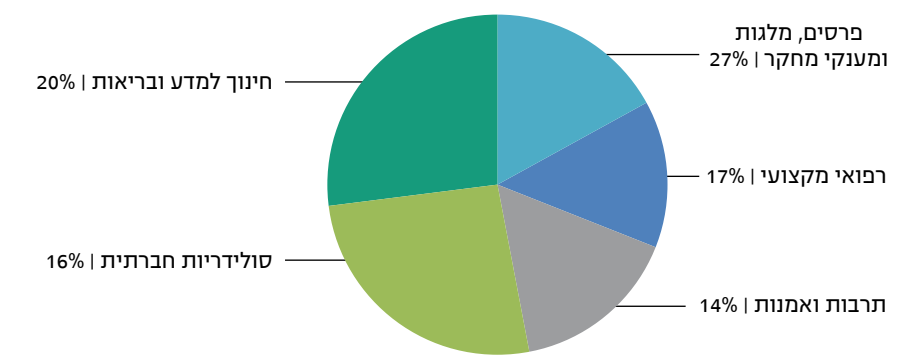
טבע מסייעת לעמותות ולארגונים העוסקים בחינוך מדעי, בריאות, רווחה, איכות הסביבה ואמנות. הסיוע ניתן באמצעות תרומות כסף ושווה-ערך כספי ובהתאם לקריטריונים מוגדרים מראש. חלק ניכר מהסיוע של טבע מתבצע באמצעות תרומה כספית לטובת מיזמים ותוכניות בהתאם למטרות החברתיות המוגדרות של טבע. במקביל, טבע יוזמת שותפות אסטרטגית עם מובילי מיזמים אלו, באמצעות בניית תוכנית עבודה משותפת עם מחויבות רב-שנתית וקריטריונים להערכה ומדידה של המטרות והיעדים המוגדרים בתוכנית העבודה.

ניהול תחום מעורבות בקהילה

תחום המעורבות בקהילה מופקד בידי מנהלת האחיות התאגידי. היא שנושאת באחריות לקביעת המדיניות, הנהלים והכוונת העשייה בתחום ברמה התאגידי, בכפוף לאסטרטגיה שמוטווה על-ידי המנכ"ל והנהלה ובכפוף להנחיות הדירקטוריון.

הקצאת סכומי התרומות נעשית בכפוף לתוכנית עבודה שנתית, בהתאם למטרות ועדי החברה ובכפוף לקריטריונים המופיעים באתר החברה.

התפלגות התרומות של טבע בישראל לפי תחומים

להלן כמה דוגמאות לתרומות של טבע בשנים 2007-2008 בתחומים השונים:

חינוך וחינוך למדע

העמותה לקידום החינוך, הרווחה והבריאות ביפו - מלגות ללימודים גבוהים במדעים, אוניברסיטת בר-אילן - האולימפיאדה לביולוגיה, "הזנק לעתיד" - מלגות ללימודים גבוהים במדעים, עמותת "אופנים - הזדמנות שווה לדור הבא", הפקולטה לכימיה בטכניון - פרויקט ארכימדס, המרכז לחינוך מדעי וטכנולוגי באוניברסיטת תל-אביב - כתיבת ספר לגיל הרך בנושא תרופות, אלומה למעורבות חברתית - מכינה פרא-רפואית לבנות העדה האתיופית.

קידום מדע

אורנים המכללה האקדמית לחינוך - פרויקט חונכות במקצועות המדעיים, מלגות למכללה האקדמית להנדסה בירושלים, תמיכה בכנסים ומחקרים מדעיים. קידום תרבות ואמנות - מלגות לבית הספר למשחק ואומנויות הבמה בנגב, לתיאטרון גשר, לתוכנית כישורי קריירה של הקרן למצוינות בתרבות, מלגות ללהקת בת שבע ולקשת אילון.

קידום בריאות

תמיכה במיזמים כמו "הצל ליבו של ילד", מרכזי סיוע ותמיכה לנפגעות אונס ותקיפה מינית, עמותות המטפלות בקשישים ובקידום זכויותיהם, עמותות חולים לתוכניות תומכות בחולים ובני משפחותיהם וכן קידום מודעות למחלות, פרויקט "גלגלים של תקווה" של עמותת אתגרים.

סולידריות חברתית

תמיכה במיזמים כמו "אמץ לוחם", כפר הנוער "נירים", קרן מלגות וסיוע ללימודים גבוהים לערבים ויהודים, בית-הספר התיכון ברנקו וייס בבית שמש, העמותה לקידום החינוך המדעי בישראל - פרויקט מצוינות בבית-ספר "עמל צפת", עמותת תללי"ם ועמותת "אופק לילדינו".

שותפויות חברתיות מתמשכות

מיזמים המקדמים חינוך למדע

"חווידע טבע"

בשיתוף עם פר"ח - פרויקט חונכות המיזם "חווידע טבע", נועד לקדם מרכזי מדע לימודיים אינטראקטיביים וחוויתיים, המאפשרים להנגיש את המדע לקהלי יעד שונים. קהל היעד העיקרי הוא ילדים בגילאי בית-ספר יסודי וחיבת בנינים, המוזמנים לבקר ב"חווידע טבע" במסגרת כיתתית או עם הוריהם. במרכזי "חווידע", הפועלים בעיקר באזורי הפריפריה, ישנן מגוון הזדמנויות למידה והיכרות עם עולם המדע באמצעות הפעלה חופשית של המוצגים, סיורים מודרכים, ניסויים במעבדה, סדנאות שבהן הילדים מכינים תוצרים שאפשר לקחתם הביתה, חוגים וקייטנות מדע.

כיום פועלים תשעה מרכזי "חווידע טבע" בערים ירוחם, באר שבע, רהט, קריית גת, רחובות, חולון, בת ים וכרמיאל. בנוסף, פועל "חווידע טבע" נייד בצפון הארץ. מרכזי ה"חווידע" מנוהלים בידי צוות פר"ח והפעלתם נעשית בידי חונכי פר"ח, סטודנטים בתחומי המדעים. הסטודנטים עוברים הכשרה מיוחדת לחונכות במסגרת תוכנית פר"ח במרכזי ה"חווידע".

בשנת 2008 השקיעה טבע 875,000 ש"ח בקירוב בקידום "חווידע טבע", לעומת 500,000 ש"ח בקירוב בשנת 2007. בשנת 2008 ביקרו 98,000 תלמידים מרחבי הארץ במרכזי "חווידע", לעומת כ-75,000 תלמידים בשנת 2007.

"טבע הכימיה"

בשיתוף עם פר"ח - פרויקט חונכות, המחלקה להוראת המדעים במכון ויצמן ומכון דוידסון לחינוך מדעי. מטרת מיזם "טבע הכימיה" היא לעודד את לימודי מקצוע הכימיה בתיכון ובלימודי ההמשך, במטרה להגדיל את מספרם של הכימאים ואנשי המדע בתעשייה במדינת ישראל בעתיד.

היחזמה של טבע באה בעקבות המחסור ההולך וגדל בכימאים ואנשי מדע בתעשיית הפרמצבטיקה בישראל, וכשהסתבר כי מערכת החינוך והאקדמיה אינן מסוגלות לתת לכך מענה. טבע עשתה מעשה ופנתה לפר"ח. יחד נרקם מיזם "טבע הכימיה".

קהל היעד של המיזם הוא תלמידי חטיבות הביניים, כיתות ח-ט, בשלב שלפני בחירה במקצועות המוגברים לבגרות. תוכנית הלימודים הייחודית נבנתה בידי המחלקה להוראת המדעים במכון ויצמן ומכון דוידסון לחינוך מדעי, והיא מועברת בידי סטודנטים חונכי פר"ח שנבחרו בקפידה ונמצאו מתאימים לכך, הן ברמת הידע והן בכישורי ההדרכה.

פרויקט פר"ח

מאפשר סטודנטים מתנדבים לשמש חונכים לילדים צעירים בתמורה למגלה חלקית למימון לימודיהם. מדי שנה משתתפים כ-20% מכלל הסטודנטים במוסדות להשכלה הגבוהה בישראל בפרויקטים שונים של פר"ח. מטרות פרי"ח: צמצום הפערים החברתיים, הגברת המודעות למצב החברתי והלימודי של אוכלוסיות חלשות בקרב הסטודנטים וסיוע לסטודנטים במימון שכר הלימוד.

מוזיאון המדע ע"ש

בלומפילד, ירושלים

הוא מוסד לחינוך בלתי-פורמלי הפועל במטרה לעורר את הסקרנות ולהעמיק את ההבנה בעולם הטבע והטכנולוגיה. המוזיאון מציג את המדע כחלק בלתי-נפרד מן התרבות המודרנית ומקשר אותו לתופעות מחיי היומיום.

המיזם "טבע הכימיה" כולל 16 שיעורים סמסטריאליים בני שעתיים, הניתנים בצמידות לשיעורי הכימיה הרגילים הנלמדים בבית-הספר. השיעורים כוללים התנסות חווייתית, ניסויים, הרצאות פרונטליות וסדורים לימודיים. בשנת 2008 הופעל המיזם ב-32 בתי-ספר ברחבי הארץ ב-50 כיתות בקירוב ובהשתתפות כ-1,200 תלמידים.

"טבע הכימיה" מלווה במחקר שבוחן האם המיזם אכן מיישם את המטרות שלשמן הוקם. ממצאים עיקריים (משנת הפעילות 2006/7) מראים, כי העניין של תלמידים בתחום המדעים בכלל, ובכימיה בפרט, עולה לאחר התנסות במיזם. 67% מהתלמידים שסיימו אותו ציינו, כי הם מגלים עניין במדעים במידה רבה ובמידה רבה מאוד, לעומת 56% בתחילת השנה. 64% מהתלמידים גילו עניין בכימיה עם סיום הלימודים במסגרת המיזם, בעוד שרק 45% ציינו זאת לפני תחילת הלימודים. 62% מהתלמידים ציינו, כי ברצונם להמשיך וללמוד מדעים, לעומת 49% לפני תחילת הלימודים.

שיתוף פעולה עם מוזיאון המדע ע"ש בלומפילד בירושלים

כדי לציין 100 שנה להיווסדה, יזמה חברת טבע בשנת 2001 את התערוכה "תרופה, דברים שבריא לדעת" במוזיאון המדע ע"ש בלומפילד בירושלים. עובדי טבע היו שותפים פעילים בבניית התערוכה, הן בשלב ההיגוי והן בשלב ריכוז תוכני התערוכה, איתור חומרים ועוד. הצלחתה של התערוכה הובילה לשיתופי פעולה נוספים:

- כרזת תרופה - כרזה, המתארת את תהליך פיתוחה של תרופה, הופצה בקרב תלמידי כיתות שביקרו בתערוכה.
- "חווידע טבע" נייד בדרום - במסגרת התערוכה פותח משחק מדע, הוכנו מיצגים ואלו שולבו בהמשך ב"חווידע טבע" הנייד בדרום.
- סיורים בתערוכה - משתתפי המיזמים "טבע הכימיה" ו"טבע זהב" (ראו בהמשך) ביקרו בתערוכה.
- תערוכת המוח - תערוכה שפותחה בהמשך כהרחבה של שיתוף הפעולה בין המוזיאון לחברת טבע וכללה שלוש תערוכות: אשליות, תערוכת צילומי מוח ותערוכת מחקרים בנושא המוח.

בשנת 2008 ביקרו בתערוכת האשליות 130,500 מבקרים.

ההשקעה השנתית של טבע בתערוכות נאמדת בסכום כולל של 250,000 ש"ח.

מיזמים המקדמים בריאות ואיכות חיים

מיזם "טבע זהב" בשיתוף עם החברה למתנ"סים

המיזם הייחודי "טבע זהב" נועד לקדם אורח חיים בריא ובטוח בקרב אוכלוסיית הקשישים בערים שונות בארץ, רובם מעוטי יכולת כלכלית. במיזם זה חברו יחדיו חברת טבע המשקיעה כספים במימון המיזם, החברה למתנ"סים שמעמידה את מתקניה לרשותו ועובדי טבע המתנדבים, הן באמצעות מתן הרצאות והן באמצעות ביצוע תיקונים בבתי הקשישים.

המיזם כולל סדרת מפגשים הנפתחים בפעילות גופנית וממשיכים בהרצאות ובסדנאות המועברות על-ידי אנשי מקצוע ועובדי טבע. בכפר סבא וגם באשדוד, שבהן זכה המיזם

להצלחה רבה, הורחבה פעילותו, ושולבה בו גם "סיירת תיקונים", שבה מתנדבים 25 עובדים ממחלקת האחזקה של טבע. עד היום ביקרה הסיירת בלמעלה מ-200 בתיים של קשישים, איתרה בהם מפגעי בטיחות ותיקנה אותם על מנת לתת מענה לצורכי הבטיחות של הדיירים. במהלך שנת 2008 ביקרה הסיירת בלמעלה מ-90 בתיים.

אלי כהן, עובד טבע ומתנדב ב"סיירת תיקונים":

"להגיע לבית של אדם שהזדקן או נזקק, לסייע ולראות את האושר שלו - זה כיף אדיר"

בשנת 2008, הופעלו חמש קבוצות במסגרת מיזם "טבע זהב" בשיתוף עם החברה למתנ"סים והמיזם הורחב גם למגזר הערבי. כן פעלו קבוצות נוספות במסגרת הפעילות המקומית בכפר סבא ובאר שבע. סה"כ השתתפו בפעילויות אלו 250 קשישים.

מיזמי רפואת שיניים לילדים

חברת טבע החליטה, כי במסגרת פעילותה למען קידום הבריאות בקהילה, היא תתמוך בארגונים בתחום רפואת השיניים המטפלים בילדים ממשפחות מעוטות יכולת. במסגרת פעילות זו טבע אף נענית לפניית המתקבלות לתרומה עבור טיפולי שיניים לילדים. טבע גם מחויבת לכמה שותפויות ארוכות-טווח בתחום.

ההשקעה של טבע במיזמי רפואת שיניים לילדים בשנת 2008 נאמדת ב-130,000 ש"ח.

מיזמים המקדמים את המדע בישראל

פרס ומענקי מחקר ע"ש מייסדי טבע

מדי שנה, החל משנת 1993, מעניקה טבע פרס ומענקי מחקר לחוקרים מצטיינים בתחומי מדעי החיים והמקצועות הביו-רפואיים, ע"ש מייסדי החברה. הפרס ניתן בשיתוף עם האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים. המענקים ניתנים בהמלצת הקרן הלאומית למדע. בדרך זו בחרה טבע להנציח את זכרם של מייסדי החברה ובה בעת להירתם למען המחקר בישראל. מטרת הפרס היא לעודד מצוינות מדעית בתחום מדעי החיים והמקצועות הביו-רפואיים.

ההשקעה של טבע בפרסים אלו נאמדת בלמעלה מ-500,000 ש"ח מדי שנה.

אודיסיאה, מגזין חדש בנושאי מדע, פילוסופיה ותרבות

יוצא לאור ביוזמת טבע ובשיתוף עם האוניברסיטה העברית בירושלים בחודש אוקטובר 2008 הוציאה טבע בראשונה מגזין חדש, המופץ מדי רבעון למנויים ולמכירה בחנויות הספרים. המגזין החדש נועד לשמש פלטפורמה מרכזית ורלבנטית לדיון בסוגיות מדעיות, לתרום לשיח בין הציבור למדע ולמדענים, ולקדם את המדע והתרבות בישראל.

הגיליון הראשון של אודיסיאה הופץ בלמעלה מ-20,000 עותקים.

פרטים נוספים אפשר למצוא באתר אודיסיאה: <http://www.odyssey.org.il>

החברה למתנ"סים

הוקמה בשנת 1969

כחברה ממשלתית

בבעלות משרד החינוך,

התרבות והספורט. כיום

ישנם 180 מתנ"סים

פעילים ברחבי הארץ,

כאשר כל מתנ"ס הוא

מוסד עצמאי הפועל

כחברה בע"מ או כעמותה.

מיזמים המעודדים מצוינות בתרבות ובאמנות

מו"פ מחול

תוכנית מו"פ מחול לעידוד מחול בישראל שהושקה בשנת 2005, בשיתוף עם עמותת הכוריאוגרפים, נועדה לקדם יצירה ישראלית מקורית בתחום המחול. במסגרת התוכנית זוכים הרקדנים הנבחרים במענק יצירה מטעם חברת טבע המאפשר להם להעלות יצירה חדשה. בתוכנית קיימים שני מסלולים:

- מסלול יצירה וקהילה - מאפשר ליוצרים להתפנות ליצירה, ובמקביל לפעול בקהילה ובקרב רקדנים צעירים ואף להעלות הופעה באזורי הפריפריה;
- מסלול יצירה - מאפשר ליוצרים להתפנות ליצירה.

ההשקעה של טבע במיזם מו"פ מחול היא כ-450,000 ש"ח מדי שנה.

בשנת 2007 בוצע סקר מטעם עמותת הכוריאוגרפים בקרב קהילת יוצרי המחול בישראל, כדי לבדוק מהן השלכות המיזם עליהם ועל עולם המחול. מסקר זה עולה, כי התמיכה של טבע סייעה רבות ליוצרים לממש את יצירותיהם, לעבוד בתנאים נוחים ולהעשיר את איכות ההפקה. בנוסף, בזכות תוכנית מו"פ מחול היוצרים הגיעו לקהלים שבעבר לא נחשפו למחול.

פרס טבע לשירה

פרס טבע לשירה מוענק למשורר או משוררת ישראלים. הפרס מוענק זה שנים מספר במסגרת פסטיבל המשוררים במטולה, והוא מיועד למשורר או משוררת ישראלים מבטיחים. פרס טבע לשירה כבר עשה לעצמו שם בקרב קהילת אוהבי/שוחרי השירה העברית.

הקרן למצוינות בתרבות

טבע תומכת בתוכנית "כישורי קריירה" לאמנים נבחרים, הכוללת מפגשים אישיים וקבוצתיים שמטרתם השבחת ניהול הקריירה של האמנים. בנוסף, היא תומכת בפעילותן של אקדמיות לאמנויות במטרה לאפשר לאמנים נוספים להיחשף לתפיסת העולם של הקרן, המעודדת מצוינות באמנות.

האקדמיה הלאומית

הישראלית למדעים

נוסדה לפי חוק בשנת 1961, וחברים בה כיום 94 מדענים ומלומדים ישראלים מן המעלה הראשונה. מטרת האקדמיה ותפקידיה העיקריים הם: לרכז בתוכה מטובי אישי המדע תושבי ישראל, לטפח ולקדם פעילות מדעית, לייעץ לממשלה בענייני מחקר ותכנון מדעי בעלי חשיבות לאומית, לקיים מגע עם גופים מקבילים בחוץ לארץ, לייצג את המדע הישראלי במוסדות ובכינוסים בינלאומיים, לפרסם כתבים שיש בהם כדי לקדם את המדע.

תמיכה בפרויקטים חברתיים

תמיכה בתחומי חינוך למדע

"טכנודע חדרה" בשיתוף עם "התוכנית לשיקום שכונות"

"טכנודע" הוא מרכז לקידום המדע בחדרה. במקום מופעלות תוכניות מדע מעשירות, והמרכז משמש גם "בית חם" לילדים לאחר שעות הלימודים.

ההשקעה של טבע במיזם "טכנודע" נאמדת בכ-100,000 ש"ח מדי שנה.

טבע משתפת פעולה עם מגוון רחב של ארגונים וגופים למען קידום החינוך למדע בקרב צעירים:

אוניברסיטת בר-אילן, אולימפיאדה לביולוגיה < פרויקט המעודד תלמידים מצטיינים הלומדים ביולוגיה, ובמסגרתו נערכת תחרות המיועדת לתלמידי י"ב שלומדים ביולוגיה בהיקף מורחב. הפרויקט מבוסס על עבודות שהתלמידים מבצעים והמציגות תופעה ביולוגית/אקולוגית שאותה חקרו בשטח ו/או בדקו במעבדה.

אוניברסיטת תל-אביב, המרכז לחינוך מדעי וטכנולוגי < פרויקט לחינוך מדעי-

טכנולוגי בגיל הרך. טבע תומכת בכתיבתו של ספר בנושא תרופות המתאים לילדים בגיל הרך.

"אופנים - הזדמנות שווה לדור הבא" < קידום, העשרה והעצמה של ילדים מיישובי פריפריה בעזרת מעבדות ניידות באוטובוסים שהוסבו לכיתות לימוד משוכללות.

בת עמי (אלומה-אמונה), מכינה פרא-רפואית לנערות בנות העדה האתיופית < מכינה המיועדת לנערות בנות העדה האתיופית המעוניינות ללמוד מקצוע בתחום העזר הרפואי.

מרכז חינוך מדעי בגליל < העמותה עוסקת בפעילות מגוונת של חינוך מדעי להעשרה טכנולוגית ומדעית לתלמידי הצפון. טבע תומכת בפרויקט מצוינות בבית-הספר "עמל צפת".

הטכניון, הפקולטה לכימיה, פרויקט ארכימדס < מטרת הפרויקט לאפשר לתלמידי תיכון מצטיינים בכימיה לצבור במשך שלוש שנים (במקביל לכיתות י-יב) כ-30 נקודות אקדמיות בטכניון, שהן שוות-ערך לשנת לימודים אקדמית, וגם לקבל פטור מבחינת בגרות בכימיה עם ציון 100. מדי שנה נקלטים בפרויקט כ-30 תלמידי תיכון מצטיינים.

המועצה הבריטית בישראל, תחרות Famelab < במסגרת תחרות Famelab מתמודדים ביניהם אנשי מדע וטכנולוגיה צעירים על הצגת נושא מדעי באופן מדויק אך גם באופן מרתק ומלהיב, בשפה העברית, כשעומדות לרשותם שלוש דקות בלבד. מטרת הפרויקט להקנות למדענים צעירים כלים ומיומנויות לתקשור מדע.

הקרן לירושלים, פיתוח מחקרים מדעיים בתיכון < התוכנית לפיתוח מחקרים מדעיים בתיכון, שעוסקת במחקר מדעי וכתובת עבודת גמר, מופעלת במסגרת מעבדות בלמונטה.

תמיכה בתחומי קידום הבריאות

האגודה הישראלית לטרשת נפוצה < תמיכה בקייטנות קיץ לילדים שהוריהם חולי טרשת נפוצה. במסגרת הקייטנה הילדים נהנים ממגוון פעילויות "כיף" וכן מפעילויות

עמותת הכוריאוגרפים

הוקמה על-ידי

כוריאוגרפים עצמאיים

מתוך רצון לקדם את

יצירתם האישית ואת

תחום המחול בארץ

ובחול. כיום העמותה

מונה 45 יוצרים עצמאיים

מהבולטים בארץ.

טבע משתפת פעולה עם ארגונים וגופים מגוונים למען קידום החינוך המדעי.

חינוכיות שונות ועבודה שיקומית עם עובדת סוציאלית. השקעה משותפת עם טבע ישראל.

עמותת "אתגרים", פרויקט "גלגלים של תקווה" < אתגרים נוסדה בשנת 1995 על-ידי קבוצה של נכי צה"ל, נכים אזרחיים ואנשי שיקום בכירים, במטרה לשקם פיזית, נפשית וחברתית, ילדים, בני-נוער ובוגרים באמצעות פעילות ספורט אתגרי ונופש פעיל חוץ-מועדוני. מסע האופניים השנתי שהעמותה מארגנת, "גלגלים של תקווה", נועד להעלות את המודעות בקרב הציבור הרחב לשילובם של נכים בחברה כשוויים אל שווים. שנת 2008 הייתה השנה השלישית שבה השתתפה במסע קבוצת רוכבים גדולה של עובדי טבע ובני משפחותיהם.

"בקול", ארגון כבדי שמיעה ומתחרשים < "בקול", הארגון היחיד בארץ שהוקם ומנוהל בידי אנשים כבדי שמיעה, פועל לשיפור איכות חייהם של אנשים כבדי שמיעה מעל גיל 18 ולקידום מעמדם. תרומת טבע יועדה לפרויקט "שומעים הקול" - הדרכות קבוצתיות המיועדות לאנשים כבדי שמיעה.

העמותה לחקר בריאות העין ומניעת עיוורון < קידום מחקרים הנוגעים לחקר מחלות העיוורון השונות. תמיכת טבע נועדה לסייע בניהול מערך גיוס ובמיון ובחירת החוקרים המקבלים מענקי מחקר מהעמותה.

מעון חירום לנשים < פרויקט העצמה ושיקום תעסוקתי של נשים מוכות.

מרכז סיוע לנפגעות אונס ותקיפה מינית ירושלים < במסגרת פרויקט זה נפגעות אונס ותקיפה מינית מלוות בידי מתנדבות המרכז לבדיקות רפואיות ולטיפול רפואי בבתי-החולים בירושלים.

מסל"ן, מרכז סיוע לנפגעות אלימות ותקיפה מינית, נגב < תמיכה בפרויקט "קו חירום בשפות", קו חם לנפגעות אלימות ותקיפה מינית, הפועל 24 שעות ביממה בשבע שפות: עברית, ערבית, רוסית, ספרדית, אמהרית, טיגרית ואנגלית.

"תאיר", מרכז סיוע לנפגעות ונפגעי תקיפה והטרדה מינית < פרויקט הסברה לקידום בריאות מינית ומניעת אלימות מינית בקרב בני-נוער.

עמדא, עמותה לחולי דמנציה, אלצהיימר ומחלות דומות בישראל < עמותה זו פועלת על מנת להקל על סבלו של החולה ובני משפחתו. תרומת טבע נועדה להפעיל תוכנית להעלאת המודעות למחלת האלצהיימר בקרב הציבור הרחב.

ע.ל.ה. - העמותה למען הקשיש ברחובות < קידום הבריאות בקרב קשישים תושבי רחובות והסביבה, הרצאות בנושאי קידום בריאות, פעילות גופנית, בדיקות ראייה, שמיעה ושיווי משקל.

תמיכה בתחומי קידום המדע

הזנק לעתיד < מלגות לימודים בתחום המדעים לסטודנטים תושבי הפריפריה ממשפחות מעוטות יכולת.

המכללה האקדמית לחינוך אורנים < מלגות לסטודנטים למדעים - בפרויקט זה סטודנטים הלומדים בתחום המדעים במכללה משמשים כחונכים במקצועות המדעיים בבתי-ספר ובתמורה להתנדבותם הם מקבלים מלגת השתתפות בשכר לימוד.

המכללה האקדמית להנדסה ירושלים < מלגות הצטיינות לסטודנטים בחוג להנדסה פרמצבטית.

טבע התחייבה להשקיע 1.8 מיליון ש"ח ב"יער טבע" במהלך שלוש השנים הקרובות, במטרה לנטוע על פני 100,000 עצים על פני 1,000 דונם.

המכללה האקדמית ספיר < מלגות לסטודנטים הלומדים בחוג להנדסאי ביו-טכנולוגיה וכן לסטודנטים לכימיה ומדעי החיים, שנה א.

המכללה האקדמית תל-חי < מלגות לסטודנטים ללימודי תואר שני מחקרי טכנולוגיה.

העמותה לקידום החינוך, הרווחה והבריאות ביפו < מלגות לימודים בתחום המדעים לסטודנטים תושבי יפו והסביבה, ממשפחות מעוטות יכולת.

קרן מלגות וסיוע ללימודים גבוהים ליהודים וערבים ע"ש ויסאם חמיס ז"ל <

הקרן מעניקה מלגות ליהודים וערבים גם יחד, מתוך מחויבותה לתמוך בחינוך ומצוינות אקדמית בישראל, בצד קידום ערכים של שוויון ודו-קיום.

המכללה האקדמית להנדסה סמי שמעון < פעילות בנושאי איכות הסביבה ושבוע הספר המיועדת לילדי שדרות ועוטף עזה (בשיתוף עם מתנדבים מטבע טק).

תמיכה בתחומי מצוינות בתרבות ובאמנות

בית הספר למשחק ואומנויות הבמה בנגב < מלגות לימודים לסטודנטים חסרי אמצעים.

הקאמרטת הישראלית ירושלים < תזמורת הקאמרטת מקיימת למעלה ממאה קונצרטים בשנה, ביניהם קונצרטים מיוחדים בערי שדה בישראל, וכן תוכניות חינוכיות בירושלים וברחבי הארץ. הקאמרטת עורכת סיורי קונצרטים ברחבי העולם ומופיעה באולמות קונצרטים מרכזיים. בשנים 2007 ו-2008 העניק משרד התרבות לקאמרטת את הדירוג המקצועי הגבוה ביותר בתחומה בארץ.

להקת מחול בת שבע < תמיכה ב"פרויקט 5" - הרחבת ההרכב של הלהקה הבוגרת ויצירת רפרטואר לחמש מבצעות.

קשת אילון < טיפוח וקידום כנרים צעירים מחוננים במרכז למוסיקה ועריכת כיתות אמן לכינור במסגרת תוכנית קשת אילון המתקיימת בקיבוץ אילון.

תיאטרון גשר < תרומה לפעילות השוטפת של תיאטרון גשר במסגרת אירוע התרמה הנערך על-ידי עמותת ידידי התיאטרון.

פרויקט סביבתי בנגב: "יער טבע"

בדצמבר 2008 הכריזו טבע והקרן הקימת לישראל (קק"ל) על פרויקט "יער בטבע" בנגב. זאת במהלך טקס חגיגי בהשתתפות יושב ראש קק"ל, מר אפי שטנצלר ויוזם רעיון הקמת יער טבע, מר אריק יערי. כחלק ממחויבותה של טבע לנגב ולערכי השמירה על הסביבה, היא התחייבה להשקיע 1.8 מיליון ש"ח ב"יער טבע" במהלך שלוש השנים הקרובות, במטרה לנטוע 100,000 עצים על פני 1,000 דונם. חברת טבע גם נוטעת עצים לכבוד עובדים מתנדבים ולרגל ימי הולדת של עובדים ואירועים נוספים.

מיזמים שעובדי טבע מעורבים ומתנדבים בהם

ברוח המעורבות החברתית של חברת טבע, אפשר למצוא גילויים רבים של התנדבות ומעורבות בקרב עובדי החברה. בעיקר בולטת מעורבות אישית כזו בקהילות שבסמוך לאתרי טבע השונים. לעתים פעילויות ההתנדבות נמשכות לאורך זמן. חברת טבע מגבה ומעודדת מעורבות שכזו, ואף תומכת בה כאשר היא עולה בקנה אחד עם מטרות טבע ועקרונותיה.

ערכת "זה הטבע שלי" נועדה לסייע לעובדי טבע להציג את החברה, פעילותה וערכיה בפני ילדיהם וחבריהם הצעירים.

על מנת לתת מסגרת תומכת לאותם עובדים המעורבים ומתנדבים בקהילה, פותחו מיזמים מקומיים בהתאם לכל אתר פעילות, תחת הכותרת "סולידריות חברתית". רבים ממיזמים אלה מתנהלים באופן עצמאי בכל אתר.

תוכנית "עובדים מתנדבים לחברה בריאה"

תוכנית זו נועדה לעודד ולתמרץ את מעורבותם של עובדי טבע ובני משפחותיהם בארגונים חברתיים, וכך להרחיב את המעורבות החברתית של טבע למען הקהילה. התוכנית מיועדת לעובדי טבע ובני משפחותיהם ולגמלאי טבע, המתנדבים באופן עצמאי בארגון מוכר ארבע שעות בחודש לפחות או 40 שעות בשנה, והמעוניינים לקבל תמיכה נוספת עבור הארגון שבו הם מתנדבים. מתנדבים אלו זכאים להפנות לחברת טבע בקשת תמיכה אחת לשנה. סכום התמיכה שטבע מעניקה לארגון שבו מתנדב עובד טבע הוא 4,000 ש"ח. סכום התמיכה לארגון שבו מתנדב בן משפחה מקרבה ראשונה הוא 2,000 ש"ח.

במסגרת זו תרמה טבע בשנת 2008 185,000 ש"ח ל-31 עמותות שונות, לעומת 133,000 ש"ח ל-24 עמותות שונות בשנת 2007. בין העמותות שקיבלו תרומה במסגרת תוכנית זו: עמותת "אתגרים" לפרויקט "גלגלים של תקווה", בית חולים אלון - מרכז לשיקום ילדים ונוער, עמותת Y.R.F להתחדשות בחינוך, מימון פרויקטים לילדים ועוד.

אופיר יהב, עובד טבע מספר על מסע האופניים למען ילדי "אתגרים":

"ההירתמות וההשתתפות במסע הפכו כבר למסורת עבורי, וגם עבור רבים מעובדי החברה. רבים מהם עושים זאת, הן בשל ההנאה מהרכיבה והן משום שבעצם השתתפותם הם מאפשרים את התרומה הכספית הנחוצה כל-כך לחברי עמותת אתגרים".

אורנה סגל וינקלר, עמותת "אתגרים":

"רק בזכות האכפתיות, הרגישות ורוחב הלב של חברות ואנשים דוגמתכם, מתאפשר לארגונים כשלנו להמשיך ולעשות כמיטב יכולתם..." "יישר כוח גדול! תמשיכו בגילוי מעורבותכם הברוכה בתמיכה לקהילה, שמכבדת אתכם ומעריכה את יכולת הנותנה שלכם!"

ערכת "זה הטבע שלי"

ערכת "זה הטבע שלי" משקפת את התרבות הארגונית של טבע, ופותרה כחלק מהמשימה החברתית של טבע לעודד את החינוך למדע בישראל. הערכה נועדה לסייע לעובדי טבע להציג את החברה, פעילותה וערכיה בפני ילדיהם וחבריהם הצעירים, והיא מורכבת ממשחקים, סיפורים וסרטון על גילויים והמצאות של חברת טבע ועל תעשיית התרופות.

הפקת הערכה הסתיימה בנובמבר 2007 והפצתה החלה במהלך שנת 2008. בשנת 2008 הוצגה הערכה ב-89 בתי-ספר.

מיזמים הקשורים ל"סולידריות חברתית": מעורבות בקהילה שבסמוך לאתרי טבע

סה"כ כ-12,000 שעות התנדבות של עובדי טבע במהלך שנת 2008

"אור שלום" (בכל אתרי טבע בארץ) < חברת טבע מאמצת תשעה משפחותונים של עמותת אור שלום ברחבי הארץ: אשקלון, מבשרת ציון, רמות, חיפה, הרצליה וארבעה נוספים בבאר שבע. במסגרת האימוץ צוותי עובדים מתנדבים פוגשים את הילדים כמה פעמים לאורך השנה, מציינים עמם חגים ומועדים כמו סיום שנה ותחילת שנה ומתלווים אל הילדים לסיורים, טיולים ופעילויות. בכל חג או מועד שבו ילדיהם של עובדי טבע זוכים לשי, גם ילדי המשפחותונים נהנים מאותו שי.

שי לעובדים מארגונים חברתיים (בכל אתרי טבע בארץ) < חברת טבע רוכשת מארגונים חברתיים ועמותות פריטי שי, ואלו מוענקים לעובדי טבע במהלך השנה. בדרך זו החברה מסייעת לארגונים אלו לפעול ולקדם את המצע החברתי שלאורו הם פועלים, וגם חושפת את עובדיה לפעילות החברתית המתקיימת סמוך לאתרים השונים.

מועדונית טבע בנתניה < מועדונית רווחה של עיריית נתניה הזוכה לתמיכתה של טבע כבר שנים אחדות. ילדי המועדונית נהנים מחוגי העשרה ומסביבת פעילות נעימה ומטופחת בעיצובה ובחזותה, המצוידת היטב במחשבים ובמשחקים.

סיירת תיקונים כפר סבא < בהמשך לתוכנית "טבע זהב" שהתקיימה בכפר סבא, זה ארבע שנים מובילה יחידת המשק במפעל טבע בכפר סבא פרויקט, שבו עובדי המפעלים יוצאים לבתי קשישים בעיר בתיאום עם המחלקה לגיל השלישי בעיריית כפר סבא, בודקים את תנאי הבטיחות בבתי הקשישים, מתקנים ליקויים ומספקים ציוד הנדרש כדי לשפר את תנאי הבטיחות בבתייהם של הקשישים.

בית-ספר מקצועי "יובל" ירושלים: שילוב נערים בעבודה < בית-ספר מקצועי עבור ילדים שנפלטו ממערכות חינוכיות אחרות, ובמסגרתו הנערים והנערות לומדים פעמיים בשבוע, וביתר ימי השבוע הם עובדים. אתר טבע בירושלים אימץ נערה ונער במסגרת פעילות זו. השניים מקבלים חניכה צמודה של עובד טבע, במטרה לסייע להם לסיים 12 שנות לימוד, להשלים את תקופת העבודה בטבע ולהתגייס לצה"ל.

"הכוח לתת", פתח תקווה < אתר טבע בפתח תקווה אימץ את סניף עמותת "הכוח לתת" בעיר, כולל שיתוף פעולה במבצעים של איסוף בגדים, משחקים, ציוד חשמלי ועוד, שנתרמו כולם למשפחות נזקקות; אירוע התרמה בחברה, כאשר הכסף שנאסף נתרם באמצעות "הכוח לתת" לחיילים בודדים. בפסח אף הוזמנו חיילים בודדים לאירוע הרמת כוסית בטבע. עובדים רבים לקחו חלק באירוע ההתרמה.

שיתוף פעולה עם "המשקם" בקריית שמונה < מפעל טבע בקריית שמונה מציע משרות לעובדים עם מוגבלויות. קבוצה של תשעה עובדים שולבה במחלקת הייצור של המפעל והם זוכים לתמיכה וליווי של עובדי המפעל.

שיתוף פעולה עם "יד שרה" בירושלים < מפעלי טבע בירושלים קלטו לעבודה קשישים, עולים חדשים תושבי ירושלים, חסרי קצבות פנסיה. שיתוף הפעולה עם יד שרה מאפשר לקשישים אלו לעבוד בסביבת עבודה תומכת המותאמת ליכולותיהם ובמקביל לצבור זכויות פנסיוניות בעודם מרוויחים בכבוד את לחמם.

מועדונית גבעת שמואל < צוות הנדסת תעשייה המונה 12 עובדים, ביקר במועדונית במהלך שנת 2008, ולקח חלק בפעילויות המתקיימות בו, כשש שעות בכל פעם. הפעילויות כללו מסיבת חנוכה, יום אמנויות, יום ספורט וביקור במוזיאון המדע בירושלים.

"אור שלום", מעונות משפחתיים טיפוליים לילדים ולנוער

ארגון ללא מטרות רווח שמקים ומפעיל בתים לילדים שהוצאו מביתם בגלל התעללות, עזובה ומצוקה קשה, וכן מגוון תוכניות למען ילדים בסיכון בקהילה. באור שלום גדלים ילדים שהגיעו ממקלטי חירום, מהרחוב וממקומות אחרים שלא הצליחו להתמודד עמם. לכל ילד סיפור קורע לב וצוות גדול של מטפלים שמנסה להשכיח את צרות העבר ולבנות עתיד אופטימי יותר. ילדים אלו חיים בתוך הקהילה, לומדים בבתי-ספר רגילים, ומנהלים אורח חיים זהה לזה של חבריהם לכיתה. לכל ילד עבר כואב ותקווה לעתיד טוב יותר.

פרויקט "חושבים חיובי פלוס", פתח תקווה > במסגרת קואליציה של ארגונים בפתח תקווה בהובלת חברת אינטל, חברה חברת טבע לפרויקט ייחודי לשיפור ציוני תלמידים בעיר. צוות ממחלקת הפטנטים, שמנה 22 עובדים, חנך תלמידים מחטיבת הביניים ברנר במקצועות המדעים והשפה האנגלית, אחת לשבוע במשך שעותיים וחצי כל פעם, כאשר התלמידים הגיעו לשם כך למשרדי החברה בעיר.

"איכות סביבה זה בידיים שלך", אשדוד < בית-ספר "המגינים" ומפעל טבע באשדוד חברו יחדיו לפרויקט המקדם את איכות הסביבה. עובדי המפעל אוספים בקבוקים ופחיות ותורמים את ערכם יחד עם "איגוד ערים" לבית-ספר המגינים. כמו כן עובדי מפעל טבע מתנדבים כמה פעמים במהלך השנה להקמת גינה עבור בית-הספר ולאחזקתה.

בית באייר, ירושלים < בית אבות לאוכלוסייה, בעיקר סיעודית, שאליו מגיע פעמיים בשנה צוות מתנדבים של טבע כדי להנעים את זמנם של השוהים במקום ולציין עמם חגים ומועדים.

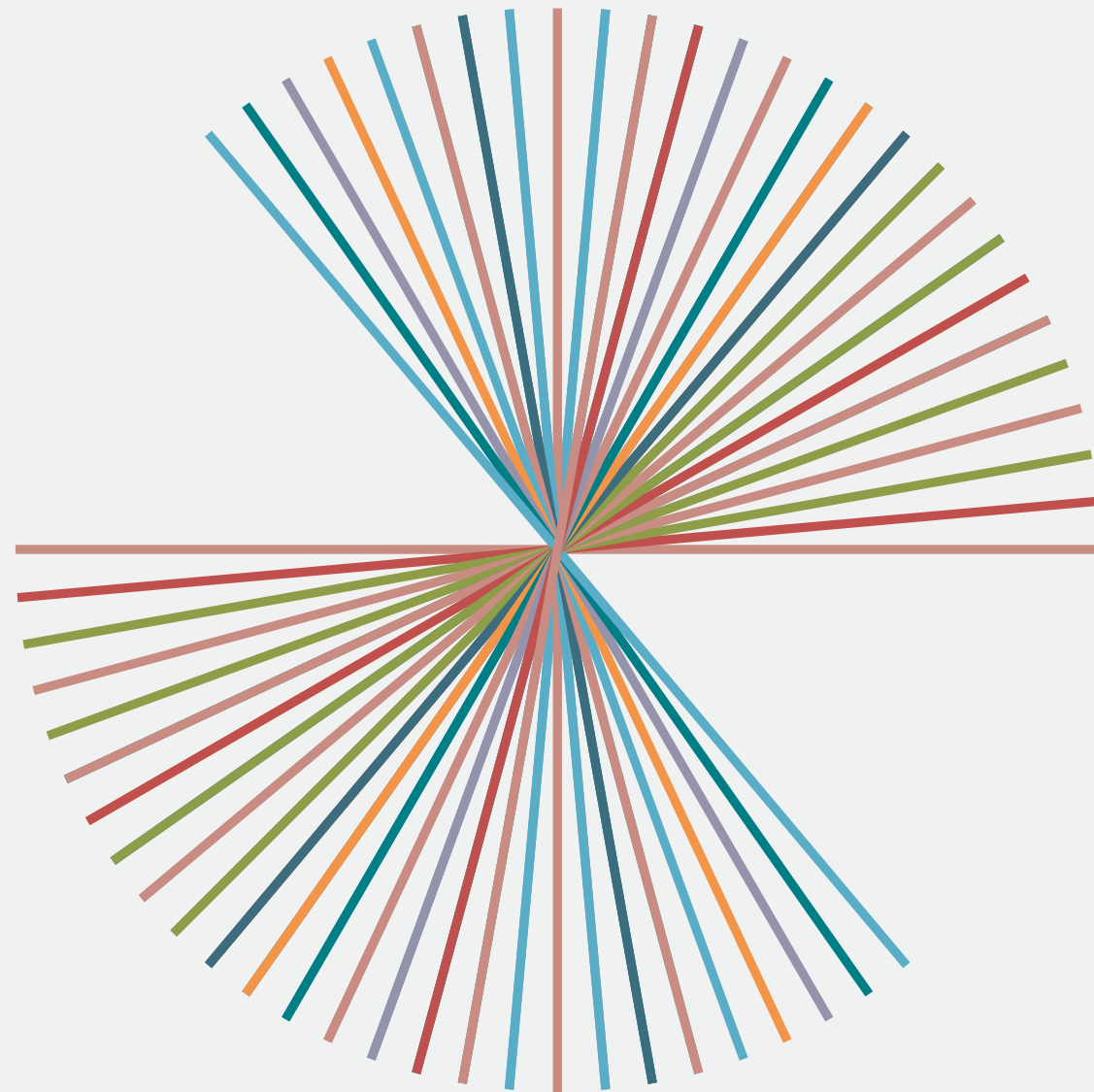
חיזוק העורף במהלך מבצע "עופרת יצוקה" < נט"ל, נפגעי טראומה על רקע לאומי – תמיכה בהפעלת צוותים מקצועיים שהעניקו סיוע נפשי פרטני לתושבי הדרום בעקבות מבצע "עופרת יצוקה"; הקואליציה הישראלית לטראומה – תמיכה בהפעלת "קווים חמים" שהעניקו סיוע נפשי בטלפון במהלך מבצע "עופרת יצוקה".

השקעות בקהילה

אגודה ישראלית לטרשת נפוצה, העמותה למאבק במחלת הבסט מחקר בתחום בריאות העין HEMATOLOGICAL ONCOLOGY FORUM, **אגודה למלחמה בסרטן** כנס יסוד החברה לחקר הסרטן, AACR CENTENNIAL CONFERENCE **אוניברסיטת בן-גוריון בנגב, אוניברסיטת תל-אביב** החברה הישראלית לכימיה אנליטית **"אופק לילדינו"** עזרה לימודית לילדי פריפריה **איגוד סיסטיק פיברוזיס בישראל, איל - אגודה ישראלית לאפילפסיה** עזרה לימודית לילדים חולי אפילפסיה **אנוש - העמותה הישראלית לבריאות אנוש תל-אביב** - פרויקט הקמת להקת מחול **"בקול", ארגון כבדי שמיעה** הדרכות קבוצתיות לכבדי שמיעה, פרויקט "שומעים הקול" תמיכת חירום **האגודה הישראלית לביכומיה** פרס טבע לעבודת דוקטורט מצטיינת **האגודה לזכויות החולה בישראל** סיוע בהפעלת קו חם לחולים **האגודה לסוכרת נעורים בישראל** פרויקט חונכות לילדים חולי סוכרת **החברה הישראלית לכימיה** כנס שנתי **ההסתדרות הרפואית בישראל** כנס בינלאומי **העמותה הישראלית לדיסאטונומיה** פרויקט חינוך עם חיוך למען ילדים **העמותה למאבק במחלת ה-AT** פרויקט לקידום המודעות למחלת ה-AT **העמותה למחקר בריאות העין ומניעה** פעילות מחקר **הפורום למניעת מחלות לב וכלי דם, "הצל ליבו של ילד" לזכר ד"ר עמי כהן** פרויקט ניתוחי לב לילדי העולם **מיט"ב, מרכז יזמות טכנולוגיות בע"מ** כנס גליל ביוטק 2008 **מכון ויצמן למדע** יום עיון, מרכז מורים ארצי **למו"ט בחט"ב** **מרכז לתסמונת רט בישראל** מחקר תסמונת רט **משפחות SMA ישראל** חסות לכנס **נמ"ג עמותה לחולי ניוון מקולרי, עמותת אלצהיימר ומחלות דומות בישראל** תוכנית להעלאת מודעות **עמותת הפרקינסון, עמותת ידידי בית לוינשטיין, עמותת ידידי מרכז רפואי סוראסקי, אגודת ידידי הבימה, גן החיות התנ"כי ירושלים, האגודה למפעלי תרבות ונוער** הפסטיבל הבינלאומי לווידיאו דאנס **האופרה הישראלית החדשה, המגבית הישראלית בע"מ** פסטיבל ירושלים לשירה, פסטיבל מחול שלם **הקאמרטת הישראלית ירושלים, בית הקונפדרציה** פרס טבע לשירה 2008 **הקרן לירושלים** הפסטיבל הבינלאומי למוסיקה קאמרית **הקרן למצינונות בתרבות** תוכנית כישורי קריירה **להקת מחול בת שבוע**

"פרויקט 5" - הרחבת הרכב הלהקה הבוגר **עמותת שירת חייו לזכרו של עופר לידר, עמותת הכוריאוגרפים** פרויקט מו"פ מחול **עמותת ידידי תיאטרון גשר, קשת איילון** טיפוח וקידום כנרים צעירים **תזמורת סימפונט רעננה, אגודת דורשי הטכניון בישראל** פרויקט ארכימדס **אוניברסיטת תל-אביב** המרכז לחינוך מדעי וטכנולוגי **"אופנים", עמותה לקידום ילדים ונוער** חינוך למדע - ילדי פריפריה **אלומה למעורבות חברתית** מכינה פרא-רפואית לעולות בנות העדה האתיופית **ארגון רופאי שיניים מתנדבים לישראל** טיפולי שיניים לילדים מעוטי יכולת **האגודה לקידום החינוך ירושלים** טיפולי שיניים לילדי פנימיות **האגודה לקידום ועידוד מתנ"סים בישראל** תוכנית "טבע זהב" **העמותה למען הקשיש, כבר סבא** "טבע זהב" **העמותה לקידום החינוך המדעי בישראל** פרויקט מצוינות בית-ספר "עמל צפת" **ישיבת הבוכרים אור שמחה** טיפולי שיניים לילדים בסיכון **כן לזקן** פיתוח מוקד "הקו החם" **מוזיאון המדע ע"ש ברנרד בלומפילד** תערוכת המוח **מכון ברנר-וויס לטיפוח החשיבה** קשרי קהילה - טבע אביק בבית שמש **פר"ח** "חווידע טבע", טבע הכימיה **ע.ל.ה., עמותה למען הקשיש ברחובות** קידום בריאות קשישים **עמותה חממה אקולוגית עין שמר** שוויון הזדמנויות וחינוך למדעים **עמותת הורים בית-ספר ז'בוטינסקי** פעילות קשרי קהילה של טבע אביק **עמותת הטכנודע, מדעת** פרויקט בריאות בקהילה **אגודה ישראלית של שוחרי האוניברסיטה העברית בירושלים** מלגות לסטודנטים מצטיינים **אוניברסיטת בר-אילן** האולימפיאדה ה-11 לביוולוגיה **אורנים המכללה האקדמית לחינוך** פרויקט חונכות במקצועות המדעיים **המכללה האקדמית בתל-חי** מלגות לסטודנטים **המכללה האקדמית להנדסה ירושלים** מלגות לסטודנטים - הנדסה פרמצבטית **העמותה לקידום וחינוך הרווחה** מלגות ללימודי מדעים **הקרן הלאומית למדע** מענקי מחקר על שם מייסדי טבע **קרן באר שבע לפיתוח מלגות לסטודנטים קרן מלגות וסיוע ללימודים גבוהים** מלגות לסטודנטים למדעים **"אור שלום", כבר ילדים ונוער בע"מ, אתגרים** "גלגלים של תקווה" **מכון בית דוד** מועדון חברתי שיקומי לצעירים **מתן הדרך שלך לתת** מנויים לסינמטק שדרות **נאמני מרכז שניידר** מרפאת חרדה בשדרות **אגודה לאומית לילדים אוטיסטים, אגודת ידידי אוניברסיטת תל-אביב** המועדון העסקי האקדמי, כנס תנועת הכול חינוך **אהבת רחמים מוסדות תורה וחסד, אורנים המכללה האקדמית לחינוך, אי וי ישראל, איל"ן** - איגוד ישראלי לילדים נפגעים טיפוח מצוינות ספורטאי איל"ן **ארגון שולחן עגול מס' 5, אתגרים, ה ל ל האגודה ליוצאים לשאלה, האגודה למען החייל בישראל** פרויקט "אמץ לוחם" **ההסתדרות הרפואית בישראל** סיוע למרפאת פליטים הל"ה **למען החינוך בשכונות** הכשרות הורים למעורבות בחיי ילדיהם **המכללה האקדמית להנדסה סמי שמעון** פרויקט איכות הסביבה בשיתוף טבע טק **המכללה האקדמית ספיר** מלגות לסטודנטים **המפעל להכשרת ילדי ישראל** ביטוח שיניים לילדים חוסים **המרכז לעזרת הזולת, העמותה למען הקשיש, כבר סבא, העמותה לשירותים קהילתיים בירושלים** בית באייר **הבית הפתוח, חברים מתנדבים לכל דבר** תמיכה בניתוחים (סה"כ 55 חולים), סיוע לילדים פליטי סודן **חוג צילום לילדים ומתבגרים, ידידי עמותת בית חולים אל"ן, ילדים בסיכוי - המועצה לילדי פנימיות** תוכנית זמן איכות **כישורית, למתנדב בית שמש מטה יהודה** לימוד והעשרה לילדים בסיכון **מסל"ן, מרכז סיוע נשים נגב** פרויקט קו חירום בשפות **מעון חירום לנשים** העצמה ושיקום תעסוקתי של נשים **מעל"ה, מחויבות עסקים לחברה בישראל, מפעל חיים בע"מ, "הכוח לתת" פתח תקווה, מרכז הפועל לתרבות גופנית, מרכז חינוכי חומה ומגדל** שילוב ילדים אוטיסטים בבית-הספר **מרכז מריאן לגיל הרך ולמשפחה, מרכז סיוע לנפגעות אונס ותקיפה** ליווי נפגעות תקיפה לבתי-חולים **מרכז רכיבה טיפולית העמק, כנפיים של קרמבו, נאמני מועדון רוטרי כבר סבא, נחשון המדרשה הישראלית למנהיגות, על"ם העמותה למען נוער במצוקה** פרויקט דגל אורות התקווה **חיברותא בית שאן והעמק, עמותה לחיזוק יחסי העם האמריקאי, קרן לאנשים שנשכחו, עמותת אפי אספרגר ישראל, עמותת באר שובע, עמותת זוהור אלג'ד** ספרייה למקלט לנערות במצוקה

חזון וערכים, אתיקה וזכויות אדם

עמותת יד לשריון הקמת אנדרטה להנצחת חיילי האוגדה **עמותת ידידי מפתנים**, **עמותת לדימונה** "מלב אל לב", **עמותת לשובע** סיוע לפליטי סודן **עמותת נירים** **כפר נוער נירים**, **עמותת צעד קדימה לחינוך ושיקום**, **עמותת "רוח טובה"** פרויקט "יוצאים לחיים" **עמותת "תאיר"**, **מרכז סיוע לנפגעי תקיפה הסברה לקידום בריאות מינית "עמיחי"**, **עמותת משפחות לילדים חריגים**, **ערים בלילה - חיילי צה"ל שהיו בשבי האויב**, **צער בעלי חיים ירושלים**, **קרן להתחדשות בחינוך לנוער**, **קרן מלכי רפעה - רפואה על-פי הלכה**, **ש"י אגודה לשיקום וסיעוד בית הגלגלים**, **שדולת הנשים בישראל**, **תיאטרון תיבת נח** פעילות קהילתית - קשישים עולים **תל תלפיות ירושלים**, **תללי"ם - תמיכה לימודית לילדים פעילות שוטפת.**

עסקים עם ערכים

← **טבע תעשיות פרמצבטיות בע"מ מחויבת להתנהלות עסקית שמשקפת ערכים התורמים לחברה, לקהילה ולסביבה. היא דבקה בערכי ליבה של מנהיגות, מצוינות, יצירתיות ומשמעת אסטרטגית. בכל מהלכה וגם בחזונה טבע מחויבת לבעלי העניין שלה ובייחוד לקהל לקוחותיה.**

← **חזונה של טבע:**

- לחזק את מעמדה כמנהיגת שוק התרופות הגנריות העולמי.
- להפוך לאחת מ-10 החברות הפרמצבטיות המובילות בעולם.
- לבדל את פעילות החברה במגזר הפרמצבטי בזכות שילוב של פעילויות גנריות וייחודיות, על-ידי מינוף אינטגרציה אנכית, היענות לצורכי לקוחותיה תוך מיצוי היתרון הגלובלי שלה, וצמיחה רווחית.

← **טבע, מתוקף תחומי עיסוקה, מחויבת להתנהגות אתית קפדנית.** לשם כך היא אימצה שלושה קודים שונים העונים על היבטים שונים של התנהלותה העסקית:

- הקוד להתנהגות עסקית נאותה המבוסס על עקרונות סרבנס-אוקסלי (Sarbanes Oxley Act, SOX)
- הקוד הפרמצבטי להתנהגות שיווקית (IFPMA)
- יישום פנימי של התוכנית למניעת הסכמי סחר מגבילים.

← **הקוד להתנהגות עסקית נאותה עודכן בהתאם לצרכים הייחודיים של טבע,** אושר על-ידי דירקטוריון החברה בשנת 2006 והוא מיושם בכל היחידות העסקיות של טבע ברחבי העולם. הגורם האחראי על הציות לקוד האתי בטבע הוא מבקר הפנים של החברה. הקוד האתי בחברת טבע מוטמע בתהליך מובנה המתנהל בקפידה, וזאת על מנת להבטיח, שכל עובדי החברה מבינים את המסגרת האתית של טבע ומאשרים את מחויבותם לקוד. טבע מעודדת את עובדיה לדווח על הפרות של הקוד האתי באמצעות "הקו החם" - קו טלפוני גלובלי, הפועל 24 שעות ביממה, ללא תשלום, ודרכו אפשר להתלונן או למסור מידע הקשור להפרת הקוד.

← **טבע מחויבת לכל החוקים, התקנות והנהלים הקשורים להגנה על זכויות אדם** בכל פעילויותיה בישראל ובעולם. טבע מתנגדת בתוקף לכל סוג של אפליה, וקולטת לשורותיה כל אדם באשר הוא ללא כל קשר לצבע, גזע, מגדר, לאום, דת, העדפה מינית או הבדלים אישיים אחרים. טבע אוזנת בתפיסת עולם המגנה בחריפות כל צורה של אפליה מינית או הטרדה מינית, ואין להעלות על הדעת עבודה בכפייה או העסקת ילדים במתקניה.

← **טבע מכבדת את זכותם של עובדיה להתאגד באופן חופשי ולנהל מו"מ קיבוצי,** והיא שומרת על יחסים תקינים והוגנים עם כל ועדי העובדים באתריה בישראל. טבע דורשת גם מספקיה להגן על זכויות העובדים. טבע מאמינה בזכותו של כל אדם להתפרנס בכבוד וליהנות מהזדמנויות לצמיחה אישית.

פרק 1 | חזון וערכים, אתיקה וזכויות אדם

חזון וערכים

טבע מחויבת להתנהלות עסקית שמשקפת ערכים התורמים לחברה, לקהילה ולסביבה. במגוון פעילויותיה טבע דוגלת בשילוב בין התנהלות עסקית עניינית וממוקדת לבין דבקות בערכי ליבה ברורים - מובילות, מצוינות, יצירתיות ומשמעת אסטרטגית. כך הצליחה טבע לבסס את מעמדה המוביל כחברה ישראלית וגלובלית ולהימנות עם 15 חברות התרופות הגדולות בעולם.

טבע שואפת בחזונה:

- לחזק את מעמדה כמנהיגת שוק התרופות הגנריות העולמי;
- להפוך לאחת מ-10 החברות הפרמצבטיות המובילות בעולם;
- לבדל את פעילות החברה במגזר הפרמצבטי בזכות שילוב של פעילויות גנריות וייחודיות, על-ידי מינוף אינטגרציה אנכית, היענות לצורכי לקוחותיה תוך מיצוי היתרון הגלובלי שלה וצמיחה רווחית.

מחויבות לאתיקה

מטבע הדברים, פעילותה של חברת טבע מחייבת התמודדות יומיומית עם סוגיות אתיות מורכבות, ואתיקה היא חלק בלתי-נפרד משפת החברה ומהותה. לפיכך בחרה טבע לאמץ שלושה קודים אתיים שונים, שכל אחד מהם מתייחס להיבט אחר בהתנהלותה העסקית:

- הקוד להתנהגות עסקית נאותה המבוסס על עקרונות סרבנס אוקסלי (SOX)*
- הקוד הפרמצבטי להתנהגות שיווקית (IFPMA)
- יישום פנימי של התוכנית למניעת הסכמי סחר מגבילים.

הקוד להתנהגות עסקית נאותה

הקוד להתנהגות עסקית נאותה המבוסס על עקרונות סרבנס אוקסלי (להלן הקוד האתי), עודכן בהתאם לצרכים הייחודיים של טבע ואושר על-ידי דירקטוריון החברה בשנת 2006. קוד זה מיושם באופן אחיד בכל היחידות העסקיות של טבע ברחבי העולם.

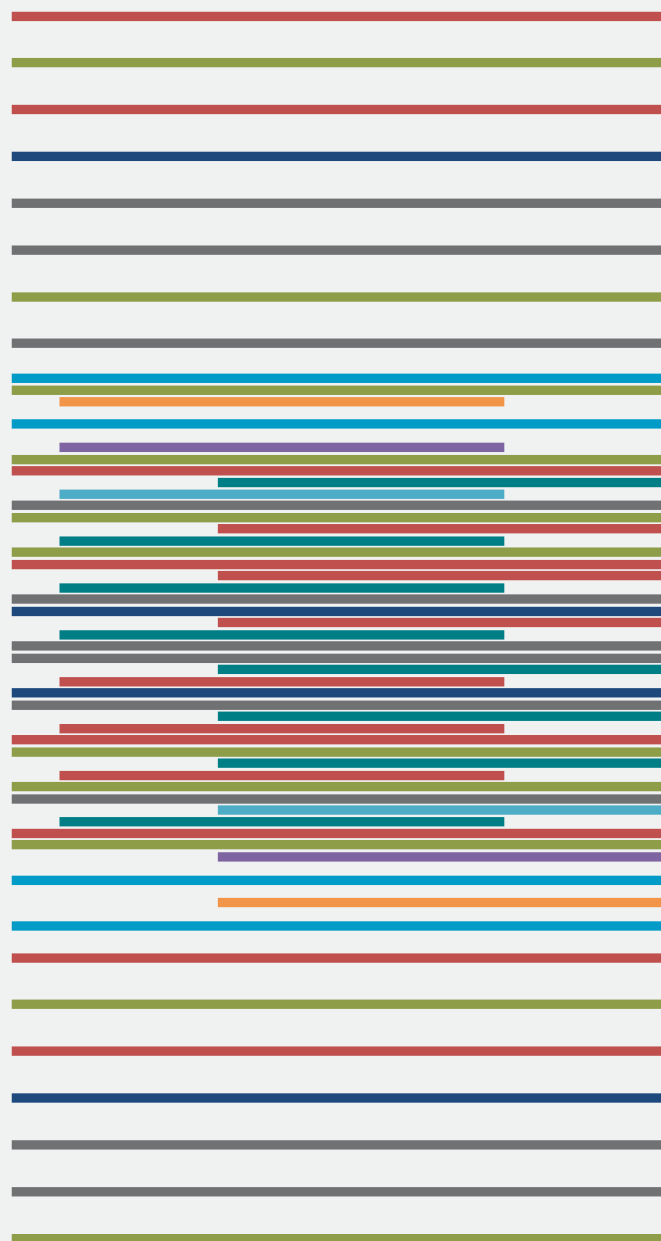
הגורם האחראי על הציות לקוד האתי בטבע הוא מבקר הפנים של החברה, והוא אף מחויב לדווח בכל עניין ודבר הקשור בו ישירות למנכ"ל החברה.

תהליך הטמעתו של הקוד האתי בחברת טבע נעשה באופן מובנה ומתנהל בקפידה על מנת להבטיח, שכל עובדי החברה, המצויה בתהליכי צמיחה מואצים בארץ ובעולם - הן עובדים חדשים שזה מקרוב הצטרפו באמצעות גיוס והן עובדים שהצטרפו לשורות החברה בעקבות רכישת החברות שבהן עבדו וצירופן לטבע - אכן מבינים את המסגרת האתית של טבע ומאשרים את מחויבותם לקוד האתי שלה.

11

**הקוד האתי
תורגם ל-14
שפות כדי
להבטיח שיהיה
זמין ונגיש לכל
עובדי החברה
ברחבי העולם.**

ממשל תאגידי וניהול אחריות תאגידית

עם הצטרפותם לטבע, כל העובדים מקבלים עותק של הקוד האתי ומאשרים בחתימתם, כי הם מאמצים את הקוד על ערכיו ומתחייבים לעמוד בדרישותיו. העובדים החדשים בטבע אף משתתפים, בחלוף כארבעה חודשים מיום היקלטם בחברה, ביום הדרכה שבו הם מתוודעים לקוד, לומדים להכירו בפירוט ודנים בסוגיות האתיות שהוא מציב בפניהם. ראוי לציין, כי חברת טבע משקיעה 6,000 שעות עבודה בשנה בקירוב בתהליכי הטמעת הקוד האתי.

בנוסף, על כל עובד להשתתף בתוכנית הדרכה. קיימות שתי גרסאות להדרכה, אחת המיועדת לעובדי הייצור, והאחרת לשאר העובדים. שתי ההדרכות הממוחשבות מכילות דוגמאות מפורטות שיש להן זיקה לעסקים הייחודיים של טבע, והן כוללות גם הצעות לדרכי התמודדות עם סוגיות אתיות שבהן נתקלים העובדים במהלך עבודתם השוטפת בטבע. פעם בשנה העובדים מחויבים לבצע את הדרכת האתיקה הממוחשבת ולעבור את המבחן שבסופה.

טבע גם מסתייעת בערוצי תקשורת פנים-ארגוניים כדי להטמיע את ערכי הקוד האתי, דוגמת מגוון פעילויות הדרכה, כרזות ופרסומים לתלייה על לוחות המודעות במתקני ומפעלי החברה ועדכונים שוטפים באתר האינטראנט הפנימי של החברה.

כדי לעודד את העובדים לדווח, באופן גלוי או בעילום שם, על התנהלות שאינה עולה בקנה אחד עם ערכי הקוד האתי, גיבשה טבע תוכנית ייחודית שאותה היא מפעילה ברחבי העולם. לרשות העובדים עומד "קו חם" טלפוני גלובלי, הפועל 24 שעות ביממה, ודרכו אפשר למסור מידע הקשור להפרת הקוד האתי. כמו כן אפשר לשלוח תלונה באמצעות דואר אלקטרוני באופן אנונימי.

טבע מעודדת את כל עובדיה לדווח על כל מקרה של הפרת הקוד האתי ללא חשש מפני תגובה שלילית מצד החברה. בשנת 2008 התקבלו ב"קו החם" 22 דיווחים מעובדים בישראל. רוב הפניות היו קשורות לתחום משאבי האנוש ולהתנהלות במקום העבודה. מבקר הפנים של טבע חקר את כל הפניות לעומקן, והתלונות שהתבררו כמוצדקות זכו לתגובה הולמת.

הגנה על זכויות אדם

טבע מחויבת לכל החוקים, התקנות והנהלים הקשורים להגנה על זכויות אדם בכל פעילויותיה בישראל ובעולם. טבע מקפידה על התנהלות בהתאם לקוד האתי של החברה, המבטיח שוויון הזדמנויות ומקום עבודה בטוח לכול. טבע נוקטת עמדה חד-משמעית נגד כל סוג של אפליה, והיא קולטת לשורותיה כל אדם באשר הוא ללא כל קשר לצבע, גזע, מגדר, לאום, דת, העדפה מינית או הבדלים אישיים אחרים. טבע מכבדת את זכותם של עובדיה להתאגד באופן חופשי ולנהל מו"מ קיבוצי, והיא שומרת על יחסים תקינים והוגנים עם כל ועדי העובדים באתריה בישראל.

חוזי ההתקשרות של טבע עם ספקיה כוללים כמובן הנחיות בהתאם לחשיבות שהיא מייחסת להגנה על זכויות העובדים אצל הספקים. טבע אף מפעילה מנגנוני בקרה, כדי להבטיח שעובדים אלו אכן זוכים ליחס נאות בהתאם להנחיותיה. טבע מאמינה בזכותו של כל אדם להתפרנס בכבוד וליהנות מהזדמנויות לצמיחה אישית. גישה זאת מתבטאת ביחסה של טבע לא רק לעובדיה בישראל, אלא גם לכלל עובדיה ברחבי העולם.

11

כדי לעודד את העובדים לדווח, באופן גלוי או בעילום שם, על התנהלות שאינה עולה בקנה אחד עם ערכי הקוד האתי, גיבשה טבע תוכנית ייחודית שאותה היא מפעילה ברחבי העולם.

ממשל תאגידי וניהול אחריות תאגידית

← **טבע תעשיות פרמצבטיות בע"מ היא חברה ציבורית המאוגדת בישראל. טבע עומדת בראש קבוצה של חברות, הפועלות בישראל ומחוצה לה, ויחד עמה הן מהוות את קבוצת טבע העולמית.**

← **חברת טבע מנהלת כחברה ציבורית בידי דירקטוריון החברה.** יו"ר הדירקטוריון מאז אפריל 2002 הוא מר אלי הורביץ. הדירקטוריון קובע את יעדי החברה ומדיניותה, מפקח על הפעילות של הנהלתה, מאשר החלטות אסטרטגיות ומהותיות וכן את הדוחות הכספיים של החברה ואת הדיבידנדים שהיא מעניקה לבעלי המניות. כמו כן, הוא אחראי על מינוי מנכ"ל החברה ועל קביעת שכרו ושכר הבכירים בחברה. פעילות הדירקטוריון מתנהלת במסגרת ישיבות המליאה ובמסגרת ועדות ייעודיות שהוא ממנה: ועדת ביקורת; ועדת משאבי אנוש, שכר ותגמול; ועדת ממשל תאגידי ומינויים; ועדת כספים; ועדת מדע וטכנולוגיה; ועדה למעורבות חברתית. מנכ"ל החברה, הכפוף לדירקטוריון, עומד בראש הנהלה הבכירה של טבע, שבה חברים הסמנכ"לים הבכירים של החברה, בצד מבקר הפנים של החברה והיועץ המשפטי.

← **להלן כמה ממאפייני הדירקטוריון של טבע ותחומי אחריותו:**

- הרכב הדירקטוריון - כולל 15 דירקטורים, מתוכם שניים חיצוניים, והם עם 10 דירקטורים נוספים מוגדרים כדירקטורים "בלתי-תלויים" בהתאם לתקנות נסד"ק.
- תגמול - בהתאם להוראות חוק החברות בישראל והאמנה של ועדת משאבי אנוש, שכר ותגמול.
- ניגוד עניינים - על-פי חוק החברות בישראל, עסקאות שנוגעות לנושאי המשרה בחברה מחייבות אישור בהתאם לקבוע בתקנות החוק. בנוסף, טבע מיישמת נהלים פנימיים בכמה משורים.
- הכשרת הדירקטוריון - דירקטורים חדשים המצטרפים לטבע עוברים תוכנית הכשרה, הכוללת מפגשים עם בעלי תפקידים מרכזיים בחברה והדרכה במגוון נושאים עסקיים ומשפטיים.
- הערכת ביצועי הדירקטוריון - דירקטוריון טבע וכמה מוועדותיו מקיימים הליך הערכה עצמית.

• המלצות לדירקטוריון - בעלי המניות של טבע רשאים להעלות נושאים לדין באספה הכללית.

← **חברת טבע מפעילה תוכנית מקיפה לניהול סיכונים, כולל סיכונים כספיים, סיכונים עסקיים, סיכונים למוצרי החברה, סיכונים למוניטין וכל סיכון כללי אחר. צוות ניהול סיכונים של טבע בישראל כולל 14 נציגים מהיחידות השונות, כולל לוגיסטיקה, ביטחון, איכות הסביבה, זיוף תרופות, מו"פ גנרי ועוד.**

← **מנכ"ל טבע וצוות הנהלה הבכירה מופקדים על ניהול תחום האחריות התאגידית בטבע, כאשר האחריות הישירה לתחומים שונים של האחריות התאגידית נתונה בידי החטיבות השונות.**

← **מחזיקי העניין של טבע הם כל אלו המושפעים על-ידי החברה או המסוגלים להשפיע על תוצאותיה. דוח זה מתמקד במחזיקי העניין העיקריים בישראל בלבד, ועמם אפשר למנות את צרכני הבריאות, לקוחות מוסדיים וקמעונאיים שרוכשים תרופות גנריות וייחודיות, עובדים ודירקטורים, ספקים, רופאים, רוקחים ואנשי מקצוע בתחום הרפואה, בעלי המניות, שותפים עסקיים, ממשלות, רגולטורים ורשויות מקומיות באזורים שבהם ממוקמים אתרי טבע, קהילות מקומיות וארגונים ללא מטרת רווח המגנים על זכויות ומקדמים מטרות חברתיות, הסביבה, כולל ארגונים ללא מטרת רווח המקדמים נושאים הקשורים בהגנה עליה.**

פרק ז | ממשל תאגידי וניהול אחריות תאגידית

ממשל תאגידי

טבע תעשיות פרמצבטיות בע"מ היא חברה ציבורית המאוגדת בישראל. טבע עומדת בראש קבוצה של חברות, הפועלות בישראל ומחוצה לה, ויחד עמה הן מהוות את קבוצת טבע העולמית. להלן חלק מהחברות העיקריות בקבוצה בנוסף לטבע:

בישראל:

סלומון לויין ואלשטיין בע"מ | אסיא תעשיות כימיות בע"מ

בצפון אמריקה:

Teva Pharmaceuticals USA, Inc. | Teva Animal Health, Inc.
Novopharm Limited | Teva Neuroscience, Inc. | Plantex USA, Inc.

באירופה:

Teva Pharmaceuticals CR, s.r.o. | PLIVA HRVATSKA d.o.o.
AWD. pharma GmbH & Co. | KG TEVA Hungary Ltd.
TEVA Hungary Ltd. | Pharmachemie B.V. | Teva UK Limited

טבע אימצה מסמך עקרונות ממשל תאגידי* והוא נמצא באתר האינטרנט שלה.

הדירקטוריון של טבע

הגוף האחראי על הניהול של חברת טבע כחברה ציבורית מוגבלת במניות, המאוגדת בישראל, לרבות כלפי בעלי המניות שלה, הוא דירקטוריון החברה. מתוקף תפקידו, דירקטוריון טבע קובע את יעדיה של החברה ואת מדיניותה, מפקח על הפעילות של הנהלת החברה, מאשר החלטות אסטרטגיות ומהותיות של החברה ומאשר את הדוחות הכספיים של החברה ואת הדיבידנדים שהיא מעניקה לבעלי המניות שלה. כמו כן, הדירקטוריון, במסגרת המליאה או בוועדותיו, אחראי על מינוי מנכ"ל החברה ועל קביעת שכרו ושכר הבכירים בחברה.

פעילות הדירקטוריון מתנהלת, הן במסגרת הישיבות של מליאת הדירקטוריון והן במסגרת ועדות ייעודיות שהדירקטוריון מינה:

- ועדת ביקורת (הפועלת על-פי דרישות חוק החברות בישראל)
- ועדת משאבי אנוש, שכר ותגמול
- ועדת ממשל תאגידי ומינויים
- ועדת כספים
- ועדת מדע וטכנולוגיה
- ועדה למעורבות חברתית

דירקטוריון טבע קובע את יעדיה של החברה ואת מדיניותה, מפקח על הפעילות של הנהלת החברה, מאשר החלטות אסטרטגיות ומהותיות של החברה ומאשר את הדוחות הכספיים של החברה ואת הדיבידנדים שהיא מעניקה לבעלי המניות שלה.

11

**כל חברי
הדירקטוריון של
טבע הם מנהיגים
מצטיינים
במקצועותיהם
המגוונים ויחדיו
הם מביאים
לטבע למעלה
מ-950 שנות
ניסיון אישי
ומקצועי!**

מנכ"ל החברה, הכפוף לדירקטוריון, עומד בראש ההנהלה הבכירה של טבע, שבה חברים הסמנכ"לים הבכירים של החברה, בצד מבקר הפנים של החברה והיועץ המשפטי. ראוי לציין, כי מבקר הפנים של החברה כפוף גם לדירקטוריון החברה ולוועדת הביקורת של החברה, בהתאם לדרישות החוק.

מניית טבע נסחרת בישראל, ובאמצעות ADS - גם בארה"ב בבורסת הנסד"ק (NASDAQ) וכן במקומות אחרים ברחבי העולם. כיום אין בטבע בעל מניות כלשהו המחזיק ב"דבוקת שליטה" (מניות המקנות 25% או יותר מכלל זכויות ההצבעה באספה הכללית) בחברה. למעשה, למעט משקיעים מוסדיים אמריקניים שהם בעלי החזקה פיננסית במניית טבע (שאינה מקנה שליטה בחברה), אין לאיש מבעלי המניות בטבע יותר מ-5% ממניות החברה.

בטבע קיימת הפרדה בין תפקיד יושב ראש הדירקטוריון לבין תפקיד מנכ"ל החברה, וזאת משום החשיבות המיוחדת להפרדה בין ההנהלה של החברה, הממונה על הניהול היומיומי השוטף של עסקי החברה, לבין הדירקטוריון, הממונה על התוויית המדיניות של החברה והפיקוח על הנהלת החברה.

יושב ראש הדירקטוריון

יושב ראש הדירקטוריון של טבע הוא מר אלי הורביץ, המוביל את החברה בנתיב הצמיחה כבר למעלה מ-40 שנה במלאו מגוון תפקידי הנהלה בכירים, כמנהל, כנשיא וכמנכ"ל למעלה מ-25 שנה, וכיושב ראש הדירקטוריון מאז אפריל 2002. ותק ורציפות אלו בחברת טבע, שאין דומה להם במשק הישראלי, מבטאים נאמנה את העקביות והיציבות בהתפתחותה המקומית והגלובלית של טבע. אלי הורביץ מגלם באישיותו, בעשייתו ובתפקידי הניהול שמילא לאורך השנים מנהיגות אחראית בנוף העסקי והכלכלי בישראל, הוא מייצג את מחויבותה של טבע לשורשיה כחברה ישראלית, והוא אף משמש כחבר דירקטוריון בכמה וכמה חברות ועסקים ישראלים אחרים.

חברי הדירקטוריון

טבע שואפת למצוינות ולמובילות והדבר משתקף בפרופיל המקצועי ובמנהיגות של חברי הדירקטוריון. כל חברי הדירקטוריון של טבע הם מנהיגים מצטיינים במקצועותיהם המגוונים ויחדיו הם מביאים לטבע למעלה מ-950 שנות ניסיון אישי ומקצועי! בשנת 2008 היה גילו הממוצע של חברי דירקטוריון טבע - 68.

מספרם של חברי הדירקטוריון של טבע משתנה מעת לעת, ולפי תקנון החברה, הוא אינו יכול למנות למעלה מ-18 חברים (לרבות הדירקטורים החיצוניים הממונים בהתאם להוראות חוק החברות הישראלי). בדירקטוריון טבע מכהנים כיום 15 דירקטורים, מתוכם שני דירקטורים חיצוניים הממונים בהתאם להוראות חוק החברות, והם יחד עם 10 דירקטורים נוספים מוגדרים כדירקטורים "בלתי-תלויים" * בהתאם לתקנות נסד"ק. תקנות אלו קובעות, כי כל דירקטור בלתי-תלוי מנוע - הוא עצמו או מי שמקורב אליו בקשרי משפחה - מלקיים קשר עסקי כלשהו עם החברה, לבד מקשרים זניחים כמפורט בתקנות נסד"ק, מעבר לחברותו בדירקטוריון החברה. בתוך כלל 15 הדירקטורים ישנן

11

**הוותק הממוצע
של חברי
הדירקטוריון
בשנת 2009 היה
כתשע שנים,
מה שמעיד
על יציבות
והמשכיות
במנהיגות
החברה.**

שתי נשים דירקטוריות.

בנוסף למשקל הרב שניתן לדירקטורים בלתי-תלויים ולדירקטורים חיצוניים במליאת הדירקטוריון, ראוי לציין כי כל החברים בוועדת ביקורת, בוועדת משאבי אנוש, שגר ותגמול ובוועדת ממשל תאגידי ומינויים הם דירקטורים בלתי-תלויים או חיצוניים. יישום כלל זה מבטא את מחויבותה של טבע בכל הנוגע לקבלת החלטות בנושאים המהותיים של הממשל התאגידי - ביקורת על פעילות החברה, מינוי חברי הנהלה ודירקטורים, קביעת שכר חברי הנהלה והמלצה על שכר הדירקטורים.

חברי הדירקטוריון של טבע, הממונים לתפקידם על-ידי אספת בעלי המניות, נבחרים לתקופה של שלוש שנים, ויכולים להיבחר לתקופות נוספות. הוותק הממוצע של חברי הדירקטוריון בשנת 2008 היה כשתים עשרה שנה, מה שמעיד על יציבות והמשכיות במנהיגות החברה. רוב חברי הדירקטוריון הם ישראלים ומתגוררים בישראל, ולכך נודעת חשיבות בחיזוק שורשיה האיתנים של טבע כגוף עסקי ישראלי. חשוב להדגיש, כי כל חברי הדירקטוריון כפופים לקוד האתי של טבע.

תגמול הדירקטוריון

התגמול של הדירקטורים בחברה ושל נושאי המשרות בה נקבע בהתאם להוראות חוק החברות בישראל והאמנה של ועדת משאבי אנוש, שגר ותגמול של החברה.

טבע מיישמת זה שנים מדיניות, ולפיה כל הדירקטורים בחברה - למעט יושב ראש הדירקטוריון וסגנו, אך לרבות הדירקטורים הבלתי-תלויים והחיצוניים - מקבלים שכר זהה. שכר הדירקטורים, לרבות שכר יושב ראש הדירקטוריון וסגנו, נקבעים - לאחר המלצת ועדת משאבי אנוש, שגר ותגמול, ועדת ביקורת והדירקטוריון - על-ידי בעלי המניות של החברה. שכרם של מנכ"ל החברה וחברי הנהלה הבכירים נקבע על-ידי ועדת משאבי אנוש שגר ותגמול (וכאשר מדובר בשכרם של חברי הנהלת החבר - שכרם נקבע בהתייעצות עם המנכ"ל). השכר נקבע על-ידי ועדת משאבי אנוש, שגר ותגמול בהתאם להערכת הישגיו של המנכ"ל או המנהל, וכן לאור הישגיה של החברה.

ניגוד עניינים

על-פי חוק החברות בישראל, עסקאות שנוגעות לנושאי המשרה בחברה מחייבות אישור בהתאם לקבוע בתקנות החוק. עם זאת, בנוסף על האמור בחוק, טבע מיישמת גם נהלים פנימיים בכמה מישורים:

- **קביעת שכרם של נושאי משרה בחברה** - כדי להפחית ניגודי עניינים בכל הקשור לקביעת שכרם של נושאי המשרה בחברה (לרבות דירקטורים), הוענקו סמכויות בנושא זה לוועדת משאבי אנוש, שגר ותגמול, שבה חברים רק דירקטורים בלתי-תלויים.
- **אכיפת קוד אתי** - על מנת למנוע פעילות שיש בה ניגוד עניינים, טבע מחייבת את כל הדירקטורים בחברה, מנהליה ועובדיה לנהוג בהתאם לקוד האתי של החברה.
- **נהלים פנימיים לאיתור ניגוד עניינים** - טבע מיישמת נהלים פנימיים המסדירים גילוי, בחינה ואישור של פעילות שעשויה להיות נגועה בניגוד עניינים.

דירקטוריון טבע וכמה מוועדותיו מקיימים הליך של הערכה עצמית, לרבות הערכה של דירקטורים המועמדים לבחירה מחודשת על-ידי ועדת ממשל תאגידי ומינויים.

• **חשש לניגוד עניינים בעסקאות** – טבע נוהגת להציג עסקאות, שבהן קיים חשש לניגוד עניינים ושאליהן מתייחסות הוראות חוק החברות, בפני בעלי מניות החברה במסגרת דיווחיה השנתיים.

הכשרת הדירקטוריון

טבע, בפיקוח ועדת ממשל תאגידי ומינויים של הדירקטוריון, מיישמת תוכנית הכשרה לדירקטורים החדשים המצטרפים לחברה, שבמסגרתה הם נפגשים עם בעלי תפקידים מרכזיים בחברה ומקבלים הדרכה בנושאים עסקיים ומשפטיים הנוגעים לפעילות החברה, לרבות נושא הממשל התאגידי בטבע. כמו כן, מליאת הדירקטוריון כולו משתתפת מעת לעת בהדרכות ובמפגשים, שבהם חברי הדירקטוריון מתוודעים להיבטים שונים של פעילות החברה ולתפקידם בה.

הערכת ביצועי הדירקטוריון

דירקטוריון טבע וכמה מוועדותיו מקיימים הליך של הערכה עצמית, לרבות הערכה של דירקטורים המועמדים לבחירה מחודשת על-ידי ועדת ממשל תאגידי ומינויים.

המלצות לדירקטוריון

בעלי המניות של טבע רשאים להעלות נושאים לדיון באספה הכללית של החברה, בהתאם להוראות החוק הרלבנטיות. מעבר לכך, טבע, על-פי תקנון החברה, מזמינה את בעלי המניות שלה להציע מועמדים לכהונת דירקטור בחברה, וההצעות שמתקבלות נבחנות על-ידי ועדת ממשל תאגידי ומינויים.

הדירקטוריון ועובדי טבע

כפועל יוצא של מבנה טבע כחברה ישראלית, אין לעובדי החברה ייצוג בדירקטוריון החברה. עם זאת, עובדי טבע בישראל זוכים לייצוג מוסדר מול הנהלת החברה, וזאת במסגרת ועדי עובדים הקיימים בכל אתר ואתר של טבע זה עשרות שנים.

קוד אתי

טבע אימצה ומיישמת קוד אתי המבטא את מחויבותה של החברה לנהל את עסקיה בהוגנות וביושרה, תוך ציות לחוק. הקוד האתי של טבע חל על כל הדירקטורים בחברה, מנהליה ועובדיה, וכולם מחויבים להוראותיו. על מנת שאלו לא יישארו בגדר אות מתה, הקוד האתי מפרט כמה דרכים שבהן יכולים וחייבים עובדים או מנהלים בחברה להביא לידיעת הגורמים המוסמכים כל חשד להפרת הקוד האתי, כמפורט בפרק 1: "חזון וערכים, אתיקה וזכויות אדם".

ניהול סיכונים הוא אחד מהנושאים המהותיים בסדר יומה של חברת טבע, והוא מתייחס לסיכונים כספיים, סיכונים עסקיים, סיכונים למוצרי החברה, סיכונים למוניטין וכל סיכון כללי אחר.

ניהול סיכונים וציות

- ניהול סיכונים הוא אחד מהנושאים המהותיים בסדר יומה של חברת טבע, והוא מתייחס לניהול סיכונים כספיים, סיכונים עסקיים, סיכונים למוצרי החברה, סיכונים למוניטין וכל סיכון כללי אחר. טבע מקפידה להפעיל תוכנית מקיפה לניהול סיכונים ברמה גבוהה ביותר, ובמסגרתה היא איתרה וסימנה את הנושאים הבאים כחשובים לסיכונים שונים:
- היכולת להמשיך לפתח ולשווק בהצלחה מוצרים פרמצבטיים נוספים;
  - שימור רווחים ותשואות מול פעילות תחרותית בייצור ושיווק תרופות גנריות וגם תרופות ייחודיות, ובהשגת זכויות לבלעדיות במוצרים גנריים בשווקים של ארצות-הברית;
  - שינויים בחקיקה והמשך ההצלחה במחקר ובפיתוח, וגם רפורמות בתעשיית הרפואה שעשויות להשפיע על השיווק והמכירה של מוצרים פרמצבטיים;
  - ציות לכל החוקים והתקנות בתחום איכות הסביבה;
  - סיכונים משפטיים;
  - סיכונים פיננסיים וחברתיים כתוצאה מהיווצרות מצבים של חוסר יציבות – טרור או אי-יציבות פוליטית;
  - המשך ניהול הפעילות המתגרת לרכישות ומיזוגים ואינטגרציה עסקית יעילה.

כל הנושאים האלו, החשובים לסיכונים, מנותחים באופן שוטף ובקפידה בתהליך ניהול הסיכונים של טבע. פירוט נוסף על סיכונים אלו אפשר למצוא בטופס F-20, שנמצא באתר החברה בשפה האנגלית: <http://www.tevapharm.com/financial/reports.asp>

צוות ניהול סיכונים בישראל

צוות ניהול סיכונים של טבע בישראל כולל נציגים מהיחידות השונות: לוגיסטיקה | מו"פ גנרי | פטנטים | איכות הסביבה | ביטחון | זיוף תרופות | פארמה | אבטחת מידע | בטיחות | מערכות מידע | רכש תפעולי | מו"פ ייחודי | רכש פארמה.

כל נציג יחידה מוביל צוות שמאתר את הסיכונים הייחודיים ליחידתו בפעילות היומיומית. עד כה זוהו 649 סיכונים נקודתיים ונבנו 213 תוכניות עבודה להתמודדות עם סיכונים אלו.

ניהול אחריות תאגידית בטבע

מנכ"ל טבע וצוות ההנהלה הבכירה מופקדים על ניהול תחום האחריות התאגידית בטבע, כאשר האחריות הישירה לתחומים שונים של האחריות התאגידית נתונה בידי חטיבות שונות, ובכללן:

- צוות האחריות החברתית מוביל את קביעת המדיניות והתהליכים הכלליים ביחס לתרומה לקהילה והמעורבות בה ואחראי לתקשור האחריות התאגידית.
- חטיבת משאבי אנוש מובילה את הטמעת האתיקה והתרבות האתית בחברה, כולל

יישום כללי הקוד האתי של טבע. החטיבה מופקדת על מעורבות העובדים בקהילה ועל תוכניות התנדבות, נוהלי משאבי אנוש בתחום ההעסקה ההוגנת ויצירת מקום עבודה אחראי, גיוס עובדים, הכשרה ופיתוח עובדים והקפדה על שוויון הזדמנויות.

- חטיבת בטיחות ואיכות הסביבה מופקדת על כל ההיבטים של אחריות לאיכות המוצר ובטיחותו, וגם על טיפוח מקום עבודה בטיחותי לכל עובדי טבע ופיקוח על השפעותיה של טבע על איכות הסביבה.
- חטיבת ביקורת פנים מופקדת על תמיכה בציות ובהתנהלות עסקית אחראית של טבע תוך התמקדות בתוכנית הדיווח של טבע בכל הקשור להפרת הקוד האתי.

כל החטיבות שהזכרו לעיל, מעצם היותן חטיבות גלובליות, מבטיחות גישה עקיבה ומתואמת של טבע בכל העולם, כולל כמובן גם בטבע בישראל.

מחזיקי העניין של טבע

מחזיקי עניין* מוגדרים כגורמים - יחידים או גופים - המושפעים על-ידי החברה או העסק, ו/או המסוגלים להשפיע על תוצאות החברה או העסק באמצעות החלטותיהם או פעולותיהם. מחזיקי העניין העיקריים של טבע בישראל הם:

- צרכני הבריאות;
- לקוחות מוסדיים וקמעונאיים שרוכשים תרופות גנריות וייחודיות;
- עובדים;
- ספקים;
- רופאים, רוקחים ואנשי מקצוע בתחום הרפואה;
- בעלי המניות;
- שותפים עסקיים בכל תחומי הפעילות;
- ממשלות, רגולטורים ורשויות מקומיות באזורים שבהם ממוקמים אתרי טבע;
- קהילות מקומיות וארגונים ללא מטרת רווח המגנים על זכויות האזרח ומקדמים מטרות חברתיות;
- הסביבה, כולל ארגונים ללא מטרת רווח המקדמים נושאים הקשורים בהגנה על הסביבה.

טבע מטפחת במיוחד את יחסיה עם קבוצות מחזיקי העניין הבאות:

- רופאים ואנשי מקצוע בתחום הרפואה המשפיעים על פיתוח תרופות וצריכתן;
- מוסדות אקדמיים המשפיעים על המחקר והפיתוח בתעשיית הפרמצבטיקה;
- איגודים מקצועיים הרלבנטיים לעסקי הליבה של טבע.

ראוי שוב לציין, כי דוח זה מתמקד בהשפעותיה של טבע על מחזיקי העניין העיקריים בישראל בלבד, וביחסיה עמם.

אחריות תאגידית (Corporate responsibility)

תפיסת עולם עסקית, ולפיה ארגון, עסק או תאגיד יוצאים נשכרים מבחינה עסקית, כאשר הם מאמצים שיקולים חברתיים-סביבתיים בעת קבלת החלטות עסקיות. אימוץ של הארגון להשפעות חיוביות על החברה ועל הסביבה. אחריות תאגידית מתייחסת לפעילות וולונטרית של העסק מעבר לרף הציות לחוק (ראו ערך).

אחריות תאגידית = Corporate responsibility
אחריות חברתית = Corporate social responsibility

גיוון (Diversity)

מחויבות ארגונית למען שוויון הזדמנויות, גיוון ושונות בקרב העובדים במקום העבודה כגון נשים וגברים, יוצאי מדינות, תרבויות וקבוצות אתניות שונות, אנשים עם מוגבלויות. באמצעות מחויבות זו ניתן ביטוי למגוון גילאים ובעלי כישורים ויכולות שונים, ללא הבדל גזע, דת, מין, מוצא, גיל או נכות. תשתית של תרבות ארגונית זו מבוססת על "קבלת האחר" ומודעות לשוני שבין בני-אדם.

דירקטורים בלתי-תלויים

חברים בדירקטוריון של חברה עסקית ציבורית, הרשאים להחליט בהקשר אליה לפי שיקול דעתם, באופן עצמאי, כיוון שהם אינם חלק מן החברה. כלומר, הם אינם מנהלים בה, אינם מחויבים לקשרים עסקיים או אישיים המנוגדים לאינטרסים שלה ואינם מקבלים כספים ממקור כלשהו שיכול להפריע באופן מהותי לקידום האינטרסים של החברה, שבה הם משמשים חברי דירקטוריון.

השבת משאבים

מחזור, הפיכת פסולת לאנרגיה, טיהור מים - פעולות שבהן אפשר להשיב לשימוש חומרים, הנחשבים כפסולת. השבת החומרים מונעת בזבוז של משאבי הטבע, מפחיתה את הזיהום הסביבתי ומסייעת בשמירה על איכות הסביבה.

חוק אוויר נקי

החוק עבר בכנסת בשנת 2008, ואמור להיות מיושם, בדומה לחוק אוויר נקי בארה"ב. החוק בארה"ב מקנה לסוכנות האמריקנית להגנה על הסביבה סמכות לקבוע תקני איכות אוויר לאומיים ולפקח על התעשייה, כדי שזו תעמוד בהגבלות של רמות פליטה מקסימליות.

חמצון תרמי לטיפול בפליטות לאוויר

(Regenerative Thermal Oxidizer, RTO)

תהליך החמצון נעשה על-ידי ניתוב גזי הפליטה מהמקורות השונים אל מתקן החמצון התרמי, ה-RTO, שם מחוממים גזי הפליטה לטמפרטורות גבוהות של כ-840 מעלות צלסיוס. חימום זה מפרק את התרכובות האורגניות הנדיפות, ה-VOC Volatile Organic Compounds למים ופחמן דו-חמצני. בנוסף, במתקן מתבצע תהליך שימור אנרגיה באמצעות מצע קרמי.

חקיקת ה-REACH

(Registration, Evaluation and Authorization of Chemicals)

חקיקה זו מסדירה את הבקרה על הכימיקלים המיוצרים והנסחרים במדינות האיחוד האירופי. עם מטרותיה העיקריות אפשר למנוע הגנה על בריאות האדם והסביבה, הגברת התחרותיות בתעשייה הכימית במדינות האיחוד האירופי והגברת השקיפות.

יוזמת הדיווח העולמית (Global Reporting Initiative, GRI)

ה-GRI הוא ארגון ללא מטרת רווח, הפועל בשיתוף עם האו"ם ועם גורמים בינלאומיים אחרים, במטרה לפתח ולהטמיע עקרונות דיווח גלובליים בנושאים של אחריות תאגידית. הנחיות ה-GRI מהוות מסגרת דיווח כלל-עולמית, שנועדה לסייע בכתיבת דוחות חברתיים-סביבתיים. עד כה בחרו למעלה מ-5,000 ארגונים עסקיים בכל רחבי העולם לאמץ את הנחיות ה-GRI, לרבות רוב החברות הגלובליות הנסחרות בבורסות העולם. ארגון ה-GRI מגדיר כמה רמות דיווח, על מנת לאפשר לחברות המדווחות גמישות מסוימת ברמת השקיפות שהן מוכנות לאמץ בתהליך הדיווח.

מדרך פחמני (Carbon footprint)

בשנת 1990 המציאו שני חוקרים קנדים, ווקרנג'ל (Wackernagel) וריס (Rees), את מדד טביעת הרגל האקולוגית. הם התבססו על העובדה שאפשר לכמת, הן את המשאבים שבני-אדם צורכים והן את הפסולת שהם מייצרים, וגם אפשר "לתרגם" אותם למידות של שטח. בהמשך פותח שאלון שבו המירו את הנתון הראשוני בכמות הפחמן הדו-חמצני שבני-אדם מייצרים, והוא מכונה מדרך פחמני.

מחזיקי עניין (Stakeholders)

מחזיקי עניין הם כל אותם אנשים, קבוצות או ארגונים המושפעים מפעילותו של הארגון, אך גם יכולים מצדם להשפיע על פעילות הארגון. זאת, להבדיל מבעלי עניין (Shareholders), המחזיקים במניות הארגון.

ממשל תאגידי

האופן שבו דירקטוריון החברה מנחה את יישום האסטרטגיה שלה ומבקר את ביצועיה על מנת להבטיח שהאסטרטגיה אכן מיושמת והחברה מתנהלת באופן תקין. ממשל תאגידי מתייחס גם לדרך שבה הדירקטוריון מנהל את עצמו כדי להבטיח הלימה בין תפקודו לבין מדיניות החברה בכל מה שקשור לקידום האחריות החברתית-הסביבתית. לדירקטוריונים יש תפקיד חשוב בפיתוח ויישום אחריות חברתית-סביבתית בכל חברה עסקית.

מעבר לרף הציות לחוק (Beyond compliance)

חברות, גופים וארגונים, במגזר העסקי והציבורי, מחויבים בדומה לאזרחי המדינה, לעמוד במערך מורכב של חוקים ותקנות. ארגון שאינו עומד בדרישות החוק, עלול להיקנס או להיענש על-פי הקבוע בחוק. ארגונים שרוצים להקדים את המאוחר ואינם חפצים להמתין לסיום הליכי חקיקה של חוקים חדשים, או שברצונם להפגין אחריות מעבר למתבקש על-פי דרישות החוק, נוקטים גישה של פעילות וולונטרית מעבר לרף הציות: הם נוטלים אחריות, יוזמים ויוצרים הזדמנויות חדשות.

עקרון השקיפות

תפיסה ניהולית המקשרת בין ההתנהלות האחראית של ארגון לבין הצורך לשקף את פעילותו בפני כל מחזיקי העניין שלו, על מנת לאפשר להם לקבל החלטות מושכלות בעניין הארגון.

חוק סרבנס אוקסלי (Sarbanes Oxley Act, SOX)

חוק סרבנס אוקסלי נחקק בידי הקונגרס האמריקני בשנת 2002, במטרה לשפר את הדיוק והאמינות בדיווחים פיננסיים של תאגידיים, תוך הגברת הבקרה והביקורת על התהליכים החשבונאיים בחברות עסקיות. החוק נועד להגן על המשקיעים והציבור הרחב מפני הונאה פיננסית או התנהלות פיננסית בלתי-תקינה של תאגידיים. במסגרת חוק זה, התאגידיים נדרשים לדווח על הבקרה הפנימית שהם מקיימים בדיווח הכספי שלהם, ועליהם לשמור תיעוד של הפעולות הפיננסיות והחשבונאיות שלהם במהלך חמש השנים האחרונות לפחות. חברות ישראליות ציבוריות, הנסחרות בארצות-הברית, נדרשות אף הן ליישם את חוק סרבנס אוקסלי.

קיימות (Sustainability)

תפיסת עולם המקדמת את התנהלותו של דור ההווה באופן שלא יפגע בסיכויי החיים של דור המחר. קיימות היא תפיסה רב-ממדית המבחינה בין שלושה עולמות תוכן: חברה, סביבה וכלכלה, שהם המפתח להשגת המטרה האמורה, והיא גם מגדירה את העקרונות המנחים להשגתם במהלך הפעילות העסקית.

תקן ISO 9000 ותקן ISO 9001

משפחת תקני איכות בינלאומיים המאמצים על בסיס התנדבותי. תקנים אלו מקנים כלים לניהול תהליכים מסוגים שונים בארגונים, כדי להבטיח את רמת האיכות הנדרשת בכל שלבי התהליך. כמו בכל תקני ISO, נדרשת עמידה בסטנדרטים מוגדרים של פעילות, תיעוד, פיקוח, מעקב ושיפור מתמיד. ארגון שמאמץ תקנים אלו נבדק על-ידי מכון התקנים שבוחן את עמידת הארגון בדרישות של כל תקן בנפרד מדי שנה.

תקן ISO 13485

תקן איכות בינלאומי המאמץ על בסיס התנדבותי. תקן זה מקנה כלים לניהול וייצור של ציוד רפואי, תוך התמקדות בהיבטים של איכות, בטיחות וניהול סיכונים.

תקן ISO 14001

תקן איכות בינלאומי המאמץ על בסיס התנדבותי. תקן זה מקנה כלים לניהול סביבתי, לצורך הסדרת ההיבטים הקשורים בפעילותם של ארגונים או מפעלים שיש להם השפעה על הסביבה.

GREEN IT

פיתוח ושימוש בטכנולוגיות המפחיתות את ההשפעות השליליות על איכות הסביבה בתחומי העיצוב, הפיתוח של תוכנות ומערכות מידע, הייצור והשימוש במחשבים ובמחשבים ובכל ציוד אלקטרוני.

OSHA

(Occupational Safety and Health Administration)

סוכנות בממשל האמריקני המפקחת על קיום סביבת עבודה בטיחותית ובריאה. פעילותה כוללת פיקוח והסברה. מדד OSHA חל על כל מקומות העבודה בארה"ב.

ליצירת קשר, פניות ותגובות:
אילה מילר, מנהלת אחריות תאגידית
ayala.miller@teva.co.il

תודה לעובדי טבע אשר השתתפו ותרמו ליצירת הדוח:

ספיר אבינעם, איקה אברבנאל, אלי אהרוני, יוסי אופק,
שיר אלטאי, יהודה ארד, אלישע ארז, עודד בינקל, עינת ברזילי,
אורי ברכה, עינב ברקני, רון גרופל, הילה הדר, טל וייצר-קיאלי,
ניצן חדר, רחל יחזקאל, יפעת כרמון, שושן לוי, אורי לנדאו,
גד מאיר, רן מאיר, קרן מור, הדר מרחב-נאמן, אלונה נגלר,
משה נצר, רונית סמול, יפתח סרי, אילנה פחימא, נחמה פיינסטון,
עדינה פישמן, יאיר פלג, שגית פרכטר-ברצלבסקי, ליאנה פת,
עירית קליפר-אבני, בני קלנר, יעל רביד, חגית רונן, רוני שילה,
גליה שפרוני, אביבה שור-עידני.

ייעוץ: איליין כהן, ליעד אורתור - ביונד ביזנס בע"מ

עריכת לשון: אפרת אבינרי

עיצוב: סטודיו שרון מור

דוח זה מודפס במספר עותקים מצומצם על נייר ידידותי ליער ולסביבה, בעל תו איכות מטעם ארגון FSC. הארגון מעודד שימוש בחומרי גלם ממוחזרים ובתאית המיוצרת מעצים שגודלו ביערות מבוקרים. למידע נוסף www.fsc.org

טבע תעשיות פרמצבטייות בע"מ